

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

**BİR MONOGRAFİ DENEMESİ: MİMAR BOĞAÇHAN
DÜNDARALP VE BAŞKA MİMARLIK OLASILIKLARI**

Hülya IRMAK

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Serdar TOKA

Mardin 2019

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

**BİR MONOGRAFİ DENEMESİ: MİMAR BOĞAÇHAN
DÜNDARALP VE BAŞKA MİMARLIK OLASILIKLARI**

Hülya IRMAK

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Serdar TOKA

Mardin 2019

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAYI

Enstitümüzün Mimarlık Anabilim Dalı 15201008 numaralı öğrencisi Hülya Irmak'ın hazırladığı “**Bir Monografi Denemesi: Mimar Boğaçhan Dünderalp ve Başka Mimarlık Olasılıkları**” başlıklı YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 15/02/2019 Cuma günü saat 10:00’da yapılmış, tezin onayına OY BİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Başkan _____
Doç. Dr. Serdar TOKA

Üye _____
Doç. Dr. Pelin TAN

Üye _____
Dr. Öğr.Üyesi Murat CAĞLAYAN

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

15/02/2019
Enstitü Müdürü
(Doç. Dr. Yusuf DOĞAN)

TEŞEKKÜR

“Bir Monografi Denemesi: Mimar Boğaçhan Dünderalp ve Başka Mimarlık Olasılıkları” başlıklı bu tez, Mardin Artuklu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı’nda hazırlanmıştır.

Mardin Artuklu Üniversitesi Mimarlık Anabilim Dalı’nda yüksek lisans yapmak, mimarlığa farklı bir perspektiften bakmamı sağladı. Aldığım yüksek lisans eğitimi, hayatımın her alanında kendini fark ettiren bir düşünce pratiği içine girmemi sağladı. Farklı düşüncelerin üretilmesi ve tartışılmasına imkan veren ortamların yaratıldığı bu mimarlık eğitimindeki tüm hocalarıma teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Öncelikle, derslerinden büyük verim ve keyif aldığım, tez danışmanlığımı kabul ederek, yakın ilgi ve anlayışı ile tez çalışmalarım süresince desteklerini esirgemeyerek beni yönlendiren, anlatım ve önerileriyle ufkumu genişleten değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Serdar Toka’ya ne kadar teşekkür etsem azdır.

Yüksek lisans eğitimi süresince derslerini büyük merakla dinlediğim, engin bilgilerini bize aktaran, hayatıma büyük yön ve kazanç veren hocalarım Doç. Dr. Pelin Tan, Yrd. Doç. Dr. Murat Çağlayan’a minnettarım.

Tez konumu kabul ederek beni onure eden, samimi ve sıcak tavırlarıyla ofisinde beni misafir edip söyleşi yapmaktan büyük keyif aldığım Sayın Mimar Boğaçhan Dünderalp’e çok teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak tez yazma sürecinde yanımda olan, manevi desteğiyle beni ayakta tutan, araştırmalarımın her safhasında ayrı ayrı katkısı olan, inandığım her şeyi destekleyen ve sevgilerini bütün hayatım boyunca hissettiğim annem, babam ve tüm aileme çok teşekkür ederim.

Hülya IRMAK

Mardin, 2018

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

TEZ ONAYI	i
TEŞEKKÜR	i
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR.....	v
ŞEKİLLER LİSTESİ	vi
RESİMLER LİSTESİ	vii
ÖZET	ix
ABSTRACT.....	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Amaç ve Metot	1
2. GÜNCEL MİMARLIK PRATİĞİ VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME	7
2.1. Sürdürülebilir Mimarlık Anlayışı	10
2.2. Malzeme Anlayışı	11
2.3. Çevre ve Çevrecilik Anlayışı.....	16
2.4. Restorasyona Bakışı	19
3. KENTSEL ÇEVRE	20
3.1. Kent Göçebeleri	22
3.2. Gezici Bienal Mekânı.....	25
3.3. Urbanecopolis	25
3.4. Duvar / Durak Projesi	28
3.5. European 8: Urban Fugue Projesi	30
3.6. Havacılık Müzesi Üst Örtüsü Önerisi	34
4. KONUT VE BARINMA.....	35
4.1. Evsiz Ev	38
4.2. NP12 Evleri	42
4.3. Lokman Şahin Evi	52
4.4. Ek Ofis Yapısı	56
4.5. Deneme Bilim Merkezi İkinci Restorasyon	59

5. KATILIMCI TASARIM VE MÜŞTEREKLERİMİZ.....	61
5.1. Kuzguncuk Bostanı.....	62
5.2. Lüleburgaz Projesi	77
6. SONUÇ	78
7. KAYNAKÇA	81
EKLER	84
Ek 1. Boğaçhan Dünderalp Röportaj Soruları	84
Ek 2. Boğaçhan Dünderalp ile Röportaj.....	85
ÖZGEÇMİŞ.....	100

KISALTMALAR

- YEM** : Yapı Endüstrisi Merkezi
- NP12** : Nafiz Paşa 12 Evleri
- LYFA** : Lüleburgaz Yıldızları Futbol Akademisi
- ARKİV** : Arkitera Mimarlık Merkezi Arşivi
- KNOW-HOW** : Bir kavram olarak know-how, bir firmanın veya kişinin, bir ürün veya yöntem üzerinde sahip olduğu, gizli olarak addedilen, bir işin nasıl en iyi/kolay şekilde nasıl yapılacağını söyleyen bilgi veya ticari sırdır.
- FAB-TEK** : Yapıların inşaatına kalite, hız ve ekonomi getirmek amacıyla Yapı Merkezi'nin geliştirdiği yapım sistemi ve teknolojisidir.
- B.D.** : Boğaçhan Dündaralp
- H.I.** : Hülya Irmak

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 3.1. Kent Göçebeleri İç Modül Tasarımı.....	24
Şekil 3.2. Gezici Bienal Tasarımı.....	25
Şekil 3.3. Urbanecopolis Projesi Tasarımı.....	27
Şekil 3.4. Duvar / Durak Projesi Tasarımı.....	28
Şekil 3.5. Duvar / Durak Projesi Yapım Aşamaları.....	29
Şekil 3.6. European 8: Urban Fugue Projesi Vaziyet Planı.....	33
Şekil 3.7. Havacılık Müzesi Üst Örtüsü Projesi Tasarımı.....	35
Şekil 4.1. Evsiz Ev Yerleştirme Plan ve Cephe Görünüşleri.....	39
Şekil 4.2. Evsiz Ev Yerleştirme Tasarım Katmanları.....	40
Şekil 4.3. NP12 Evleri 300 Farklı Konut Projesi.....	43
Şekil 4.4. NP12 Evleri Tasarım Katmanları.....	44
Şekil 4.5. Ek Ofis Yapısı Projesi Tasarımı.....	57
Şekil 4.6. Deneme Bilim Merkezi İkinci Restorasyon Tasarımı.....	60

RESİMLER LİSTESİ

Sayfa No.

Resim 1.1. Mimar Boğaçhan Dünderalp.....	4
Resim 3.1. Kent Göçebeleri Projelerine Ait Dış Cephe Görünüşleri.....	24
Resim 4.1. Evsiz Ev Yerleştirmesi Projesinin İç Mekan Görünümü	41
Resim 4.2. Evsiz Ev Yerleştirmesi Projesinden Dış Cephe Görünüşleri.....	41
Resim 4.3. NP12 Projesi Peyzaj Ve Cephe Görünüşleri.....	45
Resim 4.4. NP12 Projesi Yan Cephe Görünüşü.....	46
Resim 4.5. NP12 Projesi Dış Cephe Görünüş Detayları.....	47
Resim 4.6. NP12 Projesi Dış Cephede Kullanılan Malzeme Detayları.....	47
Resim 4.7. NP12 Projesi Dış Cephedeki Zemin Ve Tavan Görünüşleri.....	48
Resim 4.8. NP12 Projesi Dış Cephe Ve Bahçe Görünüşü.....	49
Resim 4.9. NP12 Projesindeki Ağaçların Mevcut Konumu.....	49
Resim 4.10. NP12 Projesi Dış Cephe İskeleti Ve Malzeme Detayları.....	50
Resim 4.11. NP12 Projesi Ön Cepheden Görünüş.....	51
Resim 4.12. Lokman Şahin Evi Projesi Tasarımı.....	54
Resim 4.13. Lokman Şahin Evi Projesinde Parçaların Birleştirilmesi.....	54
Resim 4.14. Lokman Şahin Evi Projesi Ön Cephe Görünüşü.....	55
Resim 4.15. Lokman Şahin Evi Projesinin İçinden Görünümler.....	56
Resim 4.16. .Ek Ofis Yapısı Projesi Dış Cephe Görünüşü.....	58
Resim 4.17. Ek Ofis Yapısı Projesinden İç Mekan Görünümleri.....	58
Resim 4.18. Deneme Bilim Merkezi Projesinden İç Mekan Görünümleri.....	60
Resim 5.1. Kuzguncuk Bostanı Projesi Vaziyet Planı.....	63
Resim 5.2. Kuzguncuk Bostanı Sosyal Faaliyetlerden Bazı Örnekler.....	64
Resim 5.3. Kuzguncuk Bostanı Sosyal Faaliyetlerden Bazı Örnekler.....	65

Resim 5.4. Kuzguncuk Bostanı Projesi Etkinlik Alanları Ve İdari Birim.....	66
Resim 5.5. Kuzguncuk Bostanı Projesinde Adacıkların Yerleşim Düzeni.....	67
Resim 5.6. Kuzguncuk Bostanı Projesinde Kurayla Belirlenen Küçük Adacıklar....	67
Resim 5.7. Kuzguncuk Bostanı Projesinde Kademelendirilmiş Ekim Alanları.....	68
Resim 5.8. Kuzguncuk Bostanı Ekim-Dikim-Bakım-Hasat Takvimi.....	69
Resim 5.9. Kuzguncuk Bostanı Çocuk Oyun Alanı Ve Ahşap Araba.....	70
Resim 5.10. Kuzguncuk Bostanı Projesi Spor Sahası.....	71
Resim 5.11. Kuzguncuk Bostanı Çim Amfi.....	71
Resim 5.12. Kuzguncuk Bostanı Projesi Peyzajı Ve Budama Sanatının Örnekleri...	72
Resim 5.13. Kuzguncuk Bostanı Oturma Birimleri Ve Gabion Duvarlar.....	72
Resim 5.14. Kuzguncuk Bostanı Projesi Merdiven Tasarımı.....	73
Resim 5.15. Kuzguncuk Bostanı Projesi Ekim-Dikim Alanları.....	74
Resim 5.16. Kuzguncuk Bostanı Projesi Şehitler Anıtı.....	75
Resim 5.17. Kuzguncuk Bostanı Projesinden Panoramik Bir Görünüm.....	76
Resim 5.18. Lüleburgaz Yıldızları Futbol Akademisi Projesi Tasarımı.....	77

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

BİR MONOGRAFİ DENEMESİ: MİMAR BOĞAÇHAN DÜNDARALP VE BAŞKA MİMARLIK OLASILIKLARI

Hülya IRMAK

Mardin Artuklu Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı

2019: 100 Sayfa

Mimar Boğaçhan DüNDARALP başka mimarlık olasılıkları açısından güncel Türkiye Mimarlığında önemli bir figürdür.

DüNDARALP'in monografisi oluşturulurken öncelikle yaşamı ve bir kısmı ödüllü olan çalışmaları üzerinden mimarlık anlayışının incelenmesi gerekmiştir. Kaynak incelemeleri ve kendisiyle yapılan görüşme/röportajlar mimarlık anlayışının, sürdürülebilir mimarlık, malzeme anlayışı, çevre ve çevrecilik anlayışı, sosyal mimarlık ve restorasyon anlayışı şeklinde sınıflandırmalar ortaya koymaktadır. DüNDARALP bu geniş ve yenilikçi alanlarda mimarlık faaliyetiyle somut olarak üretim yapmakta ve sıradışı bir tarz ortaya koymaktadır.

DüNDARALP'in gerek malzeme bakımından gerekse mimarlığın çeşitli alanları ve sosyal bakımdan sınırlar arasında gezinebildiği görülmekte ve sonuçta malzeme, form ve mimarlık alanları açısından yaratıcı, doğaya ve sosyal konulara duyarlı, samimi ve esnek bir mimar portresi ortaya çıkmaktadır.

DüNDARALP incelemesinin Türkiye mimarlığında başka olasılıkları görme ve gösterme açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Boğaçhan DüNDARALP, Mimarlık Anlayışı, Monografi.

ABSTRACT

Master Thesis

A MONOGRAPHY EXPERIMENT: WHICH IS ABOUT ARCHITECT BOĞAÇHAN DÜNDARALP AND OTHER ARCHITECTURAL PROBABILITIES

Hülya IRMAK

Mardin Artuklu University

Graduate School of Natural and Applied Sciences Architecture

2019: 94 Pages

Architect Bogachan DüNDARALP is an important figure at current Turkey Architecture in terms of other architecture probabilities.

When the monograph of DüNDARALP is created ,it is a need to examine the understanding of architecture about his life and his studies which are award-winning at first. With the source analysis and meeting /interviews to himself show that architecture concept, sustainable architecture, material concept, environment and environmentalism concept, social architecture and restoration concept are the main classifications. DüNDARALP as an architect inside such a huge and an innovative area, produces concrete studies with an extraordinary style.

It is a clear that DüNDARALP can walk around the limits about materials, various areas of architecture and also about social points, as a result he reveals an architect such a creative, sensitive to nature and social topics also sincere, flexible architect according to material, form, architecture areas.

It is thought that DüNDARALP analysis contribute to understand the other probabilities and show them to Turkey architecture .

Key Words: Boğaçhan DüNDARALP, Architectural Understanding, Monograph

1. GİRİŞ

Mimarlık eylemleri genel bir şekilde ifade edilecek olursa; insanların ihtiyaçlarını ve gereksinimlerini karşılayabilmek için fiziksel çevrenin her türlü düzenlenmesi şeklinde açıklanabilir. Mimarlık anlayışları, insanların gün geçtikçe değişen ihtiyaçları doğrultusunda gelişim göstermektedir. Mimarlık gelişimi tarih öncesi çağlardan günümüze kadar kaydedilen tüm gelişmeleri içermektedir.

Bir toplumun mimarlık kültürüne olan ilgisi toplumların gelişmişliğini ve diğer toplumlar tarafından kabul edilebilirliğini ciddi derecede etkilemektedir. Toplumlar da mimarlık kültürlerinin oluşması; var olanların bilinmesi, tanımlanabilmesi, değerlendirilebilmesi, yeniden yaratılabilmesi ve uygulanmasına bağlı olarak gerçekleşmektedir. Mimarlık kültürünün geçmiş dönemlerden taşınarak gelecek dönemlere aktarılması ve bu aktarmanın da modern mimari ile entegre bir şekilde gerçekleştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

1.1. Amaç ve Metot

Mimarlık kültürlerinin ve anlayışlarının gelecek nesillere aktarılabilmesi için toplumların mimari anlayışlarına yol göstermiş olan başarılı ve çağdaş mimarların monografilerini aktarmak gerekmektedir. Bu durum çağdaş Türk mimarlığının anlaşılmasına ve gelişmesine katkıda bulunacaktır.

Bu çalışmanın asıl amacı; Boğaçhan Dünderalp'in yeni mezun olmuş mimar ve diğer mimar adaylarına, kendi üretimlerini yapılandıracakları ve mimarlık anlayışlarını geliştirecekleri bir ortam hazırlayıp, literatüre kaynak kazandırmaktır. Mimari pratiği barındıran ve tanıtan monografiler, binalardan ve mimarlarından daha uzun yaşarken aynı zamanda, mimarlık tarihi ve teorisi için ve mimarlığın söylemsel açıdan kavramsallaştırılması hususunda bir temel oluştururlar. Nitelikli çalışma ve fikirlerinin ortaya çıkarılıp tanıtılmasının, mimar monografileri yazılmasının, çağdaş Türk Mimarlığı arşivinin yaratılmasına ve zenginleştirilmesine büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Gerçekleştirilen çalışma kapsamında Türkiye'nin mimarlık anlayışına yenilerini ekleyerek eski ve yeni sentezini başarılı bir şekilde uygulayan ve uyguladığı projeler ile mimarlık alanında birçok ödüle layık görülen “Genç Mimar Ödülü” ne sahip Boğaçhan Dünderalp ele alınmıştır. Çalışma kapsamında Boğaçhan Dünderalp'in biyografisi, başarı ve ödülleri, mimarlık anlayışı, önemli yapı ve projeleri incelenmiştir. Ayrıca çalışma kapsamında Boğaçhan Dünderalp ile gerçekleştirilen görüşmeden elde edilen bilgiler de çalışmaya birinci elden katkı sağlamaktadır.

Boğaçhan Dünderalp'in bu ödülü almasını sağlayan projesi ile birlikte önemli projeleri detaylı olarak incelenmiş ve hem toplumsal hem de mimari açıdan ele alınmıştır. Bunun sonucunda mimarlık anlayışının ana hatlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca Boğaçhan Dünderalp ile gerçekleştirilen görüşme sonucunda elde edilen veriler, gelecek dönem mimarlarına katkı sağlayabilecek şekilde açıklanarak çalışma tamamlanmıştır.

Bu çalışma kapsamında günümüz Türkiye mimarlığının önemli bir figürü olan mimar Boğaçhan Dünderalp; yazar, mimar, eğitimci ve plancı kimlikleri de göz önünde bulundurularak incelenmiştir.

Yapılan bu çalışma kapsamında belirlenen asıl amaç Boğaçhan Dünderalp ve mimarlık anlayışının işlenmesidir. Bu açıdan çalışmada öncelikli olarak Boğaçhan Dünderalp'in biyografisi verilmiş ve ardından önemli eserleri ile birlikte mimarlık anlayışı aktarılmaya çalışılmıştır. Bu anlayışı açıklamak adına ve literatürü destekler nitelikte Boğaçhan Dünderalp ile bir söyleşi gerçekleştirilmiştir.

Boğaçhan Dünderalp ile gerçekleştirilen görüşme yarı yapılandırılmış bir görüşmedir. Yarı yapılandırılmış görüşme; uygulayıcı tarafından daha önceden hazırlanan sorulara göre başlayan görüşmede uygulayıcının bağımsız sorular sorma hakkına sahip olduğu bir araştırma yöntemidir. Burada uygulayıcı gerekli gördüğü durumlarda soru sormama veya ekleme yapma hakkına sahiptir. Belirli ve/veya standart süre kısıtlaması yoktur.

Gerçekleştirilen çalışma kapsamında Boğaçhan Dünderalp ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmenin tamamı ses kayıt cihazı ile Boğaçhan Dünderalp'in bilgisi dahilinde kaydedilmiştir. Görüşmeden sonra, yapılan görüşme kapsamında sorulan sorular kâğıda aktarılarak veri analizine uygun hale getirilmiş ve tez çalışması kapsamında kullanılabilir formatta düzenlenmiştir. Bir diğer bölüm olan bulgular ve değerlendirme kısmında Boğaçhan Dünderalp ile gerçekleştirilen görüşmede sorulan sorular ve sorulara alınan cevaplar yer almaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde Boğaçhan Dünderalp'in biyografisi, ödülleri, mimarlık anlayışı ve önemli görülen ve gelecek yeni nesil mimarlara yol gösterici nitelikte olan projeleri incelenmiştir. Ayrıca röportajdan bazı bölümler eklenmiştir. İkinci bölümde Dünderalp'in mimarlık pratiğini nasıl tanımladığı ve makalelerinde eleştirel düşünmenin nasıl yer tuttuğuna değinilmiştir. Diğer bölümlerde ise Dünderalp'in projeleri taşıdıkları niteliklere (kentsel çevre, konut ve barınma, katılımcı tasarım) göre kategorilere ayrılarak incelenmiş ve yorumlanmıştır. Çalışmanın sonunda ek olarak Boğaçhan Dünderalp ile mimarlık anlayışı ve önemli eserleri hakkında yapılan röportaj yer almaktadır.

Yapılan bu röportaj karşılıklı olarak konuşma ve sohbet şeklinde ilerlemiştir. Önceden hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme soruları Boğaçhan Dünderalp'e sırası ile yönlendirilmiştir. Ancak arada farklı konular açıldığında önceden hazırlanmış form dışında da sorular sorulmuştur. Boğaçhan Dünderalp'in sormuş olduğumuz sorulara vermiş olduğu cevaplar olduğu değiştirilmeden verilmiştir. Röportajın tamamlanmasının ardından Boğaçhan Dünderalp'ten alınan cevaplar değerlendirilmiş ve genel olarak Boğaçhan Dünderalp'in mimarlık anlayışı belirlenmeye çalışılmış ve tartışılmıştır.

1.2. Boğaçhan Dünderalp

Yenilikçi ve sıra dışı bir mimari kişiliğe sahip olan mimar Boğaçhan Dünderalp bu bölümde yazar, eğitimci ve sanatçı kimliği göz önünde bulundurularak incelenecektir. Boğaçhan Dünderalp sıra dışı bir mimar olmasının yanı sıra aynı zamanda kararlı ve tutarlı bir mimar kimliğine de sahiptir. Bu bölümde ayrıca tutarlı

ve kararlı bir mimar olduğunu belirten biyografisinden ve başarılarından bahsedilmiştir.

Resim 1.1. Mimar Boğaçhan Dünderalp (URL 1)

Boğaçhan Dünderalp 1974 yılında Aydın ilinde dünyaya gelmiştir. İlköğrenim eğitimine 1980 yılında İzmir’de başlamıştır. Yükseköğrenimini ise İzmir Dokuz Eylül Üniversitesinin Mimarlık bölümünden 1997 yılında mezun olarak tamamlamıştır. Üniversite yıllarında henüz genç bir öğrenci iken okulun tatile girdiği yaz dönemlerinde Metropolis kazılarında görev almıştır. Üniversitenin 1996 staj döneminde Nevzat Sayın ile 1997-1998 yılları arasında ise Tamer Başbuğ ile çalışmıştır. Üniversitenin mimarlık bölümünden mezun olduktan sonra, mesleki kariyerine 1999-2005 yılları arasında çalıştığı Yapı Merkezi Şirketler Topluluğunda, yapı sistemlerinin tasarımı ve uygulamaları alanında başlamıştır. 2005 yılından günümüze kadar Hifas Ltd. Şti. ortağı olarak DDRLP Mimarlık adıyla kariyerine devam etmektedir.

Boğaçhan Dünderalp, mesleki kariyerine başladığı günden itibaren hep yenilikçi bir kimliği sergilemiştir. Bu yönü sayesinde birçok mimardan farklı projede kendine yer bulmuştur. Yapı sistemleri üzerine uzun süreler çalışan Dünderalp,

deprem bölgelerine yönelik modül okul ve modül konut projelerinin geliştirilmesinde önemli rol oynamıştır. Ayrıca Dünderalp, fab-tek yapı sistemi know-how çalışmalarında, prefabrik yani sökülüp takılabilen modüler yapı sistemleri çalışmalarında da kendine önemli görevler üstlenmiştir. Dünderalp kariyerinin büyük bölümünde mimarlık yapım teknikleri ile endüstriyel malzemelerin bir bütün olarak uygulandığı pek çok projeyi hayata geçirmiştir. Boğaçhan Dünderalp'in önemli derecede görülen eserleri ilerleyen bölümlerde ayrı ayrı ele alınarak detaylı bir şekilde incelenecektir.

mimar Boğaçhan Dünderalp'i bu çalışmanın konusu yapan en büyük başarısı, 2004 yılında Arkitera Genç Mimar Ödülü'nü alması olmuştur. Boğaçhan Dünderalp mimarlık alanında yapmış olduğu katkılardan dolayı ilk proje ödülünü 1997 yılında İzmir Alsancak bölgesinde kültür merkezi önerisi ile Archiprix Türkiye tarafından verilen mansiyon ödülü ile almıştır.¹

Mimar Boğaçhan Dünderalp'in ülkemizde daha fazla tanınmasına katkıda bulunan ve almış olduğu en önemli ödül olan Arkitera Mimarlık Merkezi tarafından verilen Arkitera Genç Mimar Ödülü'dür.²

Dünyanın pek çok kentinde devletin ve yerel yönetimlerin desteklediği ya da sivil toplum kuruluşu olarak çeşitli fonlarla varlıklarını sürdüren mimarlık merkezlerine göre farklı bir yapıya sahip olan Arkitera Mimarlık Merkezi, çalışmalarını hiçbir kuruma bağlı olmadan sürdürmektedir. Merkezin tüm etkinlikleri, Türkiye mimarlık ortamının ihtiyaçları ve imkanları göz önünde tutularak planlanmaktadır. Boğaçhan Dünderalp bu ödülü 2004 yılında almıştır.

Boğaçhan Dünderalp bir diğer ödülünü 2004 yılında gerçekleştirmiş olduğu NP12 Evleri projesi ile almıştır.³ Ulusal Mimarlık Ödülleri adı altında verilen bu ödül,

¹ Archiprix ödülleri bir grup mimarın öncü olması ile ilk olarak 1996 yılında vermeye başlanmıştır. Türkiye'de, mimarlık alanındaki en iyi diploma projelerini seçmek üzere, Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı ve Yapı Endüstri Merkezi iş birliğiyle Archiprix ödülleri dağıtılmaktadır. Archiprix proje ödülleri ödülün verildiği yıl mimar adaylarının diploma projesi olarak sunduğu projeler arasından değerlendirilerek verilmektedir.

² Arkitera Mimarlık Merkezi, mimarlığın Türkiye'de nitelikli bir şekilde uygulanabilmesi ve mimari kalitenin çağdaş ülkeler seviyesine gelmesi için çalışmalarını sürdüren bağımsız bir mimarlık merkezidir.

³ NP12 Evleri Projesi için Bkz: s:42-52

mimarın almış olduğu önemli başarı ve ödüller arasında gösterilmektedir. İleriki bölümlerde Dünderalp'in bu ödülü almış olduğu proje detaylı bir şekilde incelenmiştir.

Boğaçhan Dünderalp 2008 yılında YEM Ödülleri adı altında verilen başarı ödülünü yine gerçekleştirmiş olduğu NP12 evleri ile almıştır.⁴

NP12 Evleri, Boğaçhan Dünderalp'in eserleri arasında çok önemli bir yere sahiptir çünkü mimari tasarıma dair çok şey deneyimlediği, kendi farkındalıklarını keşfettiği bir proje olmasının yanı sıra, bu kendisinin proje düzeyinde gerçekleştirdiği ilk işidir. Hatta proje kapsamında açtığı yer için kurduğu ilk ofis bile denilebilir. Yapı Merkezi'nde 5 yıl çalıştıktan sonra kendi yolundan gitmeye karar veren Dünderalp, ilk işi olarak bu projede bulmuştur kendisini. Ofisini şantiye içinde kurarak bu projede hem tasarımcı hem mimar hem proje müdürü gibi pek çok rolü üzerine alarak çalışmıştır.

NP12 Evleri, Boğaçhan Dünderalp'in “Mimar olarak nereye kadar geri çekilmeliyim?” sorusunun yanıtlarını aradığı bir projedir. 6 değişmez kabuk, 300 farklı konut alternatifi ve içerdiği 12 farklı yaşam alanı ile kendi serüvenini başka deneyimlere dönüştüren bir arayışın ürünü olarak öne çıkmaktadır.

Boğaçhan Dünderalp'le yapılan röportajda kendisine yönlendirilen “Öğrencilik yıllarınızdan itibaren ödüller almanızı sağlayacak bir mimari kimliğiniz var. Bu mimari kimliğiniz hakkında neler söyleyebilirsiniz? Sorusuna aşağıdaki cevabı vermiştir:

“Öğrencilik yıllarımda beni farklı kılan, ayırt edilecek durum merakla ilgili olan kısımdır. Kendi mesleğime ilişkin bir merakla yapma etme duygusu vardır. Dolayısı ile çokta başarıları önceden tescil edilmiş yoldan çok sapmamak. Nedir bu; mimarlık ortamına baktığımızda hangi yolları izlersek ne tür başarılar elde edebileceğimizi tahmin edebiliyoruz. Ben bilindik yolları tercih etmek yerine daha çok kendimle ilgili keşifler yaparak farklı şeyler yapmayı tercih ettim. Okul

⁴ YEM Ödülleri Yapı-Endüstri Merkezi tarafından 40 yıldır her yıl düzenlenen etkinlikler ile birlikte verilmektedir. YEM ödülleri çeşitli kategoriler altında verilmektedir. Bu kategoriler arasında Mimarın İlk Yapısı Ödülü, Altın Çekül Yapı Ödülü, Medya Onur Ödülü ve Mimari Tasarım Ödülleri sayılabilmektedir. Yapı-Endüstri Merkezi tarafından düzenlenen yarışmada Türk Yapı sektöründeki yeni ürün ve teknolojileri, özgün fikirleri desteklemek amaçlanmaktadır.

hayatımda da tıpkı profesyonel hayatta olduğum gibi okul projesi reddetmişliğim de vardır. Bir projeyi teslim etmemişimdir. Bize Efes'te bir açık havalimanı projesi verilmiştir. Efes havalimanı projesi yapılmasını doğru bulmadığım için o jüriye neden buraya havalimanı yapılmamasına ilişkin bir sunum hazırlamıştım. İkinci jüriye mesele buraya bir terminal çözmekse Adnan Menderes havalimanı ile Efes arasında raylı sistem üzerinden yapılacak bir terminal sistemini projelendirmişimdir. Sonuçta bana hazır verilen bir şeyi de kolay kolay kabul etmiyordum. Şimdi kendi içimde şöyle bir şeyde var. Ben bunu reddediyorum, yapmıyorum demek ve çözüm üretmek farklıdır. Böyle bir projemde vardır. İzmir'de çok uzun süredir çukur olarak kalan ve Basmane Meydanına bakan devasa bir yapı. Zamanında oraya bize de hotel ve karma fonksiyonlu bir yapı verilmişti. Bende oraya İzmir çukuru, o bölge önemli bölge, meydana bakıyor, o bölgeye neden proje yapılmasını istiyorsunuz şeklinde küçük bir mitingle projeyi bırakmıştım. Dolayısı ile böyle bırakacak isem de projeyi bırakayım dedim. Bilinçli olarak okulu 1 sene uzattım.”

2. GÜNCEL MİMARLIK PRATIĞI VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME

Boğaçhan Dünderalp mesleki kariyerine karar vererek mimarlık bölümüne başladığı ilk yıllardan itibaren kendi içsel yapısını geliştirebilmek adına düşünce, yazma ve üretim yapma anlamındaki tüm verileri bir araya getirerek kendi üretim alanlarını oluşturmaya gayret gösteren biri olduğunu ifade eder (Dünderalp, 2012).

Dünderalp hayatının her kesiminde karşısına çıkan tüm deneyimleri kendisine bir fırsat olarak görerek bu deneyimlerin her birini talihsiz girişimler olarak adlandırmak yerine bilgiye dönüştürerek kendine katmayı başarmıştır. Dünderalp'in mesleki açıdan temel motivasyon kaynağını tasarımcı kimliğini geliştirmek üzere çevresindeki tüm doğal ve endüstriyel malzemelerin oluşturduğu söylenebilmektedir.

Boğaçhan Dünderalp ile 2018 yılında gerçekleştirilen bir tez çalışmasının röportajı kapsamında ödüllü mimar Dünderalp, mimarlık anlayışını değerlendirir. Yapıların yani inşa edilen her şeyin Dünderalp'in ruhunu doyurduğunu ifade eder. Yazan, çizen, düşünen bunu akademik ortamlarda, mimarlık, tasarım ve sanat medyalarında dillendirmeye çalışan bir adam olmayı amaçladığını söyler.

Dünderalp'in mimarlık anlayışını; içine kapanmayan, disiplinler arası ilişkiler dünyasına kapılar aralamaya çalışan, bunu da inşa ederek hayata geçiren idealize bir rolün parçası şeklinde ifade etmek yerinde olacaktır.

Boğaçhan Dünderalp kendisiyle yapılan röportajda “Üretim yapmayı ve devamlı olarak bir şeyler ortaya koymayı seven bir kişiyim, bu hedef doğrultusunda çalışmalarına devam etmekteyim” diyor. Ayrıca mimarlık yıllarının başlarında, mimarlık anlamında kendisine bir rol model olarak gördüğü herhangi bir ismin olmadığını belirtmiştir. Ancak üniversite yıllarının sonlarında stajını yapmak için ofisinde çalıştığı Nevzat Sayın'ın çalışma prensibinden etkilendiğini belirtmiştir. Boğaçhan Dünderalp mimarlık alanında “bir kişiyi rol model olarak almak ve sadece o kişinin yaptığı işlerin kopyasını yapmak taklitçilikten öteye gitmeyecek bir girişimdir” şeklinde açıklamalarda bulunmuştur. Kendi mimarlık anlayışını ve kendi yolunu kendisi çizmeye karar vermiş ve mimarlık alanında birçok kişinin cesaret edemeyeceği ve tasarımını gerçekleştiremeyeceği düşünceleri hayata geçirmeyi başarmıştır.

Dünderalp yapı alanında tasarımlarını uygulayabilmek için 1999 yılından 2005 yılına kadar toplamda 6 yıl yapı konvansiyonlarını ve yapı yapabilmek için gerekli olan sistemleri öğrenmek üzere kendini geliştirmiştir. İstanbul'un yapı anlayışını bu 6 yıllık süreçte dışarıdan bir gözle izleyerek kendi mimarlık anlayışını hayata geçirmeyi hedeflemiş ve gelişimini bu yönde tamamlamaya çalışmıştır.

Boğaçhan Dünderalp ilk olarak, tek başına projelendirdiği ve hayata geçirdiği NP12 evleri projesini kendi ofisini açmadan eski çalıştığı şirketten almıştır. Şirket dışarıdan bir firmaya verecek olduğu bu projeyi Dünderalp'e vererek bir şekilde Dünderalp'in mimarlık alanında farklılıklar üretebilmesine vesile olmuştur. Dünderalp ile gerçekleştirilen röportajdan elde edilen bilgiler ışığında “NP12 Evleri projesi benim için ikinci bir bitirme projesi olmuştur” şeklinde açıklamasından hareketle bu projenin Boğaçhan Dünderalp için oldukça önemli bir yere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Dünderalp NP12 Evleri projesi ile mesleki anlamda ilk büyük başarısını, 2004 yılında Genç Mimar Ödülünü alarak elde etmiştir. Genç Mimar Ödülleri Arkitera Mimarlık Merkezi tarafından ilk kez 2004 senesinde verilmeye başlanmıştır. Bu ödül uygulaması ile genç mimarların projelerini ve isimlerini duyurmak ve böylece mimari

üretimde gençlerin seslerine daha çok yer verilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. 40 yaşın altındaki mimarlara verilen Arkitera Genç Mimar Ödülü aday mimarların inşa edilmiş binasından yola çıkılarak tasarım alanında yaptıkları her türlü üretim göz önüne alınarak verilmektedir. Boğaçhan Dünderalp bu ödülün verilmeye başlandığı ilk yıl ödüle layık görülmüştür.

Ayrıca 2004 yılından sonra birçok araştırmaya, lisans, yüksek lisans ve diğer alanlarda yapılan çalışmalara konu olmaya başlar. Bu ödül Dünderalp'in mimarlık alanında görünür ve bilinir kılınmasına büyük katkı sağlamıştır.

Dünderalp'e göre; Türkiye'de mimarlık motivasyonları “bina” odaklıdır. Profesyonel mimarlık ortamının bu odakla mimarlık bilgi alanındaki pek çok üretim ve tartışma alanını terk ettiği, hatta o alana ayak bile basmak istemediği söylenebilir. Türkiye'de mimarlık eleştirisi ya geçmişe dönük tarihsel figürlerin toplam üretimleri ya da özel örnekler üzerinden tartışmaya kapalı jenerik konulara odaklanmaktadır. Tekil örnekler indirgenen okumaların pek çoğu da örneklerin özgün içeriklerinden kaynaklanmayan, eleştiri metnini yazanın kendi sözünü üretmek için kullandığı, nesneye indirgenmiş metinlere dönüşmektedir (Dünderalp, 2010).

Dünderalp, bahsedilen bu okumaların çoğunun da akademisyenler tarafından daha çok araştırma ya da kişisel kariyerlerine fayda sağlamak amacıyla üretildiğini, profesyonel olarak üretilmediğini belirtmiştir.

2.1. Sürdürülebilir Mimarlık Anlayışı

Boğaçhan Dünderalp ile gerçekleştirilen görüşmede kendisine yönlendirilen sürdürülebilirlik mimarlık anlayışı hakkındaki soruya verdiği cevap şu şekildedir;

“Sürdürülebilir mimarlık anlayışının da günümüzde doğru yapıldığını düşünmüyorum. Ben bu bağlamda bir iş yapıyorsam temel esaslara dönüp temel sorunları bulup bunu sorgulamayı daha doğru buluyorum. Örneğin; yeşil bina projesi veriyorlar fakat bunu sadece yüzeysel olarak uyguluyorlar. Bir yeşil bina projesinde pencereler açılmıyor, tamamen mekanik donatılarla ısıtıp soğutuluyor işte o zaman burada bir tuhafılık oluyor. Oysaki temel ihtiyaçlarımızı karşılayacak

mekânsal noktalar oluşturulmalı arkasında felsefesi var olan ve bakış açısı olan projeler olarak planlanmalı. Sürdürülebilirlik bunlar üzerinden kurulmalı eğer bu şekilde planlanmıyorsa bu kozmetik oluyor. Ne kadar açık ve samimi olursak o zaman o kadar sağlıklı değerlendiririz ne kadar kozmetik olursak o kadar kavram kargaşası yaşarız” (Hülya Irmak, Kişisel Görüşme, Mayıs 2018).

Bu cevaptan hareketle, günümüzde birçok mimarın sürdürülebilir mimarlık yaklaşımını benimsemediği ve yalnızca bir işi bitirmek adına yapılan projelerin üretildiğinden söz etmek mümkün olmaktadır.

Sürdürülebilir mimarlık anlayışında Boğaçhan Dünderalp’in de belirtmiş olduğu gibi en önemli nokta, sorunun en temelini anlayarak soruna karşı çözüm üretebilmektir. Bir sorun en temelinden çözülür ise gelecek dönemlerde tekrardan karşımıza bir sorun olarak çıkması engellenmiş olur ve bu sayede mimarlık alanında daha etkin ve sürdürülebilir sonuçlar ortaya çıkabilecektir. Sürdürülebilir mimarlık anlayışının bir diğer önemli noktası ise kullanılan yapı malzemelerinin sürdürülebilirlik anlayışına uygun olmasıdır. Bu sebeple sürdürülebilir mimarlık yapmak isteyen mimarların tüm projeyi en ince ayrıntısına kadar düşünerek projelendirmesi gerekmektedir. Ayrıca sürdürülebilir mimarlık yapmak, Boğaçhan Dünderalp’in belirtmiş olduğu gibi kişisel anlamda buna uygun yapıların inşa edilmesini sağlamanın yanı sıra bir felsefi anlayışında olmasını gerektirir.

Sürdürülebilir mimarlık anlayışının en önemli ve son noktası da kozmetik şekilde yalnızca dış görünüme önem vermek yerine uzun yıllarca ayakta durabilecek ve aynı zamanda sosyal açıdan kişilere ilham verecek projeler çizerek uygulanmasıdır.

Boğaçhan Dünderalp’in kalite anlayışı kendisine sorulduğunda ve bazı çıkarımlarda bulunulduğunda kalite kavramında asıl olanın nitelik olduğu anlaşılmaktadır. Nitelikten kastettiği şeyi ise “öznenin nesneye bakışıdır” şeklinde açıklayabiliriz. Bununla birlikte niteliğin, Dünderalp’e göre ölçülebilen bir kavram olduğu da söylenebilir.

İstanbul; coğrafyası, topoğrafyası, büyüklüğü, yoğunluğu ve dinamik temposu ile diğer Türkiye kentlerinin, kentleşme temposundan ayrı bir profil çizmektedir. Kent, son yüzyılda modern kentlerin karşılaştığı tüm sorunlarla yüzleşmekle kalmayıp,

kendine has dinamiklerle de kendine özgü kentsel durumlar, karşılaşmalar üretmektedir. Kentin bütünsel olarak algılamayı ve ele almayı zorlaştıran bu doğası, sürekli kendi üzerine katlanan bir oluşumu var etmiştir. Kentin bu temposu ile birlikte kent yöneticilerinin bu kenti küresel pazara açma ve pazarlama çabasına; bu çok aktörlü ve çok katmanlı kent tartışmalarına mimarlık alanından bakıldığında, özellikle son yıllarda ilginç açılımlar yaratmaya gebe potansiyeller barındırdığı görülür.

2.2. Malzeme Anlayışı

Bu bölümde Boğaçhan Dünderalp'in çelik ve doğal malzeme ile ilgili görüşleri anlatılmaktadır. Boğaçhan Dünderalp'in sıkça bahsettiği, "malzeme ile tasarlamak" üzerinde durulacaktır. Malzeme ile tasarlamak; tasarımcının, tasarım verilerinden hareket ederek ortaya koyduğu tasarım problemlerine tanımlı malzemeler ile çözüm arayışıdır, şeklinde özetlenebilir. Dünderalp'in asıl anlatmak istediği düşünce;

"Malzemeler, tasarım yaparken, tasarımın olanaklarını arttıran birer araçtır aslında, tam tersinin düşünüldüğü gibi kısıtlayıcı değildir. Malzeme ile tasarlamak fikri bence söylendiğinde bile kulağa hoş geliyor. Çünkü bir tasarımı ön plana çıkaran ve vurgulayan şey kesinlikle malzemedir. İşlevi, planı, amacı ne olursa olsun yanlış bir malzeme seçimi tüm tasarımı bir anda mahvedebilir. Malzemeyi doğru yerde ve doğru şekilde kullanmak, malzemenin kendi doğasını bozmadan, tüm sıcaklığıyla ve kendi kimliğiyle hissettirmektir asıl önemli olan" (Hülya Irmak, Kişisel Görüşme, Mayıs 2018) şeklinde yapmış olduğu açıklamadan anlaşılmaktadır.

2012 yılında Türk Yapısal Çelik Derneği tarafından Boğaçhan Dünderalp ile gerçekleştirilen bir söyleşi, Boğaçhan Dünderalp'in çelik hakkındaki görüşlerini açıkça ortaya koyar. Boğaçhan Dünderalp'in lisans eğitimini tamamladığı dönemlerde üniversitede eğitimci kimliğine sahip olan akademisyenlerin sayısı oldukça fazladır. Bu sebeple üniversitede verilen derslerde ağırlıklı olarak strüktür, malzeme ve yapı gibi derslerin ağırlıklıdır. Çelik bu açıdan Dünderalp'in üniversite yıllarında uzun

sürelerce okuduğu ve gördüğü bir konu olarak karşımıza çıkar. Bu durum, Dünderalp'in mimarlıkta çelik malzeme kullanımına yönelik bilgisinin temelini oluşturur.

Boğaçhan Dünderalp'in çelik ile ilk buluşması üniversitenin ikinci sınıfında gerçekleştirilen bir fabrika gezisi sırasında olmuştur. Devam eden süreçte, Boğaçhan Dünderalp'in çelik ile ikinci karşılaşması son sınıfta Mehmet Konuralp'in ATK tekstil fabrikasında olmuştur. Burada dananın omurilik kemiğinden yola çıkarak oluşturulan çelik konstrüksiyon işi, Dünderalp'in çoğu zaman bahsedeceği gibi, onu oldukça fazla etkilemiştir.

Dünderalp'in birçok söyleşide ve bizimle yapmış olduğu röportajda (2018) belirttiği gibi, malzemeleri tek tek kendi doğalarında incelemiş ve bununla ilgili çeşitli denemeler yapmıştır. Boğaçhan Dünderalp:

“Malzeme ile tasarlamayı daha önce düşünmeyişimizin sebebi; yapamayacağımızdan değil, sadece koşullanmakla ilgili bir durumdur” şeklinde malzeme ile ilgili görüşlerini belirtmiştir. Boğaçhan Dünderalp'in malzeme ile alakalı diğer görüşleri arasında ülkemizdeki bazı dayatmalar sonucunda her şeyi kontrol altında tutma amaçlı hazırlanan standartlar sonucunda malzeme anlayışının güçsüz kaldığıdır. Çünkü bu durum, mimarı, yenilikçi bir tasarım konstrüksiyon anlayışı araştırmak yerine, hemen onaylanacak, yönetmeliğe çok uygun bir şeyi yapmaya yönlendirmektedir. Dünderalp'in de dediği gibi “zaten baktığımız zaman pek yenilikçi tasarım örnekleri görmek mümkün değil, bütün yapılar üç aşağı beş yukarı kopyala ve yapıştır gibi yapılmış çok benzer tasarımlardan oluşmaktadır” (Hülya Irmak, Kişisel Görüşme, Mayıs 2018).

Dünderalp çalışmalarında son dönemlerde yaptığı işlerde çelik kullandığını fakat tamamlayıcı parçalar olarak çeliğin projelerinde yer almadığını dile getirmektedir. Boğaçhan Dünderalp'in birçok projesi incelendiğinde bu görüşü ile benzer nitelikte çalışmalar sürdürdüğü ve tamamladığı görülür. Boğaçhan Dünderalp'in eserleri incelendiğinde katmanlı yapılar kurgulamayı ve hibrit yapılar oluşturmayı sevdiği anlaşılmaktadır.

Boğaçhan Dündaralp'in çelik yapılar dışında farklı malzemelere karşı olan görüşleri sorulduğunda (Hülya Irmak, Kişisel Görüşme, Mayıs 2018) doğal malzemelerin doğada bulunduğu şekilde kullanılmasının kendisine uygun bir anlayış olmadığını açıklamıştır. Buradan hareketle Boğaçhan Dündaralp'in daha çok endüstriyel malzemeleri kullanmayı tercih ettiği söylenebilir.

Dündaralp'in malzeme anlayışına göre önemli olanın doğada var olan bir maddenin insanların kullanımına uygun hale getirilerek daha etkin bir biçimde ve daha sağlam bir yapı oluşturularak kullanılmasını önemseydiği söylenebilir. Ancak bu görüşünün yanı sıra, gerektiğinde doğada doğal bir şekilde bulunan bir malzemenin aynı şekli ile kullanılabilmesini de belirtmekte fayda vardır. Yer yer malzemelerin kendi doğasında daha uygun ve daha güzel olduğu, Dündaralp'in malzeme anlayışına örnek gösterilebilir.

Boğaçhan Dündaralp ile gerçekleştirilen görüşmede vermiş olduğu bir örneğe göre betonun doğal bir malzeme olmadığı ancak doğada elbette ki belirli malzemelerin olduğunu söyleyebiliriz. Buradan hareketle doğada doğal olarak bulunan malzemelerin uygun hale getirilerek kullanılması anlayışına sahip olan bir mimar olduğunu söyleyebiliriz. Malzemelerin bir yapının en uzun süre ayakta kalabilmesi açısından incelenerek kullanılması gerektiğini savunmaktadır.

Boğaçhan Dündaralp ile gerçekleştirilen söyleşide Dündaralp (2018) malzeme anlayışını şu şekilde dile getirmiştir;

“Elimden geldiğince doğal malzemeleri kullanmaya çalışıyorum. Fazlasıyla yapay, cilalanmış, pırıltılı şeyleri çok sevmiyorum. Bu malzemelerin insanlarla temas edemediğini düşünüyorum. Doğal olan, insanların kolay temas edebileceği, dönüştürebileceği, müdahale edebileceği, hayatın içine daha kolay girebilecek; eskiyen, bozulan değil de güzel yaşlanan malzemeler gibi kendimce bir kriterim var. Mesleğimi yaparken benim en büyük zorluğum belli bir nitelik beklentisi olmadan, değer beklentisinin olması, hızlı olsun, ucuz olsun, ihtiyacımı çözsün... Birisi gelip bana ev yaptırmak istediğinde, onların isteklerini karşılayan bir ev yapmak yerine onların ihtiyaçlarını ve beklentilerini karşılayan bir ev yapmayı sunuyorum onlara...

O evin konumuna göre doğasına ve kültürüne yanıt vermeliyim” (Hülya Irmak, Kişisel Görüşme, Mayıs 2018).

Boğaçhan Dünderalp ile bu zamana kadar gerçekleştirilmiş olan söyleşiler incelendiğinde ve Dünderalp ile bu tez çalışması kapsamında gerçekleştirilen röportajdan elde edilen bilgiler ışığında; insanlık olarak asıl amaç ve hedeflerimizin hayatımızı iyileştirmek üzere en uygun malzemeler bütünü yakalayabilmek olduğu söylenebilir.

Boğaçhan Dünderalp projelerinde hep aynı malzemeleri kullanmaz. Malzemeleri, yapının bulunduğu yer, doğası ve kullanım amacına göre seçtiği gözlemlenmektedir. Örneğin Lokman Şahin Evi⁵ projesinde beton kalıplardan oluşturulmuş malzemeleri tercih eden Dünderalp, farklı bir projesi olan Havacılık Müzesi Üst Örtüsü Projesinde metal malzeme kullanmayı tercih etmiştir. Lokman Şahin Evi projesinde, beton kalıpları tercih etmesinin sebebi; evin proje alanının çalışma birimlerine uzak olması nedeniyle devamlı olarak proje alanına gitmenin ekstra bir maliyet kalemi olması ve aynı zamanda farklı malzemelerin kullanılmasının hem zaman hem maliyet açısından projeyi geciktireceği ön görüsüdür. Havacılık Müzesi Üst Örtüsü Projesinde metal malzemenin kullanılmasının en önemli sebebi ise dayanıklılığının yüksek, çelik konstrüksiyonun çatılarda kullanılmasının yaygın, maliyetinin daha düşük olması ve bununla birlikte sağlam bir çatının yapılmak istenmesinden kaynaklıdır.

Mimari projelerde, projenin kullanımına uygun malzemelerin seçimi en önemli husustur. Boğaçhan Dünderalp bu açıdan, malzeme anlayışı oldukça esnek bir mimar olarak bilinmektedir. Malzemeyi koşullara göre seçmek, insanlık için bir denge sağlar. Malzemelerin tek başına en iyi şekilde kullanılması, insanlığın yaşamını kolaylaştırma amacıyla tek başına yeterli olmaz. Bu durum, herkes tarafından eşit ve dengeli bir şekilde uyguladığında asıl yaşam dengesi sağlanmış olur.

Yaşadığımız mega kentler büyük nüfusları ve yoğun kentsel dokularıyla grift bir kent ortamı sunmaktadır. Yapılan kent araştırmaları daha planlı kentlerdeki dokunun diğerlerine görece daha yönetilebilir ve planlanabilir bir yapı ortaya

⁵ Lokman Şahin Evi Projesi için Bkz: s:52-56

koyduklarını göstermektedir. Daha karmaşık kent dokusu ve yaşamına sahip diğer kentler, çok katmanlı ve karmaşık bir yapıya sahip olmanın yanı sıra gündelik hayat bağlamında farklı mekan, kullanıcı ve aktivite ölçeklerinin tümünde geniş bir kişiselleştirme, kendini gerçekleştirme ve etkileşim olanağı sunmaktadırlar. Kentsel yaratıcılık, tam da bu nedenle, kentlilerin karmaşık ve büyük ölçüde enformel ortama ayak uydurma ve onla uyum haline gelme sürecinde ortaya çıkmaktadır. Ayrıca salt kullanıcılara değil, enformel kent ortamı tasarım profesyonellerine, gözlemcilere ve yeni gelenlere oldukça verimli bir kentsel, mimar ve tasarım tecrübesi ve etkileşimi sağlamaktadır. Her şeyden önce bu tür olağandışı, düzensiz ve beklenmedik durumlardan ya da kısacası enformellikten beslendikleri ve bu kentin kendi iç dinamiklerinin çeşitliliği ekseninde ürettikleri dikkate alındığında, tasarımcılar için çok üretken bir ortam oluşturur. Bu bağlamda ‘Enformel Kentler’ küreselleşmenin gücüyle büyümeye devam ettikçe daha da karmaşık kent mekanlarına dönüşmekte ve böylece bu kentler bağlamında farklı mimarlık ve şehircilik pratiklerinin ve söylemlerinin oluşmaya başladığı söylenebilir. Bu güncel büyüme ve gelişme durumunun mevcut ve gelecekteki kent ve mimarlık söylemi üzerindeki etkisinin incelenmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu yeni mimarlık söylemlerini anlamak için özellikle hızla büyüyen karmaşık mega kentlerde ortaya çıkan yeni şehircilik ve mimarlık yaklaşımlarını incelemek gerekmektedir.

2.3. Çevre ve Çevrecilik Anlayışı

Ekoyapı dergisinin 2013 yılında Boğaçhan Dünderalp ile yaptığı röportajda, çevre anlayışı ve mevcut sertifika sistemine göre; sertifika sistemleri, cazip bir durum oluşturarak belli nitelikte yapıların üretimi için bir standart olabileceği belirtilmiştir. Sürdürülebilir ilkelere sahip olmayan ancak yine de o sistemden beklentileri olanlar için de bir çığa olabileceği belirtilmiştir. Fakat sürece temelden bakıldığında Dünderalp’e göre sertifikalara ihtiyaç yoktur (Ekoyapı, 2013). Çünkü Boğaçhan Dünderalp bir mimar olarak sertifika sistemlerinin sahip olduğu ölçme metodunun gerektirdiği standartları karşılayacak kadar duyarlı bir yapı yapmanın belirli bir sorumluluk olduğu görüşüne sahiptir.

Mimarların gerçekleştirmiş oldukları tasarımlarda net bir çalışma şeklinin olmadığı açıktır. Yapılar her zaman farklı koşullar altında inşa edilmekte ve hayata geçirilmektedir. Boğaçhan Dünderalp'e göre bu anlayışa sahip olmayan kişiler tarafından tüm yapılar aynı şekilde incelendiğinden birçok mimarın projesinin gerektiği değeri görmemektedir.

Boğaçhan Dünderalp ile bu çalışma kapsamında gerçekleştirilen görüşmede kendisine çevre ve çevrecilik anlayışı sorulduğunda şu şekilde cevap vermektedir:

“Benim iş dünyamdaki çevre mimarlığımın özü ve başlangıcıdır. NP12 evlerini ve Kuzguncuk Bostanını var eden şeyler onların yerleriyle ilgiliydi. Bu süreç sadece arazi, parsel değil içinde bulunduğu ortam, kültür, yaşam çevresidir” (Hülya Irmak, Kişisel Görüşme, Mayıs 2018).

Boğaçhan Dünderalp toplumcu ve çevreci anlayışa sahip bir mimardır. Bunu en iyi anlayabileceğimiz projesi Kuzguncuk Bostanı projesidir.⁶ Bunu ise şu sözlerinden anlamaktayız:

“Kuzguncuk bostanı dediğimizde bostan o mahallenin bir parçasıydı. İşte bu noktada hep hayat dememdeki amacı gerçekleştirmiş oluyorum. Ben işlerimde binaların çevreye nasıl etkide bulunduğuna, doğaya ne kadar az zarar vererek yapabileceğine önem veriyorum. Tüm bunları kendime sorumluluk edinerek bir süreç planlıyorum” (Hülya Irmak, Kişisel Görüşme, Mayıs 2018).

“İlia'nın Bostanı” olarak da anılan Kuzguncuk Bostanı, her yıl yapılan çekilişlerle belirlenen alanlarda Kuzguncukluların ekim dikim yaptığı, bunun ötesinde haftanın yedi günü genç yaşlı herkesin bir araya gelerek vakit geçirdiği bir mahalle bostanıdır. Kuzguncuklular Derneği'nin Kuzguncuklularla birlikte ve belediye ile iş birliği içinde oluşturduğu alternatif planlama sayesinde pek çok mahallede örnek alınan ve böyle alanlarda mülkiyet hakkından çok kullanım hakkının konuşulmasını sağlamış bir mahalle hareketinin paydaşıdır (Dünderalp, 2017).

⁶ Kuzguncuk Bostanı Projesi için Bkz: s:62-77

Boğaçhan Dünderalp 20 yıldır Kuzguncuk'ta yaşamaktadır. Bu nedenle bu projeye yakından ilgilidir. 2007'den itibaren de bu projede aktif olarak görev almıştır. 1980'lerde Kuzguncuk Bostanı Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne vakfedilmiştir. Aslında bütün hikâye de burada başlamaktadır. 1990'da Kuzguncuk Bostanı yerine hastane yapılmasına girilmiştir. Kuzguncukluların belleğinde çok güçlü bir yere sahip olan bostan Kuzguncukluları bu sayede bir araya getirmektedir. 2010'da ise buraya bir okul yapılmak istenmiştir. Tesadüfen Boğaziçi İmar Müdürlüğü'nde Dünderalp'in bir mimar arkadaşı bunun projesini görmüş ve fotoğrafını çekmiştir. Dünderalp'te buranın hava fotoğrafına o projenin gerçek boyutlarıyla, yaklaşık boyutlarıyla montajını yaparak başlamıştır.

Kuzguncuk, İstanbul Üsküdar'da, boğaz kenarına kurulmuş bir semttir. Boğaçhan Dünderalp tarafından hayata geçirilen Kuzguncuk Bostanı Projesi ile birlikte şimdilerde popülaritesi gitgide artmakta ve özellikle hafta sonları fazla sayıda insanı kendine çekmeyi başarmaktadır. Sınırları içinde Ermeni ve Rum kiliseleri, sinagog ve camilerde bulunmaktadır. Bu yönü ile dinlerin kardeşliğini de simgelemektedir. Birçoğu restore edilmiş kâgir ve ahşap evler fotoğrafçıların büyük ilgisini çekmektedir. Gelin ve damat fotoğraf çekimleri için de oldukça fazla tercih edilmektedir. Yaz aylarında çınarların arasındaki ıhlamurların kokusu her yanı sarmaktadır. Tüm bu belirtilen hususlar Kuzguncuk Bostanı Projesinin hayata geçirilip insanlar tarafından okunması ve takip edilmesinin ardından oluşmuştur.

Buradan hareketle Boğaçhan Dünderalp'in çevre ve çevreciliğe bakış açısının doğayı korumaktan daha öte olduğu anlaşılmaktadır. Çevreyi koruması ile birlikte çevresinin farklı kültürlerden kişiler ve farklı yaşam alanlarından kişilerinde bir araya gelmesini sağlaması açısından toplumsal açıdan da büyük bir başarıya sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Boğaçhan Dünderalp mimarlar arasında hiçbir malzeme kullanmadan proje yapılabileceğini ve yapılan bu projenin de insanların faydasına olabileceğini kanıtlamıştır. Bu şekilde çevre ve çevrecilik anlayışı ifade edilebilmektedir.

Mimarlığın sınırları, içeriği ve yöntemleri çok yönlü dinamiklere bağlı olarak hızlı bir değişim sergilemektedir. Günümüzün iletişim olanakları, elektronik bilgi

alışverişi, uzaktan eğitim ve tasarım, hareketlilik, akış hızı sadece mimarlığın kavramlarını değiştirmemektedir. Yaşam da yeni kavramların gelişmesine ve tartışmaya açılmasına da neden olmaktadır. Meslek alanı, sınırlarını her geçen gün daha da genişleterek yeni değişimler, kırılma noktaları yaratmaktadır.

Mimari bir eser yaratmada mimar kadar ona işi veren kurum ya da kişilerin anlayışının da payı vardır. Başarılı yapı, ortak anlayışın ürünü olmaktadır. İş sahipleri devlet ya da özel kişiler olabilir. Onların mimarlığı kavrayışı, kültürel düzeyleri ile orantılıdır.

Doğa ve insanın iç içe; insan, mekân ve üretim ilişkilerinin bir bütünün parçaları olduğu modern öncesi dünyada olmadığımız; sosyologların “bölünmüş mekân pratiği” dedikleri; parça parça birbirinden bağımsız alanlarda bizim birey olarak kendi gerçekliklerimizi ürettiğimiz, bir bütünsellikten bahsedemediğimiz bir dünyada yaşadığımız aşikâr. Farklı gerçekliklerin bir arada yaşandığı; doğal olanın dahi yapay bir şekilde yeniden üretilmek ve inşa edilmek zorunda olduğu bir dünyada bu durum yokmuş gibi bir naiflik de gösteremeyiz. Ama mimarlığın ortamı inşa eden kurucu öğelerden biri olduğunu unutmadan tercihimizi hangi farkındalıkla, ne yönde yapacağımız konusu biz mimarlar için önemli bir sorudur (Dündaralp, 2017:55).

2.4. Restorasyona Bakışı

Ekoyapı dergisinin 2013 yılında Boğaçhan Dündaralp ile yaptığı röportajda, tarihi yapıların restorasyonuna dair Dündaralp binaların bakımı ile restore edilmesi arasında farkların olduğunu belirtmiştir. Geçmiş dönemlerden beri ayakta duran yüzyıllık yapıları yıkıp yeniden yapmak ya da işlevselleştirmek adına yeni eklentiler yapmak mimarlık çalışmasının bir parçası olduğunu belirtmiştir. Tarihi yapıların neden tarihi olduğunu ve tarihi olmasının nedeninin yapıldığı dönem mi ya da içerdiği değer mi sorularına ciddi şekilde yanıt aranması gerektiğini belirtmiştir. Bu sorulara verilen yanıtlardan sonra restorasyon ya da yenileme çalışmalarının gerçekleştirilmesi

gerektiğini savunmuştur. Tarihi binaların sürdürülebilir olmasının amacının iyi bir şekilde kavranması gerektiğini belirtmiştir.

Eğer tarihi yapılar artık günümüzde işlevini tam olarak yerine getirmiyor ve restorasyon çalışmalarına da pek uygun değil ise gelişi güzel bu yapıları yıkmak yerine tek tek parçalarına ayrılarak her bir parçanın uygun şartlarda ve alanlarda tekrardan işlevini yerine getirmesi üzerine yoğunlaşarak çalışılması gerektiğini belirtmiştir. Boğaçhan Dünderalp'in belirttiği gibi tüm mimarların bu konuda sorumluluk hislerinin gelişmiş olması gerekmektedir (Eko Yapı, 2013).

Boğaçhan Dünderalp ile tez çalışması kapsamında gerçekleştirilen görüşmede restorasyon anlayışını şu şekilde dile getiriyor:

“Restorasyon konusu ilginç bir konudur ama ben Türkiye’de hiçbir zaman gerçek bir restorasyon ve restore etme olayını anlayamadığım için uzak durdum. Çünkü Türkiye’de restorasyon nedir ya da nasıl restore ediliyor dediğimizde gördüğümüz restorasyon nesne üzerinden yapıyor. Restore edilen şeylerin tarihselliğinin sorgulanmadığını görüyoruz peki o zaman bunu kıymetli kılan ne oluyor?” (Hülya İrmak, Kişisel Görüşme, Mayıs 2018).

Dünderalp'in belirttiği gibi Türkiye’de restorasyonun nesnelere üzerinden ilerlediği söylenebilir. Dolayısıyla nesnelere var olma dinamiklerini, fikriliğini ve sürdürülebilirliğini üretmemektedirler. Dolayısıyla restorasyon tamamen ortadan kaldırılmalıdır. Çünkü o zaman neden kıymetli neden kıymetsiz olduğunu anlamamıza daha fazla katkı sağlanabilmektedir. İnsanlar ihtiyaçlarını giderecek kadar iyileştirebilecektir.

3. KENTSEL ÇEVRE

Gerçekleştirilen çalışmanın bu bölümünde mimar Boğaçhan Dünderalp'in önemli kentsel çevre çalışmalarından bahsedilecektir. Boğaçhan Dünderalp'in

çalışmaları kentsel çevre, konut ve barınma ve katılımcı tasarım ve müşterekler şeklinde sınıflandırılarak incelenecektir.

Kentsel yapılı çevreler iki temel bileşenin etkileşimi sonucunda oluşmaktadır. Bu bileşenlerden ilki planlama sistemini tarif eden planlama mevzuatıdır. Diğeri ise yapılı çevrenin oluşumda rol alan aktörler, aktörler arası ilişkileri, sürece katılım biçimlerini tanımlayan “sosyo-politik” alandır.

Kentsel yapılı çevre, “arazi kullanımı”, “ulaşım sistemleri” ve “fiziksel çevre” birleşiminde insan aktivitelerini içeren bir bütündür (Handy vd., 2002: 65). Hall ve Doe yapılı çevrenin bileşenlerini üç seviyede tanımlamaktadır. İlk seviyede yerleşim, ikinci seviyede alan morfolojisi ve üçüncü seviyede parsel ölçeğinde bileşenler yer almaktadır.

Yapılı çevreler, insan davranışlarının tümü hakkında fikir sağlamakta, politik, sosyal ve kültürel unsurları sembolize etmektedir. Yapılı çevreler döneminin ruhunu da yansıtmaktadır. Her kent bundan dolayı çok katmanlı işaretlerin ve sembollerin öyküsünü anlatan bir yazı gibi okunabilmektedir. Kentleri, metinler olarak düşünürsek yapılı çevreler, kentsel değişimin biyografisi olarak işlev görmektedir (Knox ve Ozolins, 2007:315).

Yapılı çevreyi anlamamızda değişimler önemlidir. Değişen toplum yapısının yapılı çevreye yansması kaçınılmazdır. Yapılı çevrede meydana gelen değişimler, toplumun yapısı hakkında ipuçları vermektedir. Bu bağlamda yapılı çevre, toplumdaki ilişkileri, hareketleri ve çelişkileri de yansıtmaktadır (Habraken, 1998:6).

Kentsel yapılı çevredeki değişiklikler “yerin” karakterini olumsuz etkileyeceği, bozulmasına neden olabileceği gibi o “yerin” karakterinin güçlenmesini de sağlayabilmektedir. Toplumsal duyarlılıkla gerçekleştirilen mekânsal değişimler, değişimin yaşandığı mekânın kimliğini güçlendirmektedir (Hall ve Doe, 2000).

Boğaçhan Dünderalp’e göre kentsel çevre:

“Kentsel yapılı çevre oluşumunda planlama ve tasarım süreci; ilgili tüm aktörlerin koordinasyon içinde hareket etmelerini, imar kararları ve yasal düzenlemelere uymayı,

önerilen projede toplum yararını esas almayı zorunlu kılmalıdır. Bu nedenle kentteki gelişmeleri etkileyecek politikalar sadece o toplumdaki ilişkilerin bir organizasyon ağı ya da uzlaşma ortamı içerisinde geliştirilmesi ile elde edilmelidir. Planlama erkini elinde tutan yerel ve merkezi yönetimlerde aktörler arası uzlaşmanın sağlanmasında koordinatör görevi görmeli, planlamayı kamu yararı odaklı yönlendirmelidirler.

1950-70 yıllar aralığı tüm dünyada mimarlık ortamı açısından hareketli yıllar. Sermaye otokrasisi içinde dönüşmüş pozitivist modernizm, erken dönem modernist ideolojinin tavsiyesi, yol ayrımları ile bir çoğulculuk ve biçim patlaması yaşanan bir dönem. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında farklı bir anlam kazanan dönem, mevcut politika ve mimarlık ortamına duyulan tepkilerin ürünlerini verdiği bir aralık. Kent, bu aralıkta işlevsel planlamanın ürünü bölgeler, çoklu üretimler ve tekil mimarlık nesnelere mecrasından ve erken modern dünyanın kent anlayışının ötesinde yeni bir bağlam. Örneğin; 1953, IX CIAM toplantısı gündeminde işlev bölgelerinin ayrılmış kent ve onun bireysel-toplumsal yaşam karşısında büyük kayıtsızlığı eleştirinin temel odağını oluşturur. Aidiyet ve kimlik konuları gündem maddeleridir (Hülya Irmak, Kişisel Görüşme, Mayıs 2018).”

Gerçekleştirilen bu çalışma kapsamında kentsel çevre anlayışını kendinde derinden hisseden mimar olan Boğaçhan Dünderalp’in bazı eserleri bu bölümde incelenecektir. İncelenen eserlerin kentsel çevreye olan katkıları ve eserlerin mimari açıdan incelenecektir.

3.1. Kent Göçbeleri

Kent Göçbeleri projesinin konusu metropolde olanaklı yeni yaşam alanlarının ya da yeni potansiyellerin araştırılmasıdır.

Dünyanın sayılı metropollerinden biri sayılan İstanbul, tamamlanmamış, üretimlerin sürekli yığılmalar halinde devam ettiği, düzen, arayış ve çabalarının yutulmaya hazır olduğu bir büyüklüktür. Bu büyüklük, heyecan verici potansiyeller içeren, yeniden üretimlere açık, mikro kozmik, organik bir yapı olarak da kavramlaştırılabilir.

Dünyayı yeni bir biçimde algılayıp kavrayan, yeni sorunlar formüle eden ve çevreyi yeniden biçimlendirebilen insan olarak tanımlanan metropol insanı da bu organik yapının en önemli parçasıdır. Her tür düzen arayışını çökmeye mahkûm eden bu büyüklük, güvenlik ve süreklilik duygusu yaratma peşinde koşan mimar için onu hüsrana uğratmaya açık sürprizlerle doludur.

Kent göçebeleri araştırma projesi, bir müzakere alanı olarak metropolü anlama ve onun potansiyellerini araştırma denemesidir.

Kent Göçebeleri projesinin bağlamı; 1930-40'lar, 1950-60'lar, 1970-80'ler, 1990-2000'lerde birbiri üzerine eklenen farklı zaman dilimlerinde uygulanmış farklı imar özellikleri barındıran farklı gabari ve boyut barındıran yapı veya yapı grupları, bir bütün olarak okunması zor bir kent topoğrafyası ve peyzajı üretmektir.

Metropol zemininde, iki boyutlu ve zemin izlerinde yatay olarak örgütlenen, mülkiyet düzeni, zaman içindeki değişim ve dönüşümlere karşı sürekliliğini, tutarlılığını üç boyutlu olarak sürdürmemekte, üçüncü boyutta yüzeyler, boşluklar ve mekanlar üretmeye devam etmektedir.

İstanbul'da Kadıköy ve Beyoğlu bölgelerindeki yapı dokuları referans alındığında daha kolay örneklenebilecek bu durum, mülkiyet sınırlarının zeminden sakladığı kafa yorulmayı bekleyen devingen kent peyzajının, gizli kent mekanlarını açığa çıkartırken, öngörülemeyen yeni olanak ve bakış açılarına da fırsat yaratmaktadır.

Kent göçebeleri, farklı zaman aralıklarında kentle ilişki kuran, geçici konaklayan, gün içinde hareketli zamanı kentin durumlarına göre programlayan, mobil, metropol insan tipi için öngörülmektedir. Kent göçebeleri, mülksüz, mobil, kent dinamikleri içinde zaman kullanımını arttırmak isteyen, ulusu önemli olmayan metropol insanının kısa süreli barınma, çalışma ihtiyacı için metropolün bu kararsız boşluklarını kullanmaktadır.

Kent göçebeleri, konukları gibi kent içinde göçebedirler. Kent göçebeleri, metropolün içindeki boşlukların belirsiz durumlarının sürelerini kullanırlar. Bu bazen metruk, kullanılmayan bir binanın duvarı da olabilir, yaşayan bir binanın duvarı da.

Kullanım koşulları değiştiğinde ise metropol içinde yerleşebileceği özelliklerde bir yer bulur kendine. İçerikleri de büyüklükleri de farklı modelleri vardır. Böylece kent peyzajındaki varoluş olanaklarını arttırabilirler.

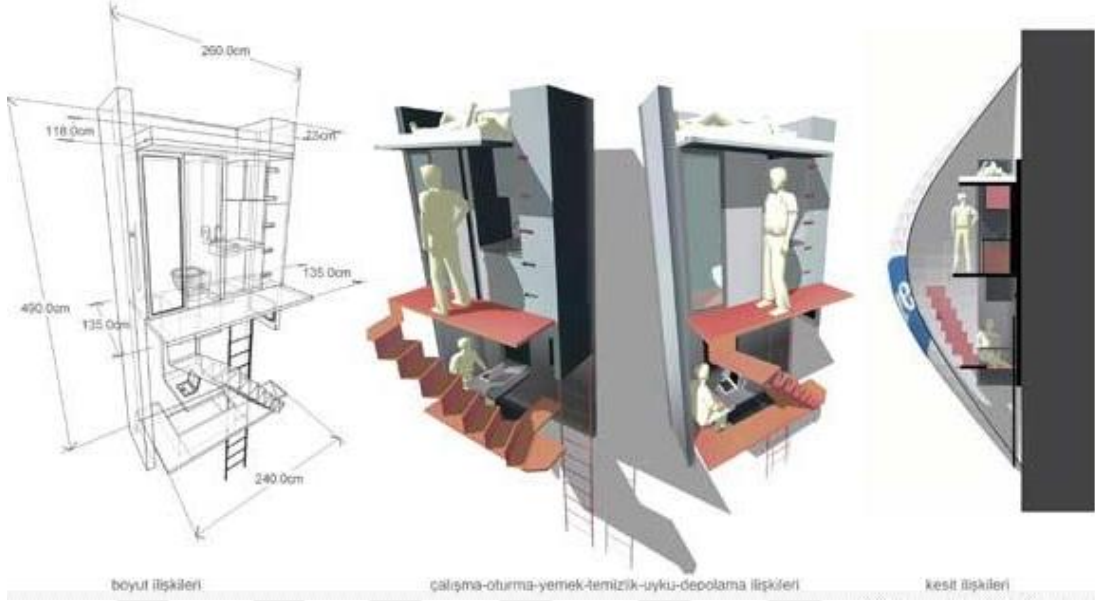
Kolayca sökülüp taşınabilen, mekânsal gereksinimleri, minimuma indirilen, olanaklara göre çoğalabilen kent göçebeleri, eklendiği boşluğu çevreleyen yapıları da altyapı olarak kullanır. Var olan altyapılara adapte edilen modellerin dışında kendi altyapısını çözen modeller üzerine çalışılmaktadır.

Kent, küresel ekonominin, ticari üretimlerin, her şeyin bir “değer” olarak ticarileştiği bir alan. Süreklilikler adına, sürekli değer üretmek zorunda bir alan. Kent mekânında zeminden algılanabilen, kullanılmayan yüzeyler “reklam” panolarına dönüşerek kentsel rantın ekonomisine katılarak bu boşluğu doldurabiliyorsa, neden bu değeri de kullanarak potansiyeller, durumlar araştırılmasın?

Kent göçebeleri, küresel ekonominin dolaşım ağını, ticari kodları, bir araç gibi kullanarak kendini var eder. İçeriklerini var edebilme olanağını kentsel bir değer olan “reklam panolarını” dönüştürerek edinir. Bu sayede kendini finanse eden bir özgürlüğe kavuşur.

Kent topografyasında ve peyzajında, başka olanakların, yeni yaşam olasılıklarının mevcut durumlar üzerinden araştırılan projelerden biri olan kent göçebeleri hem kendisinin hem de kullanıcılarının göçebeleştiği, eř zamanlı olmayan hareketlerin keşişiminden doğan barınma biçimleri için önerilen olasılıklardan biri olarak erken bir modeldir. Metropolün yapay topoğrafyasında var olma potansiyelleri taşıyacak, aynı bağlamda var olabilecek, farklı içerikler taşıyan modeller üzerinde çalışılmaya devam edilmektedir (Dündaralp, 2018). Aşağıda Şekil 3.1’de Kent Göçebesi Projesinin iç modül tasarımı ele alınmaktadır.

kent göçebesi iç modül

Şekil 3.1. Kent Göçebeleri İç Modül Tasarımı (URL 2)

Aşağıda resim 3.1’de Kent Göçebeleri Projesinin uygulandığı bazı görseller bulunuyor. Buradaki tasarımlar görseller kentin farklı kesimlerinde farklı zamanlarda uygulanmıştır.

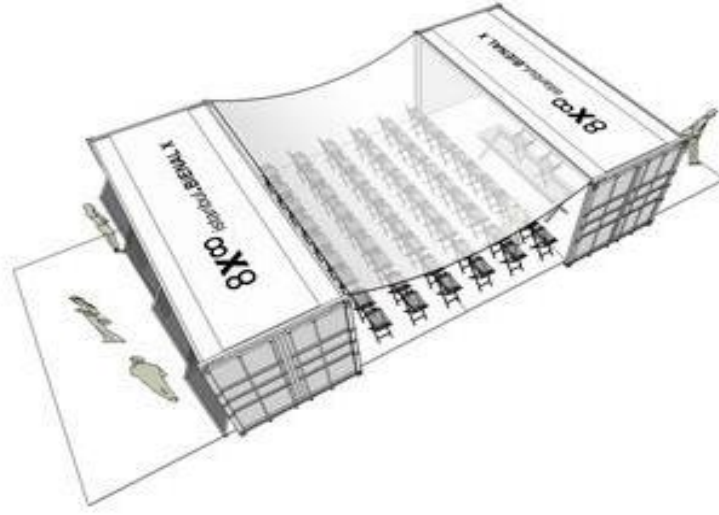
Resim 3.1. Kent Göçebeleri Projelerine Ait Dış Cepheler (URL 2)

Kent göçebeleri projesi ile metropol içerisinde potansiyel alanların mimari deneyimler ile değerlendirilmesi ve aynı zamanda mimari bir üslubun kente kazandırılması amaçlanmıştır. Bu projede yer alan mimarlık deneyimlerinin taşınabilir

olması metropolün potansiyelinin hangi bölgelerde kuvvetli olduğunun araştırılmasına da katkılar sağlamaktadır.

3.2. Gezici Bienal Mekânı

Hou Hanru küratörlüğünde gerçekleştirilen 10. İstanbul Bienali kapsamında “masum bir eylem” projesi ile etkinlik gösteren Stüdyo Kahem grubunun kente yayılacak etkinliklerine yönelik önerilmiş mobil mekân önerisidir (Dündaralp, 2018). Aşağıda şekil 3.2’de Gezici Bienal projesinin tasarımına yer verilmiştir.

Şekil 3.2. Gezici Bienal Tasarımı (URL 3)

3.3. Urbanecopolis

2000’li yılların ilk çeyreğinde, yaygın olarak metropol adıyla da anılan dünya ana kentlerinden birinde; İstanbul’dayız. Ana kentler, yan yana farklı durumların iç içe varlığına olanak tanıyan, giderek de benzer oluşlara kaynaklık eden, doğurgan, dinamik bir organizmaya benzetilirler.

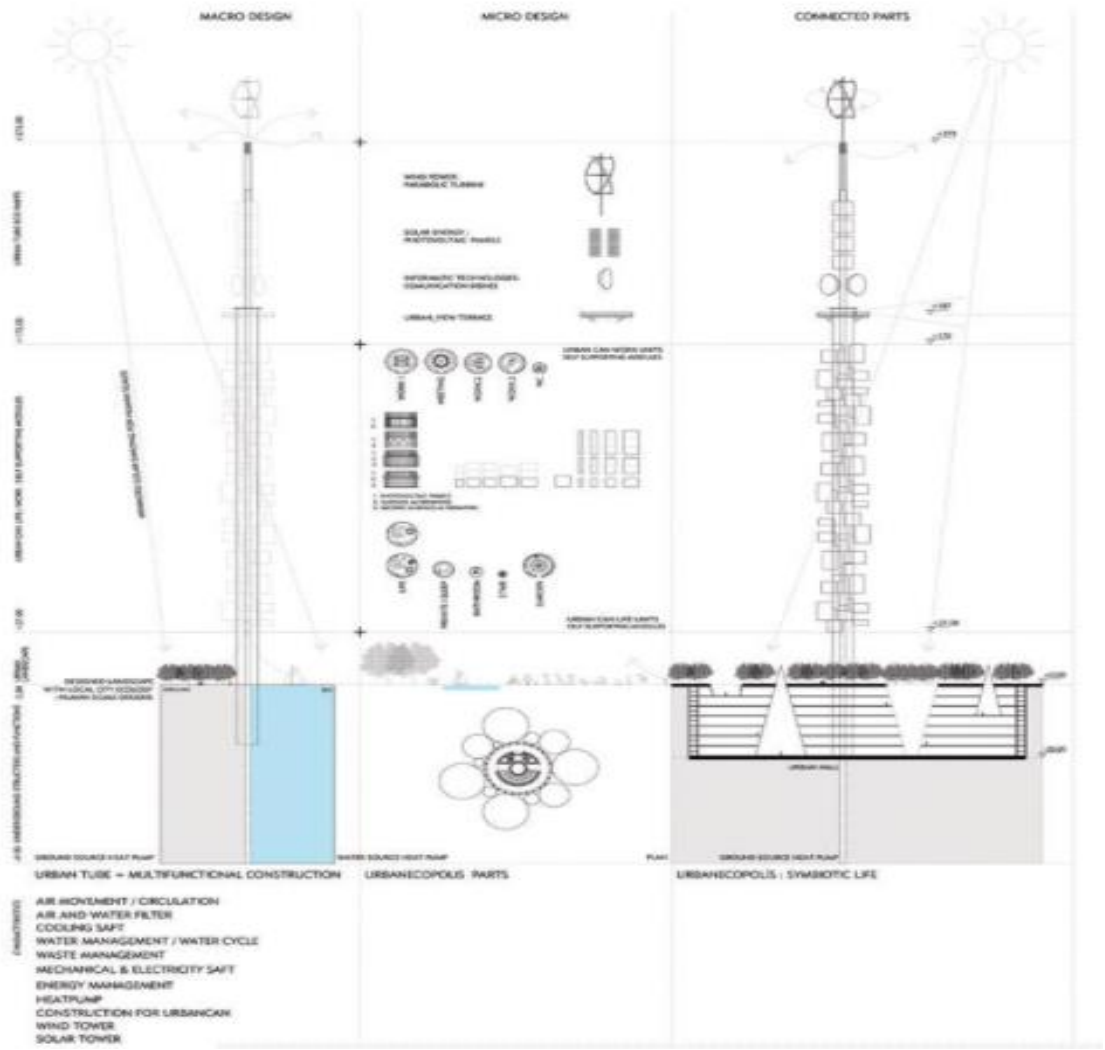
Bu yıllar, uzun süreden beri görmezden gelinen enerji yönetimi ve buna bağlı küresel ısınma sorununun, sonuçlarının görünürlüğünü, inkâr edilemeyecek ölçüde arttırdığı, önlemler için fırsatların tükendiği yıllardır aynı zamanda. Politika, sermaye,

bürokrasi üçgeninde sıkışmış kalmış alınabilecek önlemlerin pek çoğu için yeni stratejiler aranmaktadır. Urbanecopolis projesi böyle bir ortamda, İstanbul merkezli olarak doğmuştur.

Antroposentrik (insan merkezli) bakış açısının yarattığı yaşam çevrelerinin neden terk edildiği bilgisini unutmadan, insanı bir yaşam örgüsünün içinde, varlıkların kendine özgü değerlerinin korunduğu bir ağın parçası olarak gören derin çevre bilimsel ilişkilerin, kent mekânının kendi gerçekliğindeki varlığını araştıran bir bakış açısının araştırmalarından biridir (Dündaralp, 2013).

Urbanecopolis, mikro ölçekte fiziksel sınırların nerede başladığı, nerede bittiği belli olmayan, farklı ölçek, içerik ve tarihselliklerin üst üste yığıldığı bir denetimsiz bir toplam haline gelen bu ana kentte, bu birlikteliğin yarattığı yapay doğaya eklenerek, yatayda kurulabilecek bir yerleşimi, mikro zeminde yapıllaştırarak düşeyde yeniden örgütleyen bir modeldir. Var oluşunu kendi kendine yeterli yapısal bir durum olmanın ötesine taşıyarak, varlığı ile çevreye katkılar üretecek bir sistem peşindedir. Örgütlenmesini finansman koşullarını kendi kendine üretebilen ve sürdürebilen urbanecopolis, farklı bir araya gelişlerinin enerjisini kullanarak dönüştüren, simbiyotik bir yaşam biçimi önerir.

Urbanecopolis projesi, tüm bu bileşenleri ile kentte tek başına hayatını sürdüren, rastgele yan yana gelen bağımsız fonksiyonları, bir araya gelişlerindeki potansiyelleri araştıran simbiyotik ilişki modeli sunar. İlişkileri sistemleştirirken de altları alışveriş merkezleri, üstleri rezidans, ofis ve otel olarak kullanılan, kentsel yapı tiplerini yapamadıkları ve çevresel etkileri ile kritize eder. İletişim ve etkileşimlerin güvenli ve sanal kanallarla üretildiği, konforun bilgiyle değil, teknoloji ile sağlandığı, hangi bedellerle yaşandığı bilgisinden ziyade, daha az sorumluluk duyarak yaşanan, arzular ve sahip olma dürtüsünün ağır bastığı, edilgenleşilen bir kent yaşantısında, imajlarına uzak olmadığımız görsel, yapısal morfolojileri kullanarak bize olanaklılığı kendi içinde gizli bir dünya sunmaya çalışır. Nesnesini değil, araştırdığı konuları gündeme taşımaya çalışan bir araştırma projesi olarak da kent gerçekliğinin potansiyellerini dert edinir (Dündaralp, 2018). Aşağıda şekil 3.3'te Urbanecopolis projesinin tasarımına yer verilmiştir.

Şekil 3.3. Urbanecopolis Projesi Tasarımı (URL 4)

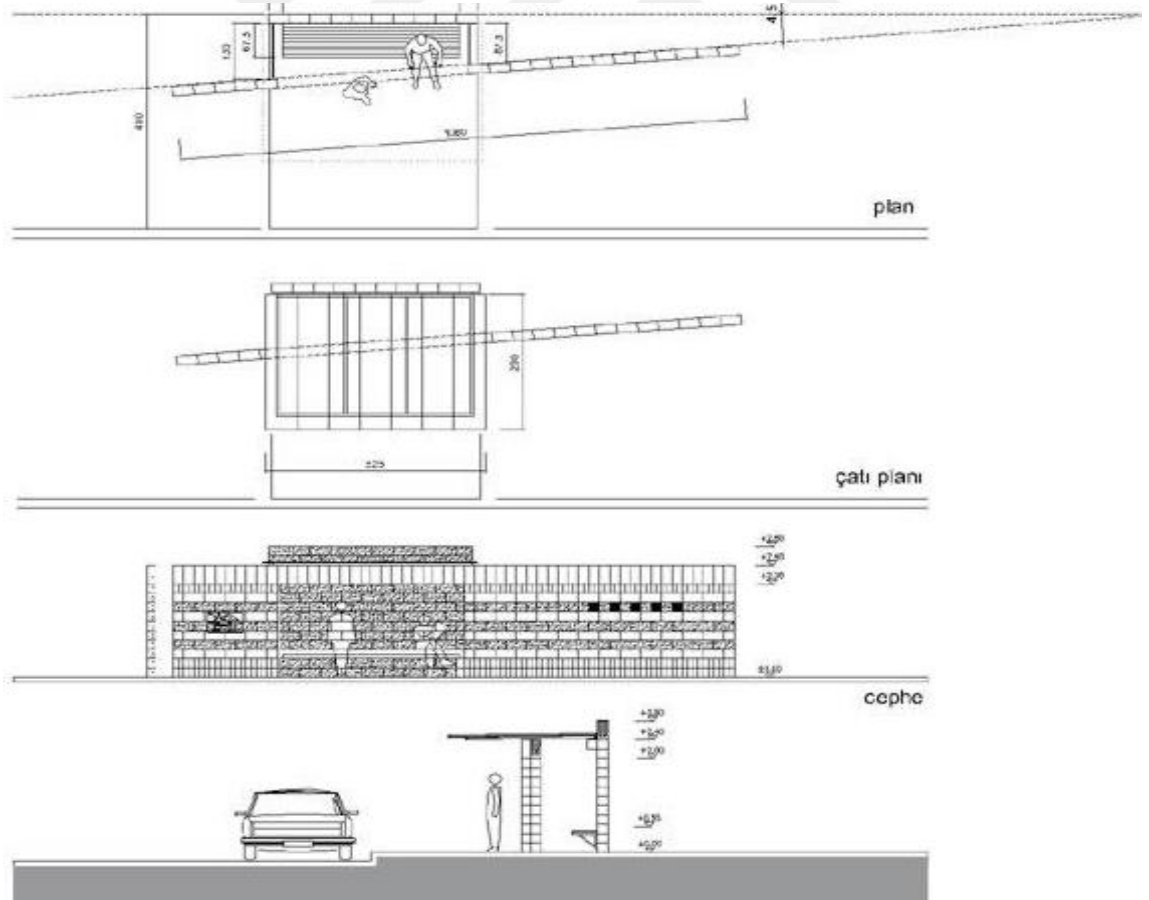
Mimarlar, mimarlık bilgi alanının taradığı geniş kültürel alan içinden varlıklarını farklı şekillerde üretmek yerine, bu alanın belli yerlerine öbeklenerek ve sıkışarak kendilerini profesyonel alanın dünyasına kapatmakta ve bütün çözümlerini buradan aramaktadırlar. Mimarlar, mimarlık bilgi alanında terk ettiği bu alanların, kendi çevrelerinde, kendi elleriyle oluşturdukları büyük duvarlar ve sınırlar haline dönüştüğünü fark etmemeleri ya da fark edenlerin çaresizce teslim olmaları, kabullenmeleri de başka bir muammadır. Kabullenme ve teslimiyet unutmayı, farkındalık eksikliğini ve kuşaklararası hafıza kaybını tetiklemekte, her kuşak kendi özgürlüklerini değil, bu duvarların ağırlıklarını miras almaya zorlanmaktadır.

3.4. Duvar / Durak Projesi

Boğaçhan Dündaralp tarafından hayata geçirilen Duvar / Durak projesinin asıl konusu; konumu yol algısının dışında kalan prefabrikasyon fabrikası için röper noktası oluşturacak ve ürettiği duvar elemanını sergileyecek bir durağın oluşturulmasıdır.

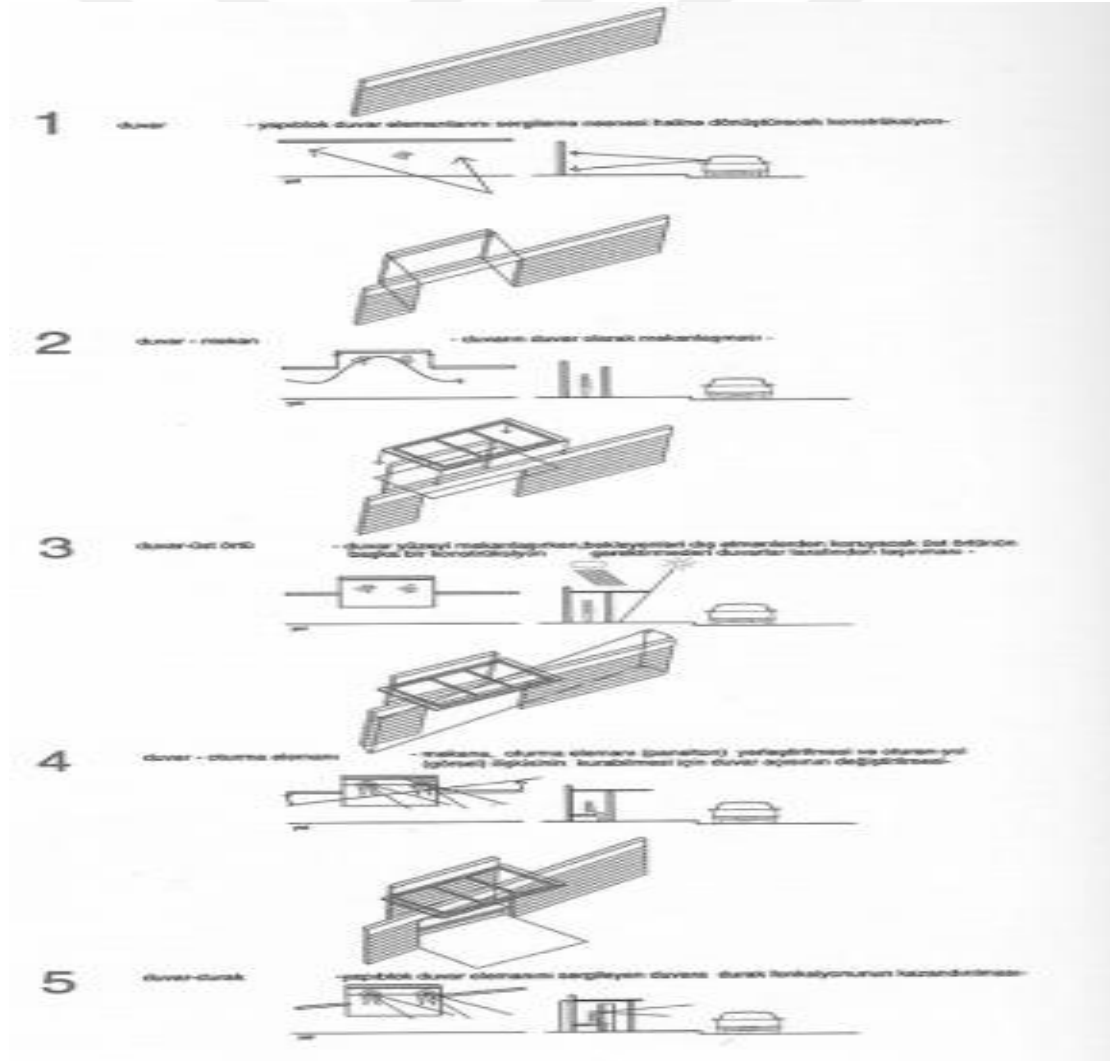
Duvar / Durak projesinde tasarım olarak durakta doku ve renk olarak farklılaşan duvar elemanlarının mümkün olduğunca çeşitli özelliklerde kullanılması şeklinde tasarım uygulanmaya çalışılmıştır. Duvar / Durak Projesi Lüleburgaz'da ki bir fabrika için tasarlanmış projedir.

Bu projede Boğaçhan Dündaralp'in problemi "Bir sergileme yüzeyi olarak duvar, özellikleri korunarak bir durağa dönüştürülebilir mi?" sorusu olmuştur. Aşağıda şekil 3.4'te Duvar / Durak projesinin tasarımına yer verilmiştir (Dündaralp, 2018).

Şekil 3.4. Duvar / Durak Projesi Tasarımı (URL 5)

Fabrikada üretilen parçaların fabrikanın önündeki durakta sergilenmek istenmesi amacı ile modern bir mimari uygulanması amaçlanmıştır. Yapı toplamda 5 aşamada hayata geçirilmiştir. Bu aşamaların ilki duvarın inşa edilmesidir. Bu duvarda fabrikada üretilen yapı malzemeleri teşhir edilecektir. İkinci aşamada duvar ve mekan ilişkisi yakalanmaya çalışılmıştır. Duvarın mekanlaşması sağlanmaya çalışılmıştır. Üçüncü aşamada duvar ve üst örtüsü yapılmıştır. Bu aşamada fabrikada üretilen malzemelerin dış etmenlerden korunması amacı ile üst örtüsü yapılmıştır. Dördüncü aşamada duvarın yola oturtulması ve yol ile olan ilişkisinin bütünleştirilmesi amaçlanmıştır. Beşinci aşamada ise fabrikada üretilen yapı malzemelerini teşhir eden duvarın durak amacına uygun hale getirilmesi amaçlanmış ve proje bitirilmiştir. Aşağıda şekil 3.5.'te Duvar / Durak projesi aşamalarına yer verilmiştir.

Şekil 3.5. Duvar / Durak Projesi Yapım Aşamaları (URL 5)

Boğaçhan Dünderalp Duvar / Durak Projesi ile her türlü malzemenin mekana ve kullanım şartlarına uygun bir biçimde bir araya getirilebilerek gelecek dönemlere aktarabileceğini kanıtlamıştır. Birçok mimar projelerinde tek bir malzemeyi kullanarak projelerini tamamlamaya çalışırken Dünderalp birbirinden bağımsız birçok malzemeyi bir arada kullanarak çok farklı projelere imza atabildiğini kanıtlamıştır. Boğaçhan Dünderalp bu proje ile birlikte aynı zamanda mimarlığın yalnızca bir yapı inşa etmekten daha fazla olduğunu ve mimarlık anlayışının geleceğin ötesinde olduğunu kanıtlanma fırsatı yaratmıştır.

3.5. European 8: Urban Fugue Projesi

Bu proje toplamda 5 aşamadan oluşmaktadır. Aşağıda projenin her bir aşaması ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

1. Aşama: Bağlam “Zeytinburnu’nu önemli kılan nedir?”

Zeytinburnu, konumu ile ulaşım ağlarına entegrasyonu ile kent dokusunda önemli bir noktada bulunmaktadır. Bu konum ve entegrasyon Zeytinburnu’nun tekstil merkezi olmasını sağlamıştır. İş olanakları bu alanı tek katlı gecekondulardan, çok katlı rant üreten bir dokuya dönüştürmüştür. Şimdi deprem riski nedeniyle mevcut dokuya daha büyük ölçekli bir müdahale söz konusu olduğunda şu soru sorulabilir.

“Zeytinburnu’nu gecekondu bölgesi olarak doğmasına ve bugüne kadar gelişebilmesine olanak sağlamış ilişkiler ağı, mevcut fiziki çevre üzerinden bize nasıl yeni olanaklar yaratabilir?”

Potansiyel iki alan, büyük kentsel bir dokunun içindeki boşluklardan biri ve diğer tarafta da sürekli dönüşen yoğun bir konut / yapı dokusu. Burayı bir tekstil merkezi olarak kent içinde değerli kılan ticari vitrin.

2. Aşama: Başlangıç

Dokunun temel ticari motivasyonu ve dinamosunu oluşturan bu ara kesit, bugün, potansiyellerini kullanabilir bir ilişkilene içinde olduğunu göstermemektedir. Bu İlişkiyi onarmak aslında tüm bağlamı onarmanın anahtarı gibi görünmektedir. Başlangıç, bu bağlamda 2 doku arasındaki arakesitin yorumlanması üzerine oturmaktadır.

3. Aşama: Urban Fugue

Dönüşümün başlangıcı olacak ara kesitin mevcut dokudaki izi çıkartılarak, yerine yeni bir kentsel üzerinde pek çok fonksiyonu barındıran yeni bir kentsel çubuk yerleştirilir. Bu çubuk Zeytinburnu'nun tüm dokusunu yeniden dönüştürecek olan bir finansman olanağı olarak öngörülmüştür. Etaplama mantığını ve kendi finansman modelini getirecek olan bu kentsel müdahalenin onun dönüştürücü bu gücü kentsel dokuda yeni bir düzenleyici olacaktır. Dokuları ayırarak, birleştirerek, yeni bir doku üretilmesine olanak tanıyan oluşum "kentsel fugue" olarak tanımlanmıştır.

4. Aşama: 1. Etap

Kentsel müdahalenin ilk etabı mevcut olan iki dokunun mevcut durumdaki gibi tam sınırlarını takip etmez. Her ikisinin de içinden geçecek biçimde dokulara nüfuz eder. Tüm ticari etkinlikleri bünyesinde toplayan bu çubuk etaplama için dokuları ayakta tutan ilişkiler ağını koruyarak ve yerdeki cazibeyi arttırarak etaplamaları ve hızlı dönüşümü önereceği yaratacağı finans kaynakları ile olanaklı kılar.

5. Aşama: 2. Etap

Eski fabrika bölgesi bu çubuktan da beslenen bir tekstil fuar alanına dönüştürülür. Peyzaj olanakları ile hem açık alanla hem de kapalı alanla entegre olan, sonraki aşamalarda kentsel parka dönüşecek güney yönündeki boşlukla üst kotta birleşerek, bir dokunun sürekliliğine eklemlenen, finans kaynağı yaratan yeni bir yaşantı alanı olarak öngörülmüştür.

Süreç çalışmaya başladığında da olanaklara göre, ada grupları ölçeğinde, eski dokuların çalışmasına da olanak tanıyacak biçimde, etaplama devam eder ve konut dokusu dönüşmeye başlar. Mahallenin batısındaki boşlukta kalan yüksek bloklar, etaplama süresince varlığını korurlar. Konut dokusundaki dönüşüme bağlı olarak onlar da yerini boşluğa bırakacaktır.

Konut dokusu mevcut zemin ilişkilerini korurken, bir taraftan da kendi dokusunu üretir. Bu alandaki yeşil olanlar daha sakin konut dokusuna hitap eden sosyal ilişkilerin sürdürüldüğü bir peyzaja sahipken, boşluk üzerine yerleşecek peyzaj, daha ticari ve dışa açık bir peyzaj üretecektir. Her iki doku birbirini “urban fugue” sayesinde besleyecektir.

6. Aşama: Dönüşüm

Konut dokusu tamamlandığında eski dokudan sadece dönüşüm sınırları dışında kalan alanlarla bağlantı kurabilen önemli araç yolları kalmış olacaktır. Yeni doku kendi grameri ile hem kendi yapılarını hem de kendi boşluklarını kendi sistematiğinde üretecektir. Eski izle karşılaşılan noktalar önemsenmiş, ilişkilerine göre kamusal kullanıma açık sosyal yapılarla ve iç boşluklarla bu karşılaşma anları mekânsal karşılıklarını bulmuşlardır.

Mahallenin batısında kalan ve güney doğrultuda denize açılan, boşluk ise büyük bir yeşil alan olmaktan çıkıp bir içinde özel kullanımlara da olanak tanıyan, fuarları ile etkinlikleri ile dokusu yoğun yeşil alanla entegre olan bir kültür parka dönüşmüş olacaktır. Bu doku konut dokusu ile boşluk sürekliliklerini koruyarak kentsel koridorlarla birbirini besleyeceklerdir. Böylece dokular birbirine bağlanarak ve ayrılarak sürekli kendini besleyen organik bir ilişkiye geçecektir (Dündaralp, 2018). Aşağıda şekil 3.6’da European 8: Urban Fugue projesinin tasarımı belirtilmiştir.

Şekil 3.6. European 8: Urban Fugue Projesi Vaziyet Planı (URL 6)

Mimarlık ve tasarım çalışmalarına Dünderalp 2005 yılında bağımsız olarak başlamış ve o dönemden bu yana “urban” temalı araştırma projeleri yürütmektedir. Bu çalışmaları hem akademik platformlarda hem de bağımsız gündelik pratikler içinde sunma, sergileme ve tartışma amacı gütmektedir. Önceki yıllarda “kent-mimarlık tasarım” ilişkilerini odağına yerleştirmiş bu ders kapsamında çeşitli seminer ve

panellere davetli olarak katılarak bu çalışmaların arkasında yatan fikir ve süreçlerin deneyimlerini diğer mimarlara aktarmaya çalışmıştır.

Zeytinburnu'nda yüksek deprem riskinden ötürü kentsel ölçekte bir yenileme çalışması yapılması planlandığından, bu kapsamda Sümer Mahallesi özelinde, EUROPAN 8'den hem yetersiz kentsel dokunun yenilenmesini hem de mevcut sosyal çevrenin dönüşümünü olumlu etkileyecek projeler oluşturulması bekleniyordu. Bu iki açıdan çok önemli bir fırsat doğmuştur. Bu fırsatlardan ilki Türkiye'den katılacak genç Türk mimarların kendi coğrafyasının üretim ilişkilerine sıkışmış dar alandan çıkması, farklı bir düzlemde kendini sınaması, yeni kavrayışlar ve deneyimler üretmesidir. Fırsatlardan ikincisi; bir kentsel problemin ele alınışına dair mimarından yerel yönetime çok aktörlü uluslararası bir zemin oluşmasıydı. Fakat çok önemli fırsat ne yazık ki katılımcılarının deneyimleriyle sınırlı kalmıştır.

3.6. Havacılık Müzesi Üst Örtüsü Önerisi

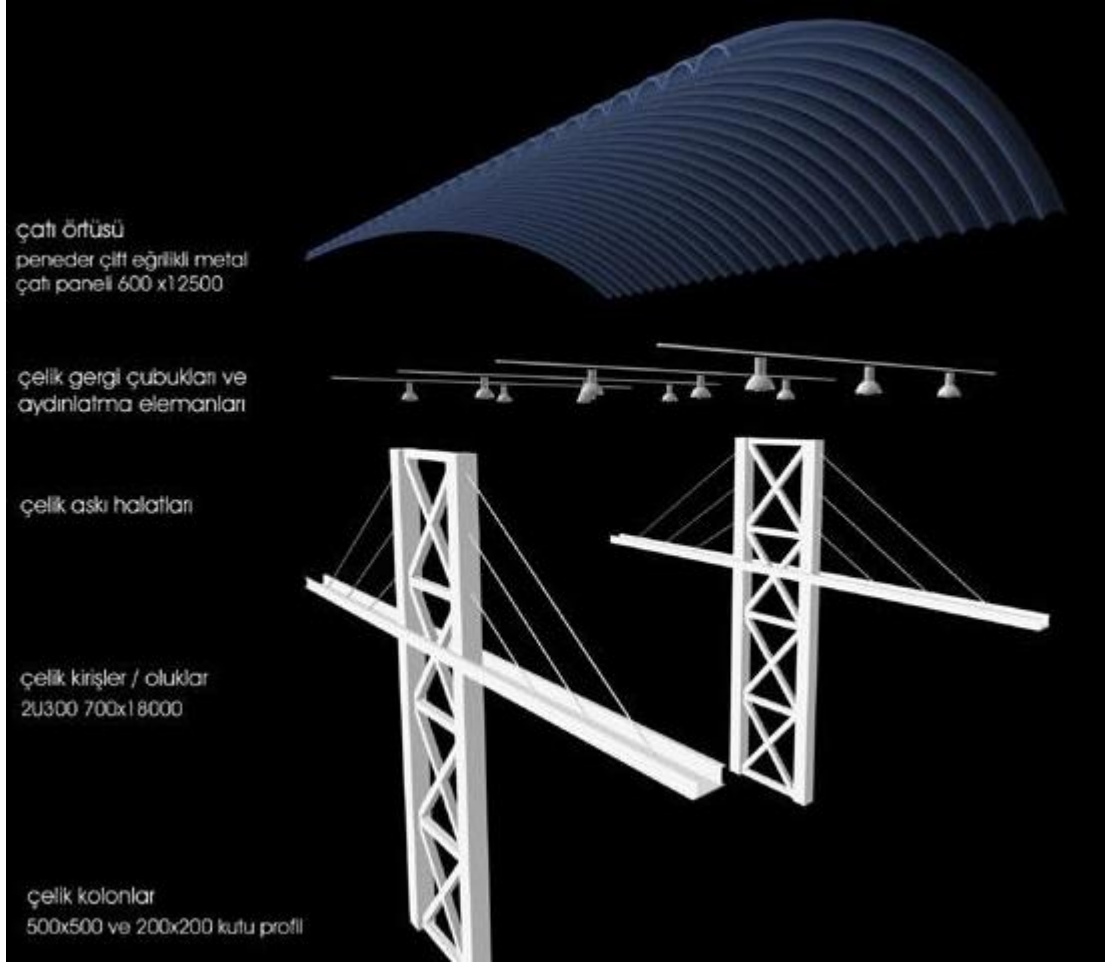
Bu proje ile havacılık müzesinin açık alanlarında sergilenen uçakların yağmur, güneş gibi dış hava koşullarından korunması hedeflenmiştir.

Projenin tasarım verileri ise; açık alandaki uçak sergisinin tanımladığı boyutlarda bir ızgaranın olması. Oluşturulacak üst örtü konstrüksiyonun zaman içinde tekrarlanarak çoğaltılabilir olmasıdır.

Bu projede Boğaçhan Dünderalp'in problemi "Tek başına 25 metre açıklık geçebilen çelik çatı malzemesinden de faydalanarak zemin düzlemine minimum dokunarak uçakların görsel algısını zedelememektir."

Konstrüksiyon modülünün yan yana eklenerek çoğaltılabileceği, etaplı uygulamaya olanak veren bir yapı oluşturmak istenilmiştir. Bu proje Boğaçhan Dünderalp'in doğal malzemelerden faydalanmasının ve kullanmasının yanında çelik ve diğer farklı malzemeleri de projelerinde kullandığının bir kanıtıdır. Boğaçhan Dünderalp geleneksel malzemeler ile endüstriyel malzemeleri bir bütün olarak değerlendirip en fonksiyonel şekilde projelerinde uygulamaktadır.

Boğaçhan Dündaralp ile gerçekleştirilen röportaj çalışmasından da elde edilen bilgiler ışığında çelikten etkilenmiş bir tasarımcı olduğu söylenebilmektedir (Dündaralp, 2018). Aşağıda şekil 3.7’de Havacılık Müzesi Üst Örtüsü Projesinin Tasarımı belirtilmiştir.

Şekil 3.7. Havacılık Müzesi Üst Örtüsü Projesi Tasarımı (URL 7)

4.KONUT VE BARINMA

Konut ve konut tasarımı süreç olarak, modern insanın tarihsel gelişimi ile örtüşmekte ve mimarlık kavramını da içerisine alarak günümüze gelmektedir. Söz konusu süreç içerisinde kültürün katkısı ise, yadsınmaz ayrı bir gerçekliktir.

İnsan, kültür ve mimarlık kavramları birbirleri ile yakın etkileşimde bulunan, zaman zaman birbirlerinin sınırlarını çizen, nitelik ve nicelikleri ile ilişkili ipuçları veren ve değerlendiren olgular halindedirler.

Çoğu zaman toplumsal hareket, dürtü ve eğilimleri barındıran dönemler silsilesi olarak tanımlanan mimarlık kültürü süreci, bazen de bireysel liderlik ve tarzların arkasından yoluna devam etmiştir. Mimarlık ve kültür etkileşimi tarihin her döneminde izlerini bırakarak hareketine devam ederken, konut ve konut tasarım kültürü de yakın insan ilişkisine sahip bir alt, ancak en önemli başlık olarak buna paralel bir tavır sergilemiştir.

Barınma, insanın duyduğu gereksinimlerden ilkidir. Onun aklını kullanarak doğayı egemenliğine alma yolunda gösterdiği ilk tavidir. Mağara ve kovuklarla başlayan bu serüven günümüz kentlerine kadar süregelmiştir. Barınma kavramını karşılayan konut ve konut tasarımı süreç olarak, modern insanın tarihsel gelişimi ile örtüşmekte ve mimarlık kavramını da içerisine alarak günümüze gelmektedir, söz konusu süreç içerisinde kültürün katkısı ise, yadsınamaz ayrı bir gerçekliktir. İnsandan söz edilen her yerde kültür öyle ya da böyle, kavram olarak vardır. Kültür bilgi, birikim, deneyim, eğitim ve hatta gen aktarımı gibi, kimi biyolojik kimi sosyal, tamamıyla insana ait alt kavramlarla açıklanabilmektedir.

Genel bir başlık olarak mimarlık da bu kültürel dolgunluğun bir ifadesi gibi görünmektedir. Temelde, insan gereksiniminden kaynaklıdır ve özellikle gereksinimden kaynaklı olarak tersine, zorlayıcı bir durum yok ise, coğrafyası itibarı ile kolay ulaşılan malzemelerle üretilir.

Tüm bu değerlendirmelerden sonra özellikle ülkemiz açısından mimarlık eylemine bakıldığında durumun pek de iç açıcı olmadığı ortadadır. Kültürel ve sosyal alanlarda yaşanan yozlaşma, fiziksel anlamda kentlerde, kentsel mekânlarda ve konut alanlarında kendini göstermektedir. Asıl olan, tüm bu gelişme ve değişmelere mimarlık ortamının nasıl yanıt vermesi gerektiğidir. Görünen odur ki, günümüzde uygulanan politikalar, siyasi erk, mimarlık eyleminin teslim edildiği kurum ve kuruluşlar bu durumu daha da çözümsüz kılmaktadırlar.

Anılan problemlerden kaynaklı, hiçbir şekilde tanımlanıp sınıflanamayan, bir kimlik atfedilemeyen, kültürel arka yapısı boş yapılarla birbirine benzeyen ve giderek kimliksizleşen yoz kentler ve kent parçaları konut yapıları vasıtasıyla yükselmeye başlamıştır (Dündaralp, 2001:236).

Bu sorunların çözümü için getirilebilecek öneriler bu metin çerçevesinde kuramsal düzeyde yorumların getirilmesi ile sonlandırılabilir. Bunlar ise:

- Uygulamada büyük sorumluluk mimarlara düşmekle birlikte, konut yapıları vasıtasıyla çevre estetiğinin yok olmasının tek sorumlusu onlar değildir. İşveren, planıcı, tasarımcı, denetçi gibi mekanizmaların doğru ve çıkar gözetmeksizin çalışması bu sorunun çözülmesi yolunda atılacak ilk adımdır. Bu mekanizmada yer alan meslek gruplarının mesleki eğitimin dışında çevreye duyarlılık açısından eğitilmesi çözüm için atılacak adımın önemli aşamalarından biridir.
- Sözü geçen adımın bir ayağı da özellikle mimarlık eğitimi süreci içerisinde de yerini bulmalıdır. Günümüz teknolojisi ile geleneksel kimlik ve sosyal beklentilerin konut ürünlerine yansıtılması gereği kaçınılmaz görünmektedir. Bu tür çözüm arayışlarının stüdyo eğitimi içerisinde yerini alması önemli bulunmaktadır.
- Doğaldır ki günümüz insan gereksinimlerinin tümünün geleneksel konut mimarlığı örnekleri içerisinde halledilmesi olanaklı değildir. Fiziksel eskime, fonksiyonel eskime, değişen gereksinimler gibi sorunlar nedeniyle bu durum olanaksız görünmektedir. Ancak geleneksel konut stokunun farkında olunması ve bu stokun olabildiğince yaşama katılması çözüm adımlarından biri olarak görülebilir.
- Estetik değerler ve çevre duyarlılığı konusunda sadece tasarım meslek gruplarının değil, her kesimden insanın, toplumun bilinçlendirilmesi gereği sözde değil uygulamada yerini almalıdır.

Bu çalışma kapsamında konut ve barınma anlayışına yeni bir soluk getiren mimar Boğaçhan Dündaralp'in hem malzeme hem de çevreci anlayışlar ile bir arada yürüttüğü bazı konut ve barınma projeleri incelenecektir.

4.1. Evsiz Ev

Boğaçhan Dündaralp'e Evsiz Ev çalışmasında tasarımcı kimliği ile belirlenen rol, 8. Uluslararası İstanbul Bienali kapsamında Brezilyalı sanatçı Cildo Meireles'in "homeless home / evsiz ev" için oluşturduğu kavramsal metnin, bağlamsal bir ürün olarak tasarımı, uygulaması, kente katılımı ve sökümü süreçlerini kapsayan bir çalışmanın gerçekleştirilmesi olmuştur. "Homeless Home" projesi, dört yapıdan oluşan ve İstiklal Caddesi gibi bir yerde geçici olarak var olacak ve daha sonrasında kaldırılacak bir sanat nesnesidir.

Bir kavramsal metin aracılığı ile sanatçı tarafından tanımlanan ürünün koşulları aşağıda belirtildiği gibidir;

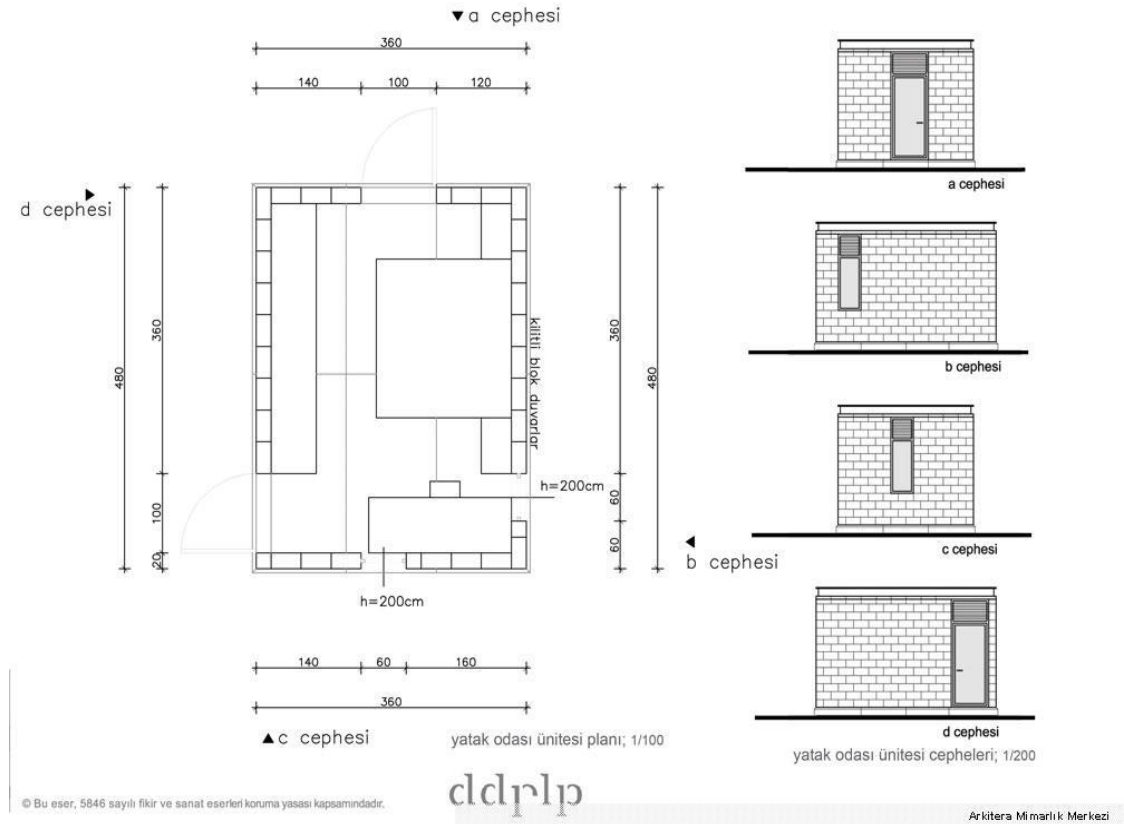
- Kavşağın köşelerine yaklaşık 10m² büyüklüğünde 4 kutu şeklinde odanın yerleştirilmesi,
- Bir evin özel mekanlarının parçalanarak kamusal mekâna yerleştirilmesi ile oluşacak bu üründe her odanın sergileme süresince uygun olarak kullanılması,
- Dört fonksiyonu ayrı ayrı barındıracak bu odaların kapıları yollara açılarak kavşağın her yönünden odalara girişin mümkün olması.

Belediye tarafından projeye tanımlanan koşullar ise aşağıda belirtildiği gibidir;

- Ürünün caddedeki yaya hareketini engellememesi,
- Meydan zeminine ürün öncesi ve sonrası herhangi bir müdahalede bulunulmaması,
- Oda boyutlarının, minimum 1,60 metre x 2,00 metre ve maksimum 3,40 metre x 3,40 metre olması,
- Odaların belirtilen boyutlara göre meydandaki geniş ve dar alanlar göz önüne alınarak konumlanması.

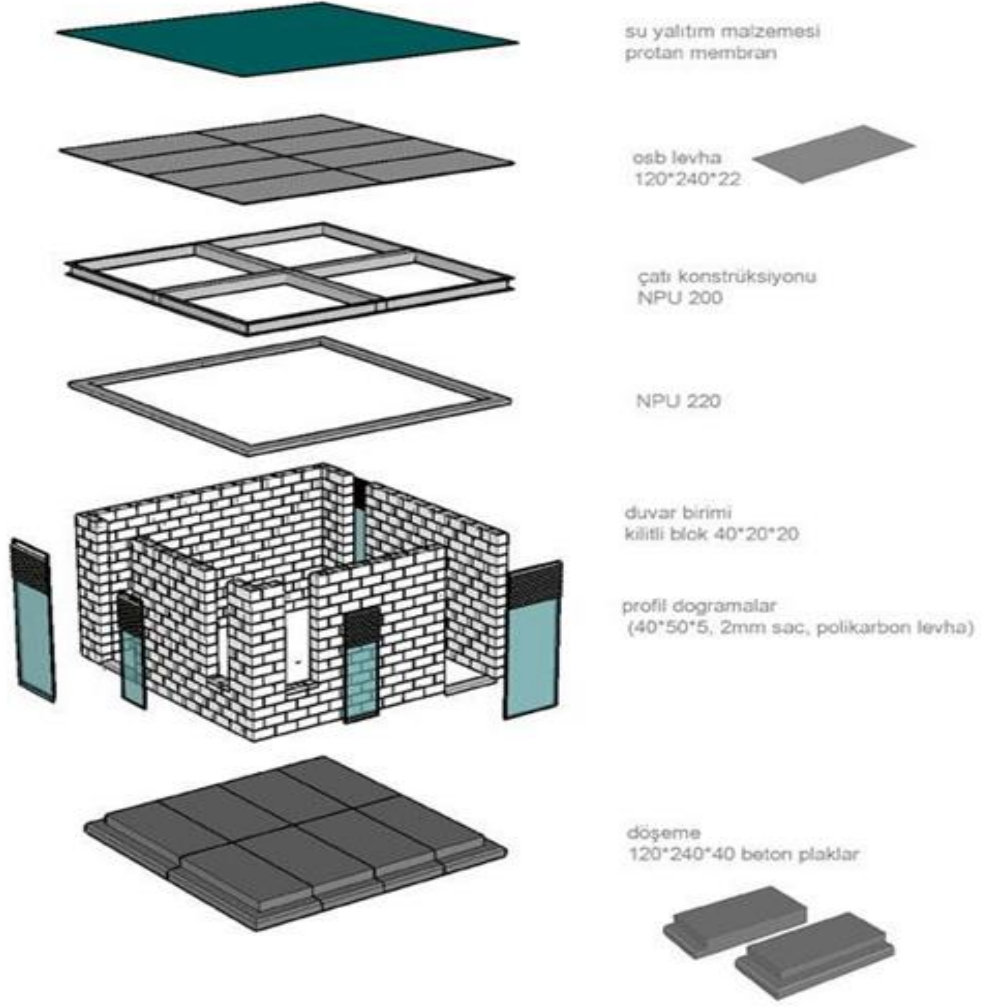
Proje yeri olarak seçilen İstiklal Caddesi'nin koşulları aşağıda belirtildiği gibidir;

- Gece-gündüz yaya hareketi yoğunluğu farklı ve fazla olan bir bölge olması,
- Tramvay ve 3. boyutta elektrik hatlarının oluşu,
- Pankart direklerinin sıklığı,
- Elektrik, su ihtiyacı ve atık su-rögar bağlantısı gibi ilişkilerin zeminden kurulamıyor oluşu.

Şekil 4.1. Evsiz Ev Yerleştirmesi Plan Ve Cephe Görünüşleri (URL 8)

Yukarıda resim 4.1'de görüldüğü gibi, evin yatak odası planı gayet yeterli ve kullanışlı bir şekilde tasarlanmıştır. Odanın yeterince gün ışığı alması ve içerinin ferah, aydınlık olması düşünülerek iki adet pencere monte edilmiştir. Ayrıca her iki cepheden de kapı açılarak, çift cepheden de eve giriş sağlanmıştır. Bu kadar küçük bir ev için bence iki adet kapının olması fuzuli olmakla birlikte oda içerisinde yer kaybına sebep olmuştur.

Şekil 4.2. Evsiz Ev Yerleştirme Tasarım Katmanları (URL 9)

Projede uygulanan dört odanın her parçası sökülüp takılabilir olarak uygulanmış, dokuz tonluk vinç montajlı dört adet araçla üç günde (23.00–06.00/gün) montajı yapılmış, her oda bienal kapsamında 15 gün boyunca sanatçının tarif ettiği biçimde kullanıma açılmış ve iki günde (23.00–06.00/gün) söküm işlemi tamamlanmıştır (Dündaralp, 2018). Aşağıda resim 4.1’de Boğaçhan Dündaralp tarafından 8. Uluslararası İstanbul Bienali kapsamında uygulanan Evsiz Ev çalışmasının tasarımı belirtilmiştir.

Resim 4.1. Evsiz Ev Yerleştirmesi Projesinin İç Mekan Görünümü (URL 8)

Aşağıda resim 4.2’de Boğaçhan Dündaralp tarafından uygulanan Evsiz Ev projesinden bir görünüme yer verilmiştir. Bu alışma ile Boğaçhan Dündaralp yalnızca geleneksel yapılar inşa etmediğini insan ihtiyaçlarını karşılayabilecek küçük alanların fonksiyonel özelliklerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır (Dündaralp, 2018).

Resim 4.2. Evsiz Ev Yerleştirmesi Projesinden Dış Cephe Görünüşleri (URL 9)

Boğaçhan Dünderalp Evsiz Ev Projesi ile yalnızca bir yapıyı inşa etmenin mimari açıdan yeteli olmadığı ve aynı zamanda tüm mimarlara ilham olabilecek çeşitli yapıların yapılmasının da gerekli olduğunu vurgulamaktadır. Dünderalp yabancı mimarlar ile gerçekleştirdiği bu projesi ile tanınma ve mimarlık anlayışını yansıtmaya şansı yakalamıştır.

4.2. NP12 Evleri

NP12 Evleri, Boğaçhan Dünderalp'in eserleri arasında çok önemli bir yere sahiptir çünkü mimari tasarıma dair çok şey deneyimlediği, kendi farkındalıklarını keşfettiği bir proje olmasının yanı sıra, bu kendisinin ilk proje işidir. Hatta burası için onun ilk ofisini kurduğu yer bile diyebiliriz. Yapı Merkezi'nde 5 yıl çalıştıktan sonra kendi yolundan gitmeye karar veren Dünderalp, ilk işi olarak bu projede bulmuştur kendisini. Ofisini şantiye içinde kurarak bu projede hem tasarımcı hem mimar hem proje müdürü gibi pek çok rolü üzerine alarak çalışmıştır (Dünderalp, 2004).

NP12 Evleri, Boğaçhan Dünderalp'in "Mimar olarak nereye kadar geri çekilmeliyim?" sorusunun yanıtlarını aradığı bir projedir. 6 değişmez kabuk, 300 farklı konut alternatifi ve içerdiği 12 farklı yaşam alanı ile kendi serüvenini başka deneyimlere dönüştüren bir arayışın ürünü olarak öne çıkmaktadır (Dünderalp, 2004). Aşağıda şekil 4.3'te NP12 Evleri projesinden aynı ölçüde farklı tasarımları belirten çizime yer verilmiştir (Dünderalp, 2004).

300 farklı konut alternatifi ile Boğaçhan Dünderalp'in çok yönlü mimari kişiliğini net bir şekilde görebilmekteyiz. Sonuç olarak bu bir toplu konut projesi değil veya bir rezidanslar zincirini oluşturan büyük bir site projesi de değil. Sadece 6 adet ikiz villanın ve toplamda 12 evin olduğu bir proje. Bu kadar az sayıda konut için oldukça titizce çalışılmıştır. Günümüz mimarları sadece 3-5 alternatif sunmakta olup bu konut alternatifleri birbirini tekrar eden kopyala yapıştır şeklindedir. Tabiri caizse çok özensizce ve sadece maddi çıkarlar göz önünde tutularak tasarlanmaktadır.

	STATICS	FLEXIBLES				
		1	2	3	4	5
F (b) : basement						
F (c) : ground floor						
F (a) : second floor						
F (c) : attic floor						

$F(x) = F(b) + F(c) + F(a) + F(c)$

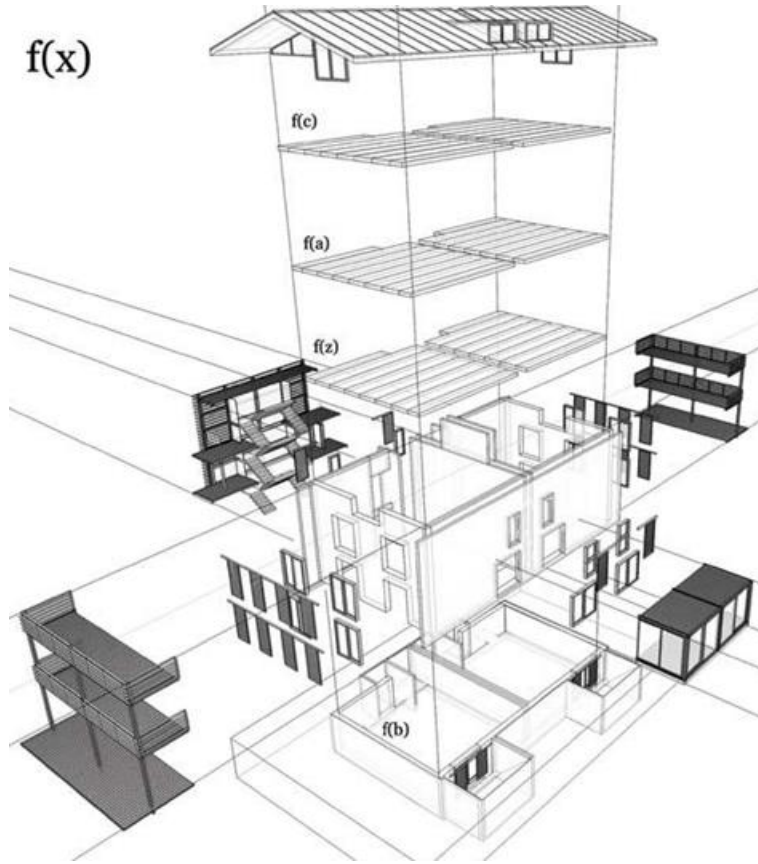
Şekil 4.3. NP12 Evleri 300 Farklı Konut Projesi (URL 10)

Boğaçhan Dünderalp, projeyi şu şekilde anlatmaktadır:

“Konut”; bugün, güncel üretim ilişkileri içinde ticari bir ürün haline gelmiş ve yaşam süreçlerimiz arasında sıkışmış bir tasarım nesnesi olarak karşımızdadır. Temel soru, bu karmaşık ve tasarlanmaya başlamadan önce size pek çok veriyi istemeseniz de kaçınılmaz olarak dayatan olguyla nasıl yüzleşeceğimizdir. NP12 Evleri de bu yüzleşmenin bir ürünü olma çabasında, bir arayıştır. Uygulaması tamamlanıp, hayata karıştığında bize başka yanıtlar da üretecek bir arayıştır” (Hülya İrmak, Kişisel Görüşme, Mayıs 2018).

Bu evler ile ilgili hem Anıtlar Kurulu tarafından hem de uygulama ekipleri tarafından belirlenmiş çok net beklentiler olması tasarımı belirli sınırlar içinde kalmaya zorlamıştır. 6 adet ikiz villa istenmekte ve bunların hızla üretilip hayata geçirilmesi beklenmekteydi. Ağaçların ve karakteristik yeşil dokunun korunması projenin ana şartıydı. Büyük hacimli villaların bu ağaçlarla ilişkisi nasıl kurulabilirdi? Yapı Merkezi’nde geliştirilen fab-tek sistemi kapalı kutular talep edilmekte,

Dünderalp ise bu yapının içine ağaçlar girsin, ağaçlarla ilişkisi kurulsun istemekteydi. Peki bu nasıl tasarlanabilirdi? Hiçbir ağacı kesmeden yapıları bu alana oturtabilmek için çok sayıda aplikasyon çalışmaları yapan Dünderalp, çekirdeğin etrafını saran bütün parçaların konstrüksiyonunu çelik diğer kaplama ve katmanları ahşap çözerek ve onların da ağaçların arasına girmesine izin vererek; bir yapı dili tasarlamıştır. Malzeme, hafiflik, program yani pek çok şeyi birbirine bağlamaya çalışan bir sistem, bir tasarım olmuştur (Dünderalp, 2004). Aşağıda şekil 4.4'te NP12 Evlerinin tasarımına yer verilmiştir.

Şekil 4.4. NP12 Evleri Tasarım Katmanları (URL 10)

NP12 Evleri Dünderalp'in 5 yıllık çalışmalarının sonucu olarak doğmuştur. Zorlu koşullar altında yaptığı tasarımında, malzeme ile tasarlamak fikrinden yola çıkmış ve doğayla iç içe olan doğal bir yapı dili oluşturmaya çalışmıştır (Dünderalp, 2005). Aşağıda resim 4.2'de NP12 Evleri projesinin bitmiş halinden bir görünüm paylaşılmıştır. Aşağıdaki resimde doğa ile içi içe bir proje olduğu açık bir şekilde belli olmaktadır.

Resim 4.3. NP12 Projesi Peyzaj ve Cephe Görünüşleri (Hülya Irmak, 2018)

Boğaçhan Dündaralp bu proje ile ilgili şu sözleri söylemektedir: “Bunu yaparken şuna çok dikkat etmiştim: malzemeler kendi kimliklerini yapısal olarak da sunmalılar; kapatılarak ardında ne olduğu bilinmeyen bir şey haline dönüştürülmemeliler, kendi doğalarının olduğu gibi ifade edebilen bir şey olmalılar (Dündaralp, 2018). Bir başka malzeme konusunda önemsediiğim konu; doğal bir ortamda kullanılan malzemenin nasıl yaşlanacağını da öngörmeye çalışmak oldu” (Dündaralp, 2004).

NP12 Evleri fotoğraflardan görüldüğünden çok daha etkileyici, muazzam bir projedir. Ben yakından bakmadan önce de projeyi çok beğenmiştim ama ne yalan söyleyeyim bu kadarını beklemiyordum. Çünkü; sizi büyüleyen şey kesinlikle doğallığını hiç kaybetmemiş olan atmosfer. Proje tasarımı, malzemeler ve arazi arasındaki doğal uyum ve uyumlu renk geçişleri ile insanın içine sıcaklık ve huzur vermektedir. Aşağıda resim 4.3’te NP12 Evleri projesinin bitmiş halinden bir görünüm yer alıyor.

Resim 4.4. NP12 Projesi Yan Cephe Görünüşü (Hülya Irmak, 2018)

“Ev” kavramının zihinlerde canlandığı ilk imge olan ortogonal kütle üzerinde üçgen beşik çatı, NP12 Evleri’nin mimari dilinin oluşmasında etkili olmuş gibidir. “İlk konut” olarak tanımlanan ve doğadaki işlevselliği taklit eden “ilkel kulübe” imgesinden güç alan yapılar, biri zemin, diğeri beşik çatı altında, toplam dört katlı bitişik nizam iki birimden oluşur. Bu imge, inşai mantık çerçevesinde parçalanır ve dışa doğru yeni katmanlar eklenir. Bu dış katmanlar, konutların yerle farklı ilişkiler kurmasını sağlar.

Villanın dış duvarından uzanan sarmaşıklar bu doğal tasarıma daha çok natürelilik katmıştır. Adeta bukalemun gibi kamufle olmuştur. Projeyi ve mimar Boğaçhan Beyi ön plana çıkaran nokta özgün olmasıdır. Özgün olan ise doğallıktır. Yapaylığın hızla ilerlediği ve moda olduğu bu dünyada doğallık en büyük akımdır. Doğal olan çabuk deforme olmaz, doğal olan daha sağlıklıdır, doğal olan samimidir ve sıcaktır.

Resim 4.5. NP12 Projesi Dış Cephe Görünüş Detayları (Hülya Irmak, 2018)

Projenin arazisinin çok yoğun bir ağaçlık dokuya sahip olması projenin kent içerisinde doğa ve yaşam alanı oluşturulmasında bir bütünlüğü ifade etmektedir. Bu ağaçların karakteristik özellikleri doğrultusunda mimari yapı dış cephesi ile bu arazi ile özdeşleştirilmiştir. Doğal taş kullanarak, dış cephedeki ahşap ve çelik bileşenlerle uyum yakalanmış olup bu sayede malzemeler arası yumuşak geçişler sağlanmıştır. Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse, göz yormayan sade ve doğal bir estetik tasarım vardır.

Resim 4.6. NP12 Projesi Dış Cephede Kullanılan Malzeme Detayları (Hülya Irmak, 2018)

Yapım şirketinin kendi bünyesinde geliştirdiği teknoloji sayesinde, yapı kabuğu tümüyle taşıyıcı olduğu için konut içi mekânlar bölüntüsüz, net, temiz bırakılır. Konutun dış cephe yalıtımlarının yanı sıra mekanik-tesisat donatıları da aynı teknolojinin olanaklarıyla çözüldüğü için kolonların bölmediği iç mekânın netliğine, sıva boya gerektirmeyen yapı malzemeleri de katkıda bulunur. NP12 Evleri, benimsediği yapısal ve mimari yaklaşımla, kullanıcısı belli olmayan konutlar için tasarımsal stratejiler geliştirmek konusunda ülkemizde öncül adımlardan birini atmıştır. Bir “zevk gösterisi” veya seçilen imgeler dağarının kişiye ve yere uyarlanması olan “dekorasyon etkinliği” için, mimari dili ve bütünlüğü bozmadan kullanıcılarına nötr bir zemin sunar. Yapı kabuğuna yüklenen işlevlerden sonra, çatıyla birlikte her yönden ışık alan ve her yöne farklı açılımlar yapan mekânlar, kullanıcıların tüm istek, beklenti, kanaat, güdü, kapris ve benzeri duygu durumlarına göre, müelliflerin sunduğu çok alternatifli mekân bölüntüleriyle biçimlendirilebilir. Kullanıcı bu olanaklar silsilesini dilerse kremalı pasta gibi katmanlaştırabilir, dilerse brüt malzemenin sakin diline teslim olur.

Resim 4.7. NP12 Projesi Dış Cephedeki Zemin Ve Tavan Görünüşleri (Hülya Irmak, 2018)

Bina, çelik ve ahşap bileşenlerden oluşan taşıyıcı bir kutudur. Malzeme seçimine özellikle dikkat eden Boğaçhan Dünderalp, malzemelerin doğasını bozmadan kendi doğasında kullanmıştır. Peki bu tam olarak ne demektir? Resimde görüldüğü gibi, doğayla iç içe olan bir arazi içerisinde tasarlanmıştır bu doğal dokulu tasarım.

Resim 4.8. NP12 Projesi Dış Cephe Ve Bahçe Görünüşü (Hülya Irmak, 2018)

NP12 Evleri değişmeden kendini tekrar eden 6 kabuk içinde, kabukta bir değişkenlik gereksinimi duyulmadan farklı yaşantıların kurulabileceği, her kat planının kullanıcı tercihleriyle oluşturulabileceği bir yapı üzerine kurulmuştur. Dikkatleri çeken bir diğer nokta; hiçbir ağacın kesilmemiş olmasıdır. Çevreye ve doğaya duyarlı bir mimar olan Boğaçhan Dünderalp, bu projesinde bu yönünü çok güzel bir şekilde yansıtmıştır.

Resim 4.9. NP12 Evleri Projesinde Ağaçların Mevcut Konumu (Hülya Irmak, 2018)

Resim 4.10. NP12 Projesi Dış Cephe İskeleti Ve Malzeme Detayları (Hülya Irmak, 2018)

NP12 evlerine ilk baktığımızda gözümüze çarpan en belirgin nokta, binanın dışındaki değişmez fiziksel özellikler gösteren cephesidir. Cepheye baktığımızda birbirini tekrarlayan ahşap çıtalarından oluşan ahşap paneller görmekteyiz. Birbirini tekrarlayan bu doku, tasarıma bütünlük ve zariflik katmıştır. Tasarımı ilginç kılan asıl şey; yapı sabit kutulardan oluşuyor gibi görünse de aslında bir o kadar da değişken özelliklerden oluşmaktadır.

Kent, ilişki ve ilişkilene formaları üreten bir yapı. Onunla ilişkiye geçerken kavrayışlarımızı sürekli geliştirmek, yenilemek, tazelemek zorunda kalacağımız bir devrimde, kendi katmanlılığı içinde gelişirken, mimarlık disiplini ve mimar pozisyonlarını bir tür çaresizliğe itiyor; “problem çözme” iddiası beyhude bir çaba halini alıyor. Çoğunlukla da koşullara “teslim” olma halini getiriyor. Mimarlık üretiminin bugün karşılaştığı durumlar düşünülünce; “yeni” durumlara, “eski-bildik” yanıtların üretilmesi ile sonuçlanan hızlı bina üretimine bakarak hem bu “rolü” hem

de “yapı üretim süreçlerini” neden yeniden sorgulamamız gerektiği daha açık görünmektedir diyen Dünderalp NP12 Evlerinde Doğa ve yaşam alanlarını kent içerisinde birleştirmeyi ve huzuru bir arada sunmayı düşünmüştür.

Resim 4.11. NP12 Projesi Ön Cepleden Görünüş (Hülya Irmak, 2018)

NP12 Evleri hakkında daha söyleyenecek çok şey var aslında ama ben son olarak şunu belirtmek istiyorum: bence böyle betonlaşmış ve kalıplaşmış mimarinin dışına çıkmamız ve mimarlık bölümü okuyan yeni nesile bunu aşılıp doğal tasarıma yönelik müfredat oluşturmamız gerekiyor. Yoksa binaların robotlaştığı gibi çocuklarımız zamanla tek tip robotlara dönüşeceklerdir.

4.3. Lokman Şahin Evi

Genel olarak yapıların incelemesi birçok farklı açıdan gerçekleştirilebilmektedir. Lokman Şahin evinin nasıl inşa edildiğine yönelik açıklamalarda bulunulmaya çalışılacaktır. Ayrıca Boğaçhan Dünderalp'in bu yapıda ortaya koyduğu mimarlık anlayışına da değinilecektir.

Günümüzde ortalama bir arabadan daha hızlı bir sürüş gerçekleştirerek evden çıkıp ofise yani çalışma alanına gitmek 1 saatten daha fazla bir zaman alabilmektedir. Bu durum ise insanların evlerinden çıkarak çalışma alanlarına gitme isteklerini doğrudan bir şekilde etkilemektedir. Bu sebeple Boğaçhan Dünderalp bu şantiyeye gitme sıklığını ve zamanı önceden değerlendirerek projenin nasıl gerçekleştirilmesi gerektiği konusunda daha farklı kararlar almıştır (Dünderalp, 2007). Bu kararları alma noktasında Boğaçhan Dünderalp'in mimarlık anlayışı da bir nevi değerlendirilebilmektedir. Çünkü Dünderalp yapıların kişiler tarafından en uygun bir biçimde kullanımını sağlamak ile birlikte hem maliyeti düşük tutmak hem de doğanın bütünlüğünü bozmadan yapıları inşa etmeyi kendine görev edinmiştir. Mimarlık mesleğini yalnızca herhangi bir yapının mimari tasarımını gerçekleştirip maddi boyutunu düşünmek yerine tüm açılardan ele alarak hem çalışanların hem de yapıyı kullanacak olan kişilerin emek ve geleceklerini planlamaktadır.

Lokman Şahin evi projesinde duvarlara sıva yapılmaması kararını Dünderalp ve ekibi almıştır. Bu durumda sıva yapılmayacağından şantiyeye kaba yapı işlerini düzeltmek üzere ekstradan bir ince yapı ustalarını getirmek durumunda kalmamışlardır. Ayrıca projede sıva kullanılmadığından yapılan kaba işin sanki bir ince işçilikmiş gibi yapılması sağlanmıştır. Bu denli büyük bir projenin prefabrik şekilde yapılması ise uygun olmadığı için düşünülmemiştir. Ayrıca ahşap ya da çelik olarak bu projenin gerçekleştirilmesinin de Boğaçhan Dünderalp ve ekibinin devamlı olarak şantiyede bulunması gerekliliğini doğuracağından projelendirilmemiştir. En önemlisi ise projeyi yapmak isteyen ev sahibi özellikle taş bir yapıya sahip olmak istediğini vurgulamasından dolayı proje beton yapı olarak tasarlanmıştır. Ancak Dünderalp yine de daha uygun bir yapım şeklinin bulunması sonucunda ev sahibinin

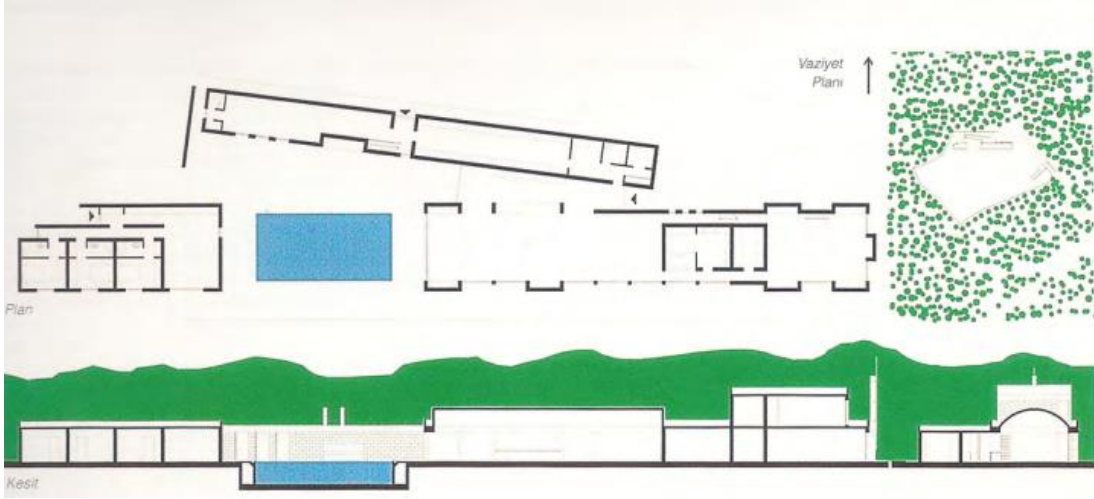
ikna edilebileceğini çalışma kapsamında yapılan röportajda belirtmiştir (Boğaçhan Dündaralp'le Röportaj, 2018).

Gerçekleştirilen çalışmada malzeme olarak daha öncede Dündaralp ve ekibinin farklı bir projede uyguladığı ve memnun kaldığı malzeme olan gaz beton bloklar ve yerinde dökülecek olan brüt beton ile çalışılmıştır.

Projenin tüm aşamalarına karar verildikten sonra uygulama aşamasına geçilerek projede gaz beton ve betonarme yapının inşası gerçekleştirilmiştir. Ayrıca işveren olan ev sahibi daha önce bu ekibin yapmış olduğu farklı bir yapıyı görmüş olması onlara karşı güven duygusunun artmasına neden olmuştur (Dündaralp, 2017). Bu aşamadan sonra toplamda 6000'e yakın parçadan oluşan ev bir puzzle gibi tek tek parçalar bir araya getirilerek oluşturulmuştur.

Tüm parçalar bir araya getirilmeye başlandığında ve parçaların bir araya getirilmesinin ardından yapıya ekstra olarak bir sıva işinin uygulanmayacak olması hem zaman anlamında kazanım sağlamıştır hem de maliyet açısından projeyi uygun hale getirmiştir.

Lokman Şahin Evi Projesi uzun süre orman içerisinde tarla olarak kullanılmış bir arazi üzerine yapılmıştır. Bu yapı toplamda 3 ana parçadan oluşmakta ve toplam yapı alanı ise 800 m² alana yayılmaktadır. Bütün bir yapının parçalarına ayrılarak tekrar bir araya getirilmesi kurgunun önemli noktalarından birini oluşturmaktadır. Arazinin sert rüzgarlara elverişli olması göz önünde bulundurularak sağır bir arka yüzey oluşturulabilmesi açısından binanın arka cephesi kuzey yönüne verilmiştir. Projenin ön cephesi ise güneye bakmaktadır. Aşağıda resim 4.12'de Lokman Şahin Evi projesinin tasarımı belirtilmiştir.

Resim 4.12. Lokman Şahin Evi Projesi Tasarımı (URL 11)

Lokman Şahin Evi Projesi ile Boğaçhan Dünderalp'in uyguladığı bütünü parçalara ayırıp tekrar bir araya getirme kurgusu başarı ile sonuçlanmıştır. Aşağıda resim 4.13. kapsamında parçaların bir araya getirilmesi belirtilmiştir.

Resim 4.13. Lokman Şahin Evi Projesinde Parçaların Birleştirilmesi (URL 11)

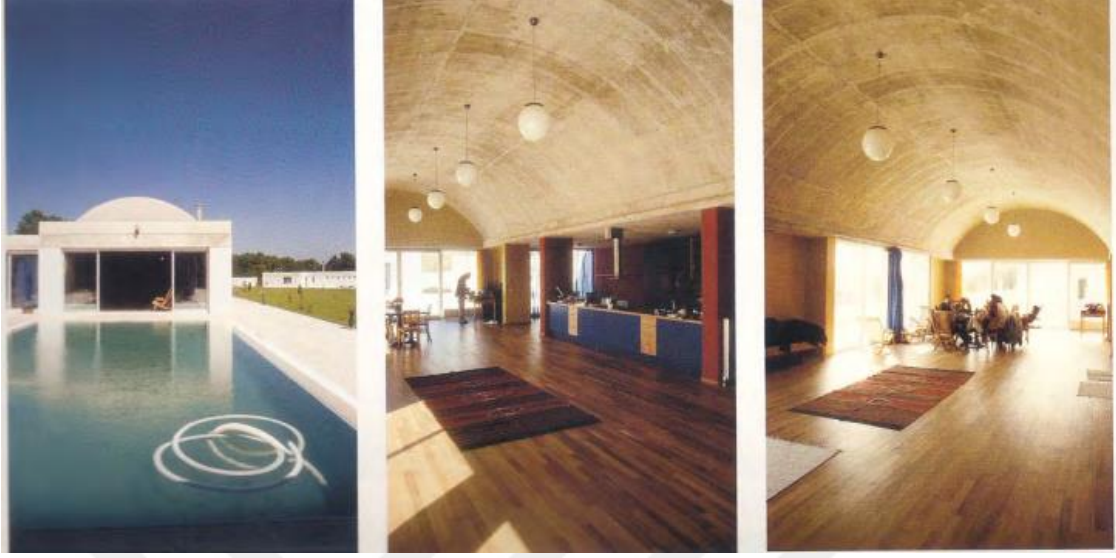
Boğaçhan Dünderalp Lokman Şahin Evi projesi ile geleneksel yani eski malzemelerin ve yöntemlerin kullanılarak iyi sonuçlar alınabileceğini kanıtlamıştır. Geçmişten beri sürekli olarak aynı şekilde devam ettirilen inşa kültürünün yenilikçi

sistemler ile bir bütün olarak uygulanmasının mimarlık anlayışını ileri boyutlara taşıdığını bu çalışma sayesinde tüm mimarlık camiasına kanıtlamıştır. Boğaçhan Dündaralp bu projesi ile mimarlık anlayışının geleneksel ile yenilikçilik bütünü olduğunu göstermiştir. Aşağıda resim 4.14'te Lokman Şahin Evi'nden bir görünüm paylaşılmıştır (Dündaralp, 2007).

Resim 4.14. Lokman Şahin Evi Projesi Ön Cephe Görünüşü (URL 11)

Lokman Şahin Evi Projesi dışarıdan bakıldığında basit bir dış yapıya sahip bina gibi görünse de iç mimari açısından oldukça zengin ve başarılarla layık bir projedir. Projenin iç mimarisinde hem modern hem de klasik çizgiler bir arada kullanılarak bütünlük yakalanmaya çalışılmış ve oldukça başarılı olmuştur. Aşağıda resim 4.15'de Lokman Şahin Evi Projesinden bazı iç ve dış mekanlar bulunmaktadır

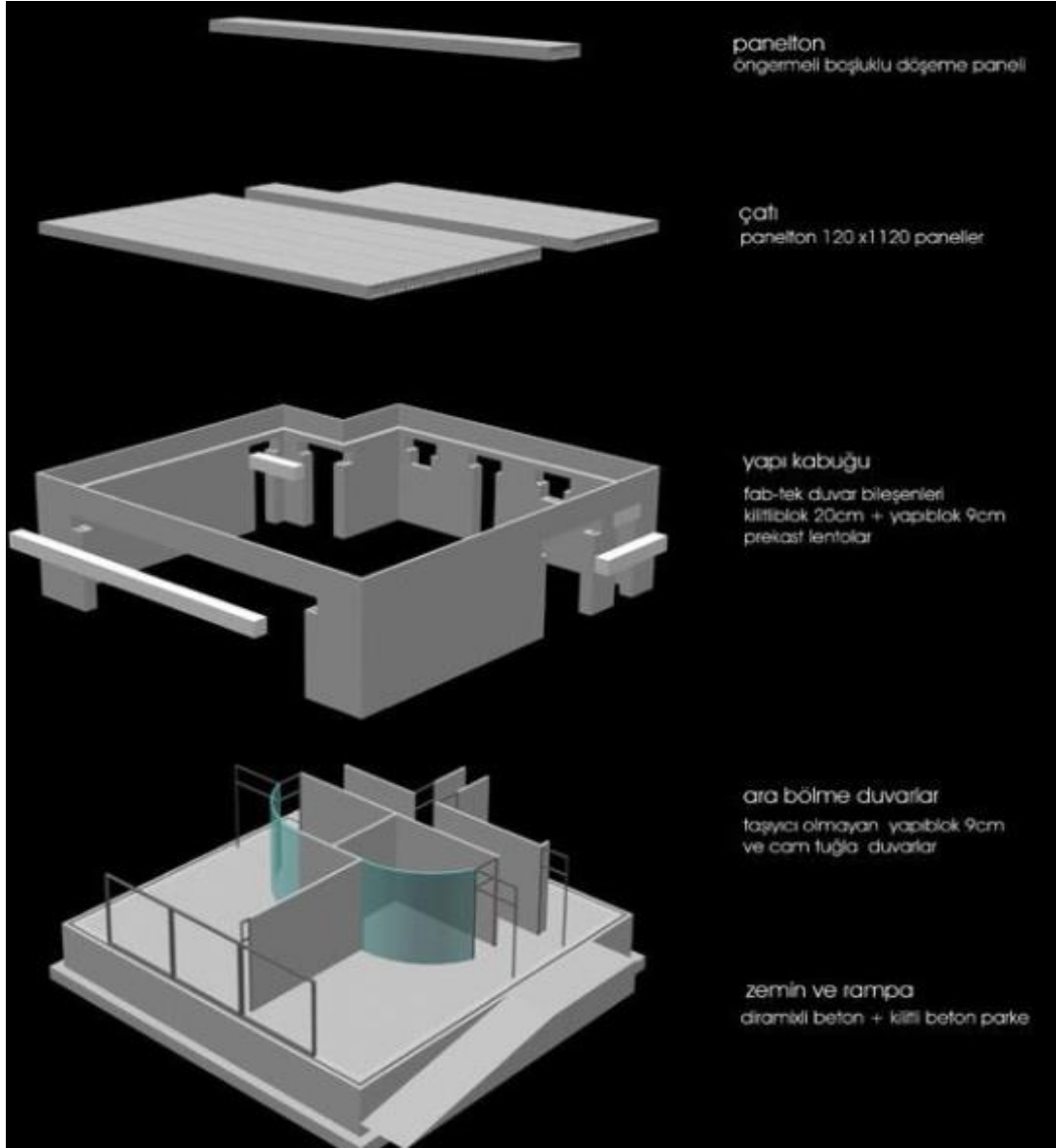
Resim 4.15. Lokman Şahin Evi Projesinin İçinden Görünümler (URL 11)

Boğaçhan Dündaralp'in Lokman Şahin Evi Projesi ile mimarlık anlayışı olarak mekana uygun malzemelerin kullanımını tercih ettiğini ve her bir projesinde projeye uygun malzemeleri tercih ederek devamlı olarak yenilikçi bir mimar olduğunu anlamaktayız. Çevre ve çevrecilik anlayışı olarak bu projede çevre ile uyumlu ve bir bütün halinde uzun yıllar boyunca hem proje sahibini hem de çevreyi bir arada dengede tutabilecek aynı zamanda sürdürülebilir bir mimarın örnekleri olması açısından önemli bir proje olduğu söylenebilir.

4.4. Ek Ofis Yapısı

Ek ofis yapısı projesi Boğaçhan Dündaralp tarafından uygulanan ve fab-tek tarafından geliştirilen yapı sisteminin detaylarının denendiği bir bina projesidir. Bu projenin konusu ise yapı sistemlerinin içerisine tüm ihtiyaçları karşılayabilecek yaşam alanlarının kurulması ve bu durumun ise yalnızca 100m² bir alanda gerçekleştirilmesidir. Bu 100m² alan içerisine 3 toplantı salonu, 6 kişilik ofis bölümü, yeni binaya ve aynı zamanda eski binaya da hizmet verecek bay ve bayan tuvaletler ve bir adet çay ocağı yerleştirilmesi istenmiştir (Dündaralp, 2018).

Bu projede Boğaçhan Dündaralp'in problemi; "Tasarım verileri basit, algılanabilir bir kutu içinde çözülebilir mi? Benzer brüt yapılarda olduğu gibi ısıtma, soğutma, elektrik donatıları kabuğa eklenen bileşenler olarak değil, fab-tek sistemi ile bir bütün olarak yapı kabuğu boşlukları ile birlikte tasarlanabilir mi?" şeklindedir. Aşağıda şekil 4.5'de ek ofis yapısı projesinin tasarımı belirtilmiştir (Dündaralp, 2018).

Şekil 4.5. Ek Ofis Yapısı Projesi Tasarımı (URL 12)

Aşağıda resim 4.16'da Boğaçhan Dündaralp tarafından tasarlanan ve istenilen ihtiyaçların tamamının 100m² alan içerisinde sağlandığı ek ofis binası projesinden bir dış cephe görülüyor. (Dündaralp, 2018).

Resim 4.16. Ek Ofis Yapısı Projesi Dış Cephe Görünüşü (URL 12)

Boğaçhan Dünderalp Ek Ofis Yapısı Projesi ile dar alanların mimari tasarımlar ile oldukça geniş alanlara dönüştürülebileceğini ve aynı zamanda kullanılan malzemelerin çeşitliliği ile projelerin olduğundan daha geniş alanlar yaratılmasında ne kadar etkili olduğunu kanıtlamıştır. Aşağıda resim 4.17’de ek ofis yapısı projesinin iç mekân görünümlerine yer verilmiştir.

Resim 4.17. Ek Ofis Yapısı Projesinden İç Mekan Görünümleri (URL 12)

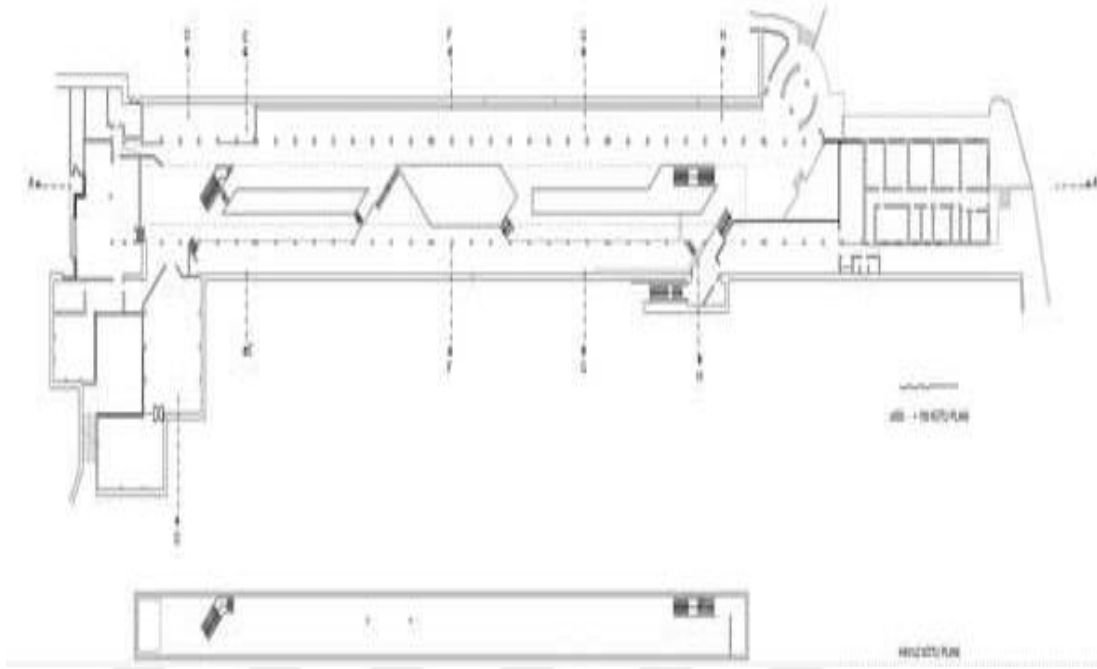
Birbirinden bağımsız birçok alanı bu dar alanda inşa etmeyi başarması ile mimarlık anlayışının ne kadar kapsayıcı olduğunu ve her türlü projeyi tasarımıyabileceğini kanıtlamıştır.

4.5. Deneme Bilim Merkezi İkinci Restorasyon

Deneme Bilim Merkezi olarak tasarlanan yapı İstanbul Teknik Üniversitesi'nin gemi mühendisliği bölümünün bir havuzu olarak uzun sürelerce kullanılmıştır. Bu yapı 1998 yılında ilk restorasyonunu geçirene kadar uzunca bir süre boş kalmıştır. 1998 yılında bu yapı Deneme Bilim Merkezi'ne çevrilmek amacı ile Yılmaz Zenger tarafından ilk restorasyonuna uğramıştır. Daha sonra bu yapı 2. Kez restorasyon talebi ile Boğaçhan Dünderalp'e 2000 yılında teslim edilmiştir. Bu 2. Restorasyonun yapılması ihtiyacı ise ihtiyaçlara uygun bir şekilde yapının yeniden düzenlenmesi gerekliliğinden doğmuştur (Dünderalp, 2018).

Restorasyon uygulamasına yapıya 1. restorasyon esnasında eklenmiş olan gereksiz tüm öge ve tesisatların sökülmesi ile başlanmıştır. Sökülmesi güç olan ya da sökülmesi uygun olmayan tüm öge ve tesisatlar eski restorasyonun izlerini taşıy bir şekilde korunmuş ancak bu öge ve tesisatlar renklendirilmiştir. Bu ögeler dışında kalan tüm alan beyaza boyanmıştır. Bu sayede bu renklendirilmiş alanların ön plana çıkması sağlanmıştır. Ayrıca binaya sergileme seçeneklerinde yeni alternatifler yaratabilmek adına ışıklandırma sistemi eklenmiştir. Binanın ilk kullanım zamanlarından kalan ve çalışmayan tüm aksam ve tesisatlar yenilenerek kullanıma hazır hale getirilmiştir. İkinci restorasyon çalışmasından sonra görevini 2004 yılına kadar sürdüren Deneme Bilim Merkezi bu yapıdan ayrılarak İstanbul teknik Üniversitesi'ne yeniden iade edilmiştir (Dünderalp, 2018).

Boğaçhan Dünderalp'in bu projeyi hayata geçirmesi ile mimarlık anlayışı anlamında yalnızca geleneksel, modern bir mimari anlayışı olmadığını ve ayrıca restorasyon anlamında da başarılı çalışmalarının olduğunu görmekteyiz. Aşağıda şekil 4.6'da Deneme Bilim Merkezi'nin 2. Restorasyon tasarımı görülüyor (Dünderalp, 2018).

Şekil 4.6. Deneme Bilim Merkezi İkinci Restorasyon Tasarımı (URL 13)

Aşağıda resim 4.18’de Boğaçhan Dünderalp’in restorasyon anlamında çok iyi işler başardığı Deneme Bilim Merkezi restorasyonunun tamamlandıktan sonraki hali görülmüyor (Dünderalp, 2018).

Resim 4.18. Deneme Bilim Merkezi Projesi İç Mekan Görünümleri (URL 13)

Deneme Bilim Merkezi'nin 2. Restorasyonu Projesi ile Boğaçhan Dündaralp'in restorasyon açısından da mimariyi en iyi ölçüde uygulayabildiği anlaşılmıştır. Dündaralp projelerinde yalnızca en baştan kendi tasarımlarını uygulamamakta ayrıca daha önceden var olan bir yapının gereğine uygun olarak dekore edilmesi ve gelecek dönemlere daha faydalı olabilmesi açısından restorasyonu da desteklediği bu proje ile anlaşılmıştır. Boğaçhan Dündaralp'in restorasyona bakışını ve ufkunu bu proje ile genişlettiği düşünülmektedir. Bu projesini mimarlığa başladığı ilk yıllar içinde yapmış olması geleceğe bakış açısını ve restorasyona bakışını genişlettiği anlaşılmaktadır.

5. KATILIMCI TASARIM VE MÜŞTEREKLERİMİZ

Gerçek hayatta, mimarlık mimarlara bırakılamayacak kadar önemli hale gelmiştir. Mimarlık pratiğinde yeni özellikler ve müelliflerinde yeni davranış modelleri geliştirmek için gerçek bir metamorfoza gereksinim duyulmaktadır. Onun için, inşa edenlerle kullanıcılar arasındaki tüm engeller ortadan kaldırılmalı ki inşa etmek ve kullanmak aynı planlama sürecinin iki farklı bölümü haline gelebilsin. Bu sayede mimarın içkin agresifliği ile kullanıcının zoraki pasifliği, her bir kullanıcının farklı ve spesifik bir etkiyle mimar olduğu ve her bir mimari etkinliğin bunu kimin düşündüğünden ve gerçekleştirdiğinden bağımsız olarak mimarlık olarak ele alındığı yaratıcı ve karar verici bir denge koşulu içinde çözümlidir.

Arnstein'in 1969'daki ufuk açıcı makalesi Halk Katılımı Merdiveni bugün hala oldukça geçerlidir. Arnstein bu yazısında manipülasyondan halkın kontrolüne doğru artan sekiz farklı katılım seviyesi tanımlamıştır. Bugünün güncel mimarlık ve planlama süreçlerinin bir parçası olan katılımın farklı biçimlerine bakacak olursak, aslen birçoğunun ya sıfır katılım ya da anca farklı derecelerde tokenizm örnekleri oldukları fark edilmektedir. Tabi ki eğer katılımı hem çeşitli projeleri mümkün kılan hem de onlar tarafından zenginleştirilen, iş birliğine dayalı, tasarım tabanlı bir demokrasiyi kolektif olarak elde etme yollarından biri olarak tanımlanır ise.

Dünyanın farklı yerlerinden bazı güncel pratiklere baktığımızda, bağlam içinde özenli ve yerel kökleri olan uygulamaların gerçekleşmesine yönelik belirgin bir çaba hemen gözümüze çarpıyor. Bu aynı zamanda neoliberal planlamaya ve onun katılımcı süreçleri içine almasına yönelik erken eleştirilere de bir yanıt niteliğindedir.

Gerçekleştirilen bu çalışma kapsamında çeşitli projeler ile hem çevreci görüşünü ortaya koymak hem de sosyal açıdan bütünlüğü sağlayabilmek adına mimar Boğaçhan Dünderalp'in üstlendiği projeler incelenecektir.

5.1. Kuzguncuk Bostanı

Boğaçhan Dünderalp mimarlık anlayışı açısından diğer mimarlardan farklı bir takım görüşlere ve düşüncelere sahiptir. Dünderalp mimarlığın yanı sıra çevresel sorunlara karşı da ciddi derecede atılımlarda bulunmakta ve projeler geliştirmeye çalışmaktadır. Mimar olarak çevre sorunlarına karşı yapılabilecek en iyi projelerden birine imza atan Boğaçhan Dünderalp Kuzguncuk Bostanı projesi ile çevre sorunlarının giderilmesi noktasında mimarların da birer rolü olduğunu kanıtlamıştır.

“İlia'nın Bostanı” olarak da anılan Kuzguncuk Bostanı her yıl yapılan çekilişlerle belirlenen alanlarda Kuzguncukluların ekim dikim yaptığı, bunun ötesinde haftanın yedi günü genç yaşlı herkesin bir araya gelerek vakit geçirdiği bir mahalle bostanıdır. Kuzguncuklular Derneği'nin Kuzguncuklularla birlikte ve belediye ile iş birliği içinde oluşturduğu alternatif planlama sayesinde pek çok mahallede örnek alınan ve böyle alanlarda mülkiyet hakkından çok kullanım hakkının konuşulmasını sağlamış bir mahalle hareketinin paydaşıdır (Dünderalp, 2017).

Boğaçhan Dünderalp 20 yıldır Kuzguncuk'ta yaşamaktadır. Bu nedenle bu projeye yakından ilgilidir. 2007'den itibaren de aktif olarak görev almıştır. 1980'lerde Kuzguncuk Bostanı Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne vakfedilmiştir. Aslında bütün hikâye de burada başlamaktadır. 1990'da Kuzguncuk Bostanı yerine hastane yapılmasına girişilmiştir. Kuzguncukluların belleğinde çok güçlü bir yere sahip olan

bostan Kuzguncukluları bu sayede bir araya getirmektedir. 2010'da ise buraya bir okul yapılmak istenmiştir. Tesadüfen Boğaziçi İmar Müdürlüğü'nde Dünderalp'in bir mimar arkadaşı bunun projesini görüyor ve fotoğrafını çekiyor. Dünderalp'te buranın hava fotoğrafına o projenin gerçek boyutlarıyla, yaklaşık boyutlarıyla montajını yaparak başlıyor (Dünderalp, 2017). Aşağıda resim 5.1'de Kuzguncuk Bostanı projesinin tasarımı belirtilmiştir.

Resim 5.1. Kuzguncuk Bostanı Vaziyet Planı (Hülya İrmak, 2018)

Kuzguncuklular, burayı sadece bir ekim dikim faaliyeti değil, bütün önemli günlerinde ortak bir buluşma mekânı olarak kullanıyor. Fakat bunların herhangi bir kaydı görünür değildir. Dünderalp bunları görünür kılacak birtakım araçlarla bunları ortaya dökmek adına çalışmalar hazırlamıştır. Bu çalışmalarını hem Boğaziçi İmar'a hem Anıtlar Kurulu'na hem farklı mecralara hukuki ya da diğer kanallar dışında da bu projenin iptali için kullanmıştır. Bu sayede proje iptal edilmiştir. Fakat imar durumu kalkmamış halen yapılaşma tehlikesi vardır. Sonrasında belediyeye Kuzguncuklular projelerini sunmuşlar ve Üsküdar Belediyesi Park Bahçeler Müdürlüğü ile ortak bir çalışma yapmışlardır. Buranın hem bostan kullanımını yapacak hem buradaki yeşil

dokunun iyileştirmesini kapsayacak hem de iyileştirerek bu kamusal bellekte oluşmuş yeni hafızalara izin verecek bir proje için çalışmıştır. Burada Hıdırellez'den tutun da birçok etkinlikler de yapılmaktadır. Hıdırellez zamanında ateş yakılıyor, buna önlem olarak ortasına bir çukur yapıp kontrollü ateş yakılabilmesi de sağlanmak adına projeye eklenmiştir. Kuzguncuk Bostanının yapısına da zarar vermeyecek şekilde bu ilkeler konusunda uzlaşya varılmıştır (Dündaralp, 2017).

Resim 5.2. Kuzguncuk Bostanı Sosyal Faaliyetlerden Bazı Örnekler (URL 14)

Dündaralp, özellikle her yaştan grubun kullanımıyla, sabah yürüyüşleri ile, akşam üstü çocukların okuldan çıktıktan sonra burayı kullanma biçimleriyle, hafta sonları insanların bebeklerini ve çocuklarını alıp buraya gelmesi ile burada muazzam bir ortam oluştuğunu aktarmaktadır (Dündaralp, 2017). Aşağıda resim 5.3'te Kuzguncuk Bostanı projesinden bir görünüm belirtilmiştir.

Resim 5.3. Kuzguncuk Bostanı Sosyal Faaliyetlerden Bazı Örnekler (URL 14)

Kuzguncuk Bostanı, kent yaşantısından yorulanlara nefes alma imkanı sunuyor. Çok güzel bir hobi bahçesi haline gelmiştir. Meyve ve sebze ekilip dikilebilen, bütün mahallenin istifade edebileceği bir alandır. Domatesten, çileğe ya da soğana kadar istediğiniz her türlü sebze ve meyveyi yetiştirmeniz mümkündür. Bu sayede çocuklar, belki de hayatlarında ilk kez dalında domates görebilme imkanına sahip olabilmekte ve birçok bitkiyi yetiştirken gözlemleyebilmektedirler.

Şu an Kuzguncuk Bostanında eğitim amaçlı perma kültürel faaliyetler yapılmaktadır. Aynı zamanda çocuklarla bir takım eğitim öğretim faaliyetleri yapılmaktadır. Şu ana kadar Amerika, Hollanda, Almanya vesaire olmak üzere pek çok uluslararası “workshoplar” yapılan Kuzguncuk Bostanında pek çok kent hareketinin ilgisini çektiği bir durum oluşmuştur. Dünderalp ve ekibinden de deneyimleri uluslararası workshoplardan istenmiş ve istenmeye devam etmektedir.

Burada yüz kadar 4 metreye 6 metrelik küçük adacıklar vardır. Bunların yarısını belediye kendisi, kendi “Bilgi Evleri” ve sosyal sorumluluk projeleri çerçevesinde kullanmak için kullanmaktadır. Yarıları da Kuzguncuklular arasında kura çekilerek ve dönemsel olarak kullanılmaktadır. Her dönem kura çekiliyor, bir dönem çıkan bir sonrakinde olmuyor. Böyle bir düzenle olabildiğince Kuzguncukluların da maksimum kullandığı, ekim dikim faaliyetinin olduğu bir alan olarak kullanılmaktadır. Buradaki ekim dikim alanlarının hiçbiri ticari değildir. Son derece insanların inisiyatifine bırakılmış, kendileri için yaptıkları, daha çok paylaşım için kullandıkları şeylerdir. Arada hasat zamanları olmaktadır. Hasat zamanlarında buradaki birtakım ürünler ortak olarak pişirilip yenilmektedir (Dündaralp, 2017).

Resim 5.4. Kuzguncuk Bostanı Projesi Etkinlik Alanları ve İdari Birim (Hülya Irmak, 2018)

Boğaçhan Dündaralp Kuzguncuk Bostanı projesi ile çevre ve çevrecilik anlayışının geleceğin ötesinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Resim 5.5. Kuzguncuk Bostanı Projesinde Adacıkların Yerleşim Düzeni (Hülya Irmak, 2018)

Çevre ve çevrecilik anlayışı açısından oldukça geniş bir birikime sahip olan Dündaralp aynı zamanda insanları bir araya getirebilecek olan projelerde liderlik yapmayı da kendisine bir sorumluluk edinmiştir

Resim 5.6. Kuzguncuk Bostanı Projesinde Kurayla Belirlenen Küçük Adacıklar (Hülya Irmak, 2018)

Resim 5.6’da görüldüğü gibi, küçük adacıklar halinde ayrılan ekim dikim alanları oluşturulmuş ve bu adacıklar ahşap çitalarla ayrılarak bölümlendirilmiştir. Her adacık belli bir kuruluş veya belli bir aile için ayrılmış olup belli dönemlerde kura çekilerek bu adacıkların sahipleri değişmektedir. Bu kura sayesinde bütün Kuzguncuk halkının faydalanabileceği adaletli bir sistem oluşturulmuştur.

Resim 5.7. Kuzguncuk Bostanındaki Kademelendirilmiş Ekim-Dikim Alanları (Hülya Irmak, 2018)

Yukarıdaki resimden de görüldüğü gibi alanlar kent bahçeciliği için üretilmiş yaklaşık 100 tane yükseltilmiş sebze yatağının olduğu kısımlar, İlya zamanındaki gibi köy meydanı gibi işleyecek ortak alan, çocuk oyun alanı, kütüphane / kum havuzu gibi işlevlerle organize edilmiştir.

Burada yapılan her şeyin doğal malzemelerden ve geçici nitelikte olması en büyük öncelik olarak alınmıştır. İlya da zamanında burayı hiçbir zaman özel mülk alanı gibi kullanmamış, burayı herkese açmış. İsteyen gidip ihtiyacı olanı alır ve bütçesi kadar bırakırmış. Buradaki bu türden alışverişin kamusal bellekte de bir yeri var. O belleği sürdürecektir bir yer olması bu gün için de önemli. Burada yaşanan gerilla tanım sürecinden çok şey öğrendik. Mekanın herkese eşit bir şekilde dağıtılamaması, Kuzguncuk dışından gelenlerin buradaki dinamikleri tam olarak çözmeden hareket etmeleri gibi durumlarda böylesi bir alanın herkesin birbiriyle ilişki kurabildiği bir yer olarak yönetiminin önemi kavranmıştır.

Resim 5.9. Kuzguncuk Bostanı Çocuk Oyun Alanı Ve Ağaç Araba (Hülya Irmak, 2018)

Çocuk oyun alanı içinde ahşap oyun grubu ve kum zemin kullanılması uygun görülmüştür. Çocukların oynarken eğlenebilmesi için, ağaç gövdesinden ahşap araba yapılmıştır. Her alanın ve kullanılan her malzemenin ahşap ağırlıklı olması ortama sıcaklık ve doğallıkla beraber bir bütünlükte sağlamıştır. Büyükten küçüğe her yaş grubu düşünülmüş, tüm aile bireylerinin beraber vakit geçirip eğlenebilecekleri bir mekan haline gelmiştir.

Bostanın arka tarafında yetişkinler için basketbol sahası bulunmaktadır. Alanın içinde bulunan mevcut eski spor sahası yenilenmiştir. Aşağıda resim 5.10.'da basketbol sahasından bir görünüm belirtilmiştir. Çok amaçlı kullanımlar ve etkinlikler için oluşturulmuş, basamaklar halinde kademelendirilmiş çim zeminlerden oluşan çim amfi bulunmaktadır. Bu amfide bahar şenlikleri, hıdrellez ve çeşitli sosyal etkinlikler düzenlenerek küçükten büyüğe herkes birlikte vakit geçirerek eğlenilmektedir. Resim 5.11.'de çim amfiden bir görünüm belirtilmiştir.

Resim 5.10. Kuzguncuk Bostanı Projesi Spor Sahası (Hülya Irmak, 2018)

Resim 5.11. Kuzguncuk Bostanı Çim Amfi (Hülya Irmak, 2018)

Resim 5.12. Kuzguncuk Bostanı Projesi Peyzajı Ve Budama Sanatının Örnekleri (Hülya Irmak, 2018)

Yukarıda resim 5.12’de budama sanatının birbirinden güzel ve şirin örneklerini görmekteyiz. Bostan, peyzaj anlamında oldukça başarılı bir mimari çalışmaya sahiptir.

Resim 5.13. Kuzguncuk Bostanı Oturma Birimleri Ve Gabion Duvarlar (Hülya Irmak, 2018)

Demir tel kafes içine doğal taşların doldurulmasıyla oluşturulmuş gabion (tel sepet) duvarlar bulunmaktadır. Üzerine ahşap latalar monte edilerek oturma birimi görevi de görmektedir. Aynı zamanda kot tutmaya yarar. Toprak zemin üzerinde yer alan bu oturma birimlerinin ahşap, tel kafes ve doğal taştan oluşuyor olması, uyum ve bütünlüğü sağlamakla birlikte ortama hem sıcak bir atmosfer katmakta hem de çok estetik bir görüntü oluşturmaktadır.

Resim 5.14. Kuzguncuk Bostanı Projesindeki Merdiven Tasarımı (Hülya Irmak, 2018)

Kuzguncuk Bostanı'nın bostancısını kaybettikten sonra değişen sahipleri ve farklı kullanım şekilleri olsa da mahalleli bu alanı kullanmaya hep devam etmiş ve mahalledeki adıyla 'İlia Bostanı' mahalle ile birlikte varlığını sürdürmüő. Ancak son dönemde kamuoyunun da yakından takip ettiği mülkiyet ve imara açılma davasıyla belleklerimizde yerleşen bu bostan, Kuzguncuklular Derneği'nin Kuzguncuklularla oluşturduğu alternatif planlama ve Üsküdar Belediyesi'nin uzlaşmacı tutumuyla bir mahalle bostanı olarak tekrar düzenlenmiş ve kullanıma açılmıştır.

Resim 5.15. Kuzguncuk Bostanı Projesi Ekim-Dikim Alanları (Hülya Irmak, 2018)

Bostan için planlanan 100 kùsur tane alan için Kuzguncuk'ta 300'den fazla kişi başvurmuştur. Bunun için kura çekilerek yukarıda görùlen yükselti miř yatakları kullanacak olanlar belirlenmektedir.

Kuzguncuk Bostanı pek çok mahallede örnek alınmış ve böyle alanlarda "mùlkiyet hakkı"ndan çok "kullanım hakkı"nın konuşulmasını sağlamış, kullanıcıya yeni kentsel kullanımlar sunulmasına ön ayak olmuş bir mahalle hareketinin paydaşı. Sadece mahallelerin değil, üniversitelerin, uluslararası kent hareketlerinin de dikkatini çekmiş, onları misafir etmiş ve atöyelere ev sahipliği yapmıştır.

Mahalleliye ve bilgi evleri gibi devlet kurumlarına bedelsiz kiralananan minik parsellerde ürün çeşitliliği oldukça zengindir. Bugün belirli kurallar çerçevesinde hiçbir ticari üretim kaygısı taşımayan bu bostan, ekim dikim alanı olmaktan çok geçmişinde olduğu gibi mahallelinin birlikte vakit geçirdiği, spor yaptıği, çocukların özgürce oynadıkları bir kamusal açık alan olarak kullanılıyor.

Resim 5.16. Kuzguncuk Bostanı Projesi Şehitler Anıtı (Hülya Irmak, 2018)

Yukarıda resim 5.16’da görüldüğü gibi, bostanın belli bir bölümü şehitlerimiz için ayrılmış olup, halk olarak milli duygularımızın güçlendiği, dayanışma ve birlik içerisinde olduğumuzu gösteren bir anma bölümü haline gelmiştir. Başka bir yerde böyle bir birlik görmek pek mümkün değil. Çünkü; günümüzde aynı binada oturup birbirini tanımayan, birbirine selam dahi vermeyen komşular var ne yazık ki. Bir apartman sakininin bir yakını ölse, bir cenazesi olsa bundan kimsenin haberi olmuyor.

Bu bostan ayrıca özgün yapısı ile tamamen diğer bostanlardan ayrılmaktadır. Bu ortak paylaşımın sonuçları olarak bir mahalle girişimi olması ve aynı zamanda bunun bir tür kolektif üretim, tasarım, uygulama vs. gibi süreçler içeriyor olması burada özgün bir pozisyon yaratmaktadır

20 yıldır yapılaşma tehlikesine karşı Kuzguncukluların direnişi ile mücadelesi sürdürülen “kamusal belleği” güçlü İlyâ’nın Bostanı koruma ve iyileştirme projesidir. 2010 yapılaşma tehlikesine karşı koruma direnişine mimar olarak Dündaralp katılmıştır.

Resim 5.17. Kuzguncuk Bostanı Projesinden Panoramik Bir Görünüm (Hülya Irmak, 2018)

Sonuç olarak şu an yapılmakta olan ne tek başına istenileni tam anlamıyla yansıtmıyor ne de aslında görmek istenilen durumları barındırmaktadır. Belki de kimsenin tüm detaylarıyla görmek istediği gibi değil ama herkesin ortak olarak kabul edebileceği bir düzeyde; temel ilkeleri olan ve onu sürdürürken müşterekleri koruyan bir düzeydedir. Buradaki asıl amacın buranın bostan ve yeşil kimliğini korurken; buraya okul yapılmaması ve alanın Kuzguncuklular için kamusal niteliğini sürdürmesini sağlamaktır. Burası bireysel olarak, mülkiyet olarak kimseye ait değil, herkese aittir. O nedenle bostan kimliğine zarar vermeden her şeyin sökülüp takılabilir olduğu, gerektiğinde oranın bir parçası olabilecek şekilde doğal olduğu bir kurgu oluşturmaya çalışılmıştır. Bu perspektiften bakıldığında kapının öyle ya da böyle olması veya küçük detayların nasıl olduğu önemsiz kalmaktadır.

5.2. Lüleburgaz Projesi

Boğaçhan Dünderalp'in çevre ve çevrecilik anlayışını daha iyi bir şekilde anlatabilecek olan bir diğer önemli proje ise gençlere yönelik sportif eğitim amacı taşıyan, mimari uygulama aşamasında çevreye duyarlı yaklaşımlar içermesi gibi nedenlerle Lüleburgaz Yıldızları Futbol Akademisi Projesi söylenebilmektedir. Ayrıca projenin, ilgili idarenin sosyokültürel etkinlikleri zenginleştiren, yaşam ve mekân kalitesini artıran üst ölçekli "Akademiler" vizyonunun bir parçası olması; Dünderalp'in çevre ve çevrecilik anlayışını anlatan en önemli projeler ve özellikler olarak gösterilmesini sağlamaktadır. Aşağıda Resim 5.18'de Lüleburgaz Yıldızları Futbol Akademisi görseline yer verilmiştir.

Resim 5.18. Lüleburgaz Yıldızları Futbol Akademisi Projesin Tasarımı (URL 15)

Lüleburgaz Belediyesi ile ortak olarak geliştirilen LYFA (Lüleburgaz Yıldızları Futbol Akademisi) projesi akademi olarak tanımlanan yapılar dizisinin ilkidir. Sonraki Akademi projeleri jüri katılımları ile yapılan yarışmalarla hayata geçirilmiştir.

Bu akademiler, kentin sosyal strüktürünü besleyen, kent hayatının içine sızan, eğitim, üretim ve paylaşma alanlarının etkinliklerle zenginleştirildiği, bir nevi halk evi gibi çalışan özgün kurumsal yapılanmalardır. LYFA: Kır-kent ara kesitinde, kentsel yapı reflekslerinden olabildiğince kaçınılarak; yapı programı, coğrafyası ve kullanım olanakları “yer” kimliği üzerinden eldeki kaynaklar optimize edilerek hayata geçirilmiştir.

6. SONUÇ

Mimarlık farklı iletişim biçimlerini doğurduğundan dolayı ve ortak bir kuralın olmamasından kaynaklı olarak tasarım olgusu bütün mimarlar tarafından farklılık gösteren bir olgu olmayı başarmıştır. Boğaçhan Dünderalp'te tasarım olgusunu kendi içsel Dünyasında yeniden yorumlayarak projelerine ve çalışmalarına taşımayı başarmış bir mimardır.

Herhangi bir durumu en baştan yeniden tasarlamak yerine öngörülü olarak yapıyı ya da projeyi kullanacak olan kişileri ve bu kişilerin olanaklarını düşünerek bir tasarımı yaratmak değil de oluşmasına izin vermek şeklinde tasarım olgusu yorumlanabilmektedir. Boğaçhan Dünderalp tüm koşulları, aktörleri ve olanakları düşünerek tasarım Dünyasını devamlı olarak genişletmeye çalışan ve yeni keşifler yaparak mimarlık anlayışlarında yeni trendler ortaya çıkarmak adına çalışmalarına devam etmektedir.

Mimarlık yerden doğan bir yapıya anlam ve bağlamlar katarak o yapının fiziki durumunu ön plana çıkarmak ile birlikte yapıyı kullanacak olan kişilerin bu yapıyı sürdürebilme eğilimlerini de arttırmaya yönelik çalışmalar gerçekleştiren bir kavramdır. Boğaçhan Dünderalp bu durumu tüm projelerinde ve çalışmalarında en iyi şekilde kullanabilmekte ve hayal Dünyasını devamlı olarak genişletebilmektedir. Bu bağlamda Dünderalp'in hiçbir projesi birbiri ile benzerlik göstermemesi dışında diğer mimarları taklitte etmemektedir.

Boğaçhan Dünderalp ile gerçekleştirilen görüşmeden elde edilen bilgiler doğrultusunda mimarın rol model olarak üstlendiği bir mimarın olmadığı sonucuna ulaşmaktayız. Boğaçhan Dünderalp rol model almanın benzer projeler üretmekten öteye gidemeyeceğini savunmaktadır. Yukarıda belirtmiş olduğumuz sözün sahibi olan mimar ve yazar Ginzburg ile Boğaçhan Dünderalp bu açıdan benzerlik göstermektedir.

“İçinde yaşadığım coğrafyaya doğduğumdan bu yana ‘öğrenilmiş çaresizlik’ olarak bilinçaltımıza kazınmış olduğunu hissettiğim reflekslerimizden ve onun karşısındaki konumlanma çabamdan hareket etmek istiyorum... Bu anlatımı da genel olarak, bu benzeri ortamlarda daha çok gözlenen, kendi gerçekliği dışında hayatta kendi bağlamını üretememiş, havada kalacak kavramlar ve iyi niyet temennileri olacak bir içerikte sunmak yerine, kendi bağlamını gündelik olandan alan bir içerikte sunmak istiyorum. Burada anlatımı inşa edecek iki dil ve yol var, ilki daha az samimi ama kibar yol diğeri daha kaba ama samimi ve içten olan. Ben ikincisini tercih edeceğim” (Boğaçhan Dünderalp’le Röportaj, 2018)

Bu sözlerin sahibi olan Boğaçhan Dünderalp gerçekleştirmiş olduğu çalışmalarda mimari kimliğini ve başarıları ön plana çıkarmaktan ziyade gerçekleştirmiş olduğu yapı ya da projelerin kişilere sağlamış olduğu faydalardan beslenmektedir sonucuna ulaşılabilir. Bu durumun en önemli örneklerinden birisi ise Kuzguncuk Bostanı projesinde çok uzun yıllardır hiçbir beklentisi olmadan bir sosyal sorumluluk projesi şeklinde çalışmasından anlaşılmaktadır.

Boğaçhan Dünderalp mimarlık anlayışında yalnızca para kazanmak uğruna önüne gelen tüm işleri projelendirme yoluna gitmemektedir. Bu şekilde yapılan işlerin bir tasarım yaratmadığı ve kendi içsel Dünyasını tatmin etmediğini belirtmektedir. Bu konu üzerine bir örnek vermek gerekir ise Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık bölümünde okuduğu yıllarda bir okul projesi olarak önüne gelen Efes Havalimanı projesini uygun bulmadığını ve bunun yerine Adnan Menderes Havaalanında Efes bölgesine raylı sistem üzerinden aktarma yapılması işini projelendirerek jüriye sunmuştur. Bu durum Boğaçhan Dünderalp’in mimarlık anlayışına ters olan işleri de kabul etmediğini ve mimarlık anlayışından taviz vermediğini kanıtlamaktadır.

Boğaçhan Dünderalp alışılmışın dışına çıkarak başka mimarlık olasılıklarını deneyip zorlamakta ve bunların mümkün olduğunu göstermektedir. Türkiye’de mimarlık mesleğini ve kültürünü gündeme taşıyabilmek için ve mimarlık mesleğini daha geniş kitlelere duyurup, bütün bu eserlerin örnek teşkil etmesini sağlamak adına mimarların monografik çalışmalarına önem verilmesi gerekmektedir. Dönemlere ya da mimarlara ilişkin monografiler ve arşiv araştırmaları mimarlık tarihinin gelişmesi açısından zorunludur. Bu da ancak bu tip monografik çalışmalarla ortaya çıkacak bir bellek dökümüyle gelişebilmektedir. Türkiye’de bellek oluşturmaya yönelik çalışmalar neredeyse yok denecek kadar azdır. Türkiye’de mimarlık belleğine yönelik çalışmaların üretimini arttırmalı, sistemli ve kapsamlı bir arşiv çalışması ortaya konulmalıdır. Bu kapsamda gerçekleştirilen “Bir Monografi Denemesi: Mimar Boğaçhan Dünderalp Ve Başka Mimarlık Olasılıkları” isimli bu çalışmanın mimarlık birikimine katkı sağlaması umulmaktadır.

7. KAYNAKÇA

Dünderalp, B. (2001) Mimarlık Mimarlığın En Büyük Engeli Mi?, Mimarlık Kültür ve Sanat Dergisi, Sayı:236, ss:12.

Dünderalp, B. (2004), Ö Evi Nasıl Okunmalı, Beton ve Mimarlık Dergisi, Sayı:14, ss:48-53.

Dünderalp, B. (2004) NP12 Evleri, Betonart Dergisi, Beton ve Mimarlık, Sayı:3, ss:45-49.

Dünderalp, B. (2005) NP12 Evleri, Akdere Peyzaj, Sayı:5, ss:132-137.

Dünderalp, B. (2007) 2. Ulusal Mimarlık Yarışmaları Sempozyumu, Kolokyum Dergisi, Sayı:9, ss:8-12.

Dünderalp, B. (2007) Rejeneratif Tektonik 2003-2005, Tektonik Dergisi, Sayı:22, ss:87-91.

Dünderalp, B. (2010) Kent ve Mimarlık Üzerine Konuşmalar, Ofset Yayınevi, İstanbul.

Dünderalp, B. (2012) NP12 Evleri, Tasarım, Mimarlık İç Mimarlık ve Peyzaj Dergisi, Sayı:145, ss:96-101.

Dünderalp, B. (2012) Dünderalp ile Röportaj, Türk Yapısal Çelik Derneği, Ulaşılabilir URL:
https://www.tucsa.org/en/celik_yapilar_yazi.aspx?yazi=255, Erişim Tarihi:20.05.2018

Dünderalp, B. (2013) Artifaktlar, Detay ve Nöroplastisite, Detay Dergisi, Sayı:10, ss:37-43.

Dünderalp, B. (2013) Zorunlu Bağlımsallık Mı, Yoksa Bağlımsal Bir Çaba Mı? İstanbul Reklam Dergisi, Sayı:4, ss:62-65.

Dünderalp, B. (2017) “Yasak! Mı” O da Nedir, Arredamento Mimarlık Dergisi, Sayı:14, ss:78-76.

Dünderalp, B. (2018) Boğaçhan Dünderalp, Ulaşılabilir URL:
<http://www.ddrlp.com/tr/index.asp>, Erişim Tarihi: 17.05.2018

Dünderalp, B. (2004) Genç Çizgiler, Arkitera Mimarlık Yayınları, Sayı:13, ss:15-21.

Dünderalp, B. (2017) Kuzguncuk Bostanı, Bostan Hikayeleri Dergisi, Sayı:1, ss:10-18.

Dünderalp, B. (2003) NP12 Evleri, Arredamento Mimarlık, Tasarım Kültürü Dergisi, Sayı:10, ss:113-115.

Eko Yapı (2013) Mimar Boğaçhan Dünderalp'e Sorduk, Eko Yapı Dergisi, Sayı:5, ss:3-15.

Ginzburg, C. (2009) Tahta Gözler, Mesafe Üzerine Dokuz Düşünce, Çeviren: Aysun Şişik, Metis Yayınları, 1. Baskı.

Habraken N. J. (1998) The Structure Of The Ordinary: Form And Control in The Built Environment, Sayı:47, ss:6-7.

Handy, S. L., Marlon B., Reid E., Richard K. (2002) How the Built Environment Affects Physical Activity: Views From Urban Planning, American Journal of Preventive Medicine, Cilt:23, Sayı:2, ss:64-73.

Irmak, H. (2018) Boğaçhan Dünderalp ve Mimarlık Anlayışı, Boğaçhan Dünderalp'le Röportaj, Mardin Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Knox P. ve Ozolins P. (2007) The Built Environment Urban Design Reader, Bymatthew Carmona and Steve Tiesdell, Architectural Press, Sayı:10, ss:313-318.

URL 1 : Ulaşılabilir Url: http://www.yapi.com.tr/haberler/kamusal-alanlar-icin-verilen-mucadeleler-ise-yariyor_116115.html, Erişim Tarihi: 17.11.2018

URL 2 : Ulaşılabilir Url: <http://www.arkitera.com/etiket/171/bogachan-dunderalp>, Erişim Tarihi: 21.06.2018

URL 3 : Ulaşılabilir Url: http://www.ddrlp.com/tr/project_detail.asp?ID=31, Erişim Tarihi: 22.06.2018

URL 4 : Ulaşılabilir Url: http://www.ddrlp.com/tr/project_detail.asp?ID=18, Erişim Tarihi: 25.06.2018

URL 5 : Ulaşılabilir Url: <https://bogachandundaralp.wordpress.com/2011/07/14/2000-7-ulusal-mimarlik-sergisi-ve-odulleri-duvar-durak/>, Erişim Tarihi: 03.07.2018

URL 6 : Ulaşılabilir Url: <https://bogachandundaralp.wordpress.com/2011/07/21/200509-europan-8-yarisma-projesi/>, Erişim Tarihi: 29.07.2018

URL 7 : Ulaşılabilir Url: <https://emlakkulisi.com/bogachan-dundaralp-kimdir/226516>, Erişim Tarihi: 01.08.2018

URL 8 : Ulaşılabilir Url: <https://bogachandundaralp.wordpress.com/tag/evsiz-ev/>, Erişim Tarihi: 03.08.2018

URL 9 : Ulaşılabilir Url: <https://www.google.com.tr/search?q=evsiz+ev+yerle%C5%9Ftirmesi+projesi>, Erişim Tarihi: 12.10.2018

URL 10 : Ulaşılabilir Url: <https://studylibtr.com/doc/2994182/np12-evleri---bo%C4%9Fa%C3%A7han-d%C3%BCndaralp>, Erişim Tarihi: 05.08.2018

URL 11 : Ulaşılabilir Url: https://bogachandundaralp.files.wordpress.com/2011/07/98_ns_low.pdf, Erişim Tarihi: 07.08.2018

URL 12 : Ulaşılabilir Url: <http://www.arkiv.com.tr/proje/luleburgaz-meslek-yuksek-okulu-sosyal-hizmet-yapisi-lmyo/1604>, Erişim Tarihi: 08.08.2018

URL 13 : Ulaşılabilir Url: http://www.ddrlp.com/tr/project_detail.asp?ID=18, Erişim Tarihi: 10.08.2018

URL 14 : Ulaşılabilir Url: http://apps9187.smrdr18.live/?utm_campaign=oxxGrJ1EO8rl_lkgHhDHtdaJe-6y3ml38Z-1ZX9QaLo1&t=main9_5a064d1a66fe6b0453b21b08fd, Erişim Tarihi: 15.08.2018

URL 15 : Ulaşılabilir Url: <http://www.arkiv.com.tr/proje/luleburgaz-yildizlari-futbol-akademisi/2936>, Erişim Tarihi: 17.08.2018

EKLER

Ek 1. Boğaçhan Dünderalp Röportaj Soruları

Boğaçhan Dünderalp ile gerçekleştirilen görüşmede kendisine yönlendirilmek üzere hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme soruları.

1. Bize kendinizden bahsedebilir misiniz?
2. Çizim yeteneğinizin olduğunu düşündüğünüz için mi mimarlığı tercih ettiniz?
3. İzmir’i yetersiz bulduğunuzdan dolayı mı İstanbul’a geldiniz?
4. Mimari kimliğiniz hakkında neler söyleyebilirsiniz?
5. Çocukluğunuzda da normal çocuklar genelde oyun oynarken siz acaba farklı şeyler yaparak arkadaşlarınızı yönlendirir miydiniz?
6. Olmak istediğiniz yerde misiniz?
7. İçinizde tamamlamadığımız daima eksik bir parça olduğunu mu düşünüyorsunuz?
8. Her birey kendisine muhakkak ki bir rol model seçmektedir. Sizin meslek hayatınızın başlangıcında kendinize rol model edindiğiniz mimar ya da mimarlar var mıydı?
9. Farklı bir kimlik profiliniz var araştırıyorsunuz, yazıyorsunuz, sanat yönünüz güçlü ve sanat adına çalışmalar da yaparak tüm bunları harmanlıyorsunuz. Bu durumun mimari kimliğinize etkisi nedir?
10. Türkiye’de günümüzdeki inşaat sektörü ve mimarlık arasındaki ilişkiyi nasıl görüyorsunuz?
11. Metropolis antik kentinde çalışmanızın mimar olarak size ne gibi katkıları oldu?
12. Tasarımlarınız da işlevsellik mi görsellik mi önemlidir?
13. Tasarım sürecinde nelerden etkileniyorsunuz?
14. Sürdürülebilir mimarlık anlayışınız nasıldır?
15. Çevre ve çevrecilik anlayışınız nasıldır?
16. Restorasyona bakış açınız nasıldır?
17. Kuzguncuk Bostanı projesini bize anlatabilir misiniz?
18. NP12 Evlerinin tasarım süreçlerinden bahsedebilir misiniz?

Ek 2. Boğaçhan Dünderalp ile Röportaj

Aşağıda Boğaçhan Dünderalp'e yöneltilen sorular ve ardından cevaplarına yer verilmiştir.

H.I. Boğaçhan Dünderalp'i kendi ağzından tanımak isteriz. Bize kendinizden bahsedebilir misiniz?

B.D. Bir insanın kendinden bahsetmesi zordur tahmin edebileceğiniz gibi. Ayrıca bu röportajın doğum günümde olması ayrı bir mutluluk verdi bana.

Boğaçhan Dünderalp kimdir? Sorusuna mimarı açıdan baktığımızda tasarımcı bir babanın oğlu olmak, ailede tasarım kültürünü görmüş olmak ve bir şeyler çizmeye meyilli olmak gibi faktörler mimarlığa yönelmeme neden olmuştur. Bu konuda yetenekli diye feedbackler aldığımdan bu konuyu hangi mesleklerde kullanabilirim diye çok kafa yordum. Mimarlık çok net bir tercihimde üniversite sınavlarında yalnızca mimarlık başvurusunda buldum ve mimarlık dışında herhangi bir meslek seçme şansım yoktu ve mimarlığı kazandım.

H.I. Çizim yeteneğinizin olduğunu düşündüğünüz için mi mimarlığı tercih ettiniz?

B.D. Evet, anlatırlar bana oyuncak yerine kâğıt kalem alırlarmış. Çok çizermişim. Çok taşındığımızdan dolayı çizimlerim kaybolmuş ancak 1 yaşında çizmeye başlamışım. Çizerek anlatma durumu bende çok erken yaşlarda geliştiği için üniversitede de öğrencilik hayatımda müzik gruplarına logolar ve t-shirtler tasarladım. Demo kasetler yaparlar kapak tasarımları yapardım.

H.I. Tasarım geçmişiniz üniversite yıllarında başladı öyleyse

B.D. Aslında evet. Bu durum bana daha bütünsel bakmam gerekliliğini kazanmamı sağlamıştır.

Mimarlık eğitimim ile birlikte nasıl bir mimar olacağım sorusunu ben kendime sordum. Bunun Türkiye'deki ve Dünyada ki karşılıklarına baktığımda aslında birtakım kalıplar var. Mimarlık formatları. Nasıl anlatayım şu an bizim içinde bulunduğumuz kuşakta usta çırak ilişkisi üzerinden ilerleyen mimar kimlikleri var. Bir tarafta bunlar içinde daha özel işler yapan mimarlar var. Türkiye'de yarışmalar ile

mimarlık yapanlar var. Aile şirketleri var. Akademik kökenli olanlar var. Bu şekilde mimarlık anlayışları tanımlanmış. Bende kendime dedim ki peki ben neredeyim bu anlayışlar arasında nerede duracağım.

Bunu biraz araştırdığımda ilk üniversite yılının yazında Türkiye mimarlık öğrencileri buluşması oldu. Gökçeada'da yapılan bu buluşma öncesinde evrensel dediğimiz Avrupa mimarlık öğrencilerinin bulunduğu bir organizasyon var. Bu yapılan buluşma ise 1 yıl önce Kapadokya'da yapılmış. Oraya katılan Türk öğrenciler demişler ki biz bunu niye Türkiye'de yapmıyoruz. Daha sonra Türkiye'de ilki yapıldı bunun. Ben birinci sınıfın yazında gittim. Aslında kafamda bu sorular, bu araştırmalar ve daha işin başındayım ve böyle bir ortamın içine düştüğümde Gökçeada'da eski terk edilmiş bir Rum köyünde, köyün biraz dışında ilkokul ve çevresinde kampta kalınan ve aslında gün süren bir etkinliktir. Fakat şöyle bir şey var tabii su yok, çadırda kalıyorsun, orada kaldığın yerleri kendin inşa etmişsin. Oraya gelen kişiler ile atölyeciler ile beraber kalıyorsun. Akşam barında beraber içiyorsun, sohbet ediyorsun, beraber karşılıklı fikir paylaşıyorsun. O zaman şunu fark ettim. Bu buluşmanın benim için en büyük kırılma noktası şu oldu: baktım ki mimarlık eğitimi almış ve mimarlık yapmayan bir sürü adam var aslında kendine ait özelliklerin farkında olan ve onları farklı yönetimlere kanalize etmiş mimarlık eğitimlerini farklı yönde kullanan insanlar olduğunu gördüm. Bu iş böyle bir şey ve sen kendini çimlendireceksin. Kendine o formatı kendin vereceksin. Dolayısı ile bu kalıplardan kurtulmam ve belirli bir formatın dışına çıkmam için benim için bireysel anlamda büyük bir deneyim oldu. Aslında bakılırsa benden daha genç kuşaklar Türkiye'de kalıplaşmış bu mimarlık anlayışını sürdürüyor. Benzer bir gelenek halen sürüyor. Ben açıkçası bu geleneğin içinde yarışmacı olarak çalıştım, daha bağımsız bir mimar kimliği çizmiş kişiler ile çalıştım, daha akademik kimliği olan kişiler ile yarışmalar yaptım, birtakım atölye çalışmalarını da yürüttüm. Ben bu kararı verirken bağımsız ve dışarıdan kararımı verirken her ortamın içine, ofislerine girip çalışarak, düşünerek yaptım.

Mezun olduğumda da şuna karar verdim. İlkokuldan başlayarak üniversiteden mezun olana kadar İzmir'de yaşadım. Bunun daha çok aile ile ilgili tercih durumu vardı. Koşullar benim İzmir'de olmamı gerektiren koşullardı. Fakat okul bittikten sonra artık ben mimar olacaksam bunu İstanbul'da yapmam gerekiyor diye düşündüm. Okul biter bitmez İstanbul'a gittim. Askerlik durumumu da aradan çıkartayım dedim. Yüksek lisansımı bile daha yapmadan. Çünkü bizim zamanımızda askere gitmeden olmaz düşüncesi olduğundan ve bir ayak bağı olarak gördüğümünden bu durumdan kaçmak

için yüksek lisansta yapsam o benim için bir kayıp olacak diye düşündüğümünden boşu boşuna vakit kaybetmemek adına yol yakından her şey tazeyken ben bu işi aradan çıkarayım istedim. Askerlik görevimi tamamladıktan sonra İstanbul'a geldim. İstanbul'da da o sırada 1999 İzmit depremi oldu. Ekonomik kriz başladı. Ben bir taraftan İstanbul'da ki mimarlık ortamına bakıyorum bir taraftan da ne yapmak istediğimi düşünüyorum. Şuna karar verdim. İyi bir tasarımcı olacaksam Türkiye'de yapı yapma konvansiyonları nasıl ilerliyor ve ben bir tasarımcı olarak bunları nasıl bir araç olarak kullanabilirim diye düşünüp bunları öğrenmem gerektiğine karar verdim. Sonuçta bizim okullarda gördüğümüz konular çok bireysel konular. Senin deneyimlerini geliştirmene bağlı bireysel bir süreçtir. Birde bunun çok farklı düzlemleri var. Bunun teknik kısmı ayrı sosyo politik pozisyonu ayrı, ekonomik kısmı ayrı ve bunların bir dengesi olarak tasarım doğuyor. Bunu bir puzzle gibi düşünürsem kafamda kendimle ilgili olan parça var ama diğer parçaları nerede bulacağımı bilmiyorum. Bunu keşfetmem ve bulmam gerekiyor. Bunu da mimarlık ofisleri üzerinden yapabileceğimi düşünmedim. Daha öncesinde de deneyimlerim var ve gördüğüm zaman o puzzle parçalarını bana tamamlayacak parçaları vermiyorlar. O zaman ben kendime yeni bir yol bulmalıyım dedim.

Bir inşaat firması yani inşaat gruplarını ve prefabrik yapılarında olduğu bir inşaat merkezinde bu konuda başlıyordum bu niyetler ile. Onlarda deprem nedeni ile deprem okulları, deprem konutları gibi birçok konuda gönüllü olarak kendi sistemleri ile destek olmaya çalışıyorlar. Kendi ekiplerinde de böyle çalışacak kişilere ihtiyaçları var. Daha çok endüstriyel tasarım, tasarıma daha çok bütünsel bakma benim için mimarı tasarım açısından ilgilendirdiği için aslında tasarımlar arasındaki her türlü ilişki beni ilgilendirdiğinden o konuya o şekilde bakmam gerekiyor. Çünkü deprem gibi bambaşka bir sosyal durum vardı, bunun bambaşka ekonomik yapıları var hızlı ve ekonomik çözmek lazım. Bir yandan sosyal ihtiyaçları karşılamak lazım. Böyle bir süreç benim için orada başladı. O durumu iyi değerlendirmeye çalıştım ve kimsenin yapmak istemediği işleri ben yaparım diye kabul ettim.

Birkaç sene içerisinde dediler ki Boğaçhan senin anlattıkların ve yaptıkların bize çok faydalı oldu. Biz senden çok memnun olduk. Burada kendi sistemlerimizi geliştirmek için yapı sistemleri geliştirme kurumu kurmak istiyoruz. Bana da mimar olarak bu gruba dahil olmamı istediler. Birkaç mühendis arkadaşımız ile bu sistemleri geliştirmeye başladık. Çok farklı coğrafyalarda, çok farklı koşullarda yapım tekniklerini öğrendik. Ben bunu teknik ve teknik altyapıyı incelemeye başladığımda

diğer taraftaki eksikleri görmeye başladım. Öyle baktığım için göremeye başladım Öyle bakmasam olmaz. Memnuniyet zihniyeti ile yapılacak bir iş çünkü bu. Bu beni başka yerlere götürmeye başladı. Sonunda da fark ettim ki benim düşündüğüm puzzelin parçaları dışında başka parçalarda var hayatta yaşama dair. Ben bir süre düşündükten sonra dedim ki ben artık kendi yolumdan gitmek istiyorum. Onlarda dediler ki bizim böyle bir projemiz olacak. Bunu dışarıya vermek istiyorduk. Bu sana ek işimiz olsun diyerek NP12 evleri verildi. NP 12 evleri benim için ikinci bitirme projemdi diyorum ben ona. NP12 benim hem teknik olarak hem de mimari değerler anlamında birçok şeyi sorguladığım bir proje oldu. NP12'den sonra ki seyirde bambaşka oldu doğrusu.

Ben daha yapı mimarlığı yaparken işin içine eğitim boyutları gibi bir saçaklanma oldu. Araştırma projeleri, farklı sosyallik ve sanat etkinlikleri olmaya başlayınca mimarlık dışında farklı alanlara da temas edebilecek bir açılım oldu. Ben eksik olarak gördüğüm parçaları araştırmak için dağıldım ve bu süreç benim gelişmemin bir parçası idi. Dolayısı ile Boğaçhan Dünderalp kimdir sorusuna içinde bulunduğu coğrafya ve konumda durduğu noktada kendini geliştirmek için araştırma yapan ve ilerleyen bir adam diyebiliriz. Bu işi de mimarlık üzerine yapmaya çalışıyorum diye tarif edebiliriz.

H.I. İzmir'den İstanbul'a gelmenize neyin etkili olduğunu sormama gerek kalmadı. Açıkladınız zaten. İzmir'i yetersiz bulduğunuzdan dolayı mı İstanbul'a geldiniz?

B.D. Açıkçası İzmir'i yetersiz bulmamdan ziyade merak ettiğim konuları araştırabileceğim bir ortam sunmadığı için İstanbul'a gelmeyi istedim. Çünkü İzmir'in kendine ait bir sosyal yaşam konforu, belli bir zaman kullanma biçimi, belli bir iş yapma kültürü vardır. İzmir'de ancak o kurallara uygun işler yapabiliyordum o işlerin dışına çıkmak zorunda olduğumdan ya da o şekilde hissettiğimden İstanbul'a ilk adımımı bu şekilde attım.

H.I. Karşı çıktığınız için mi okulu uzattınız?

B.D. Biraz farklı bir durum vardı. Hızlıca bitiriyor olmakla ilgili değil de arada kazıya gittik antik kentleri de dolaştık. Birazcık öğrenci olmanın tadını çıkarabilmek için. Bazı şeyler öğrenciyken çok daha kolay yapılabilmekte. Tabi ki sorumlulukların daha az olmasından dolayı. Daha küçük bütçeler ile idame edilebilmekte. Konfor beklentisinin de olmadığı için bazı maceralara atılabiliyorsun.

Torbalı'ya kazıya gidiyorduk haftada 1 ya da 2 gün iznimiz olurdu. İzmir'e eve gitmek yerine sırt çantasını alıp otostop ile antik kentleri dolaşmıştık bir keresinde. Bu olaylar daha sonra yapılabilecek olan işler değil. Dolayısı ile bu birazcık öğrencilik hayatını nasıl keyifle geçirmek istediğin ile bir durumdu. Bunu yaparken de hiçbir şekilde rahatsızlık duymadım. Ben kendime bir soru sorardım ve bu sorunun cevabının peşine düşerdim. Bu durumlar beni hep daha yeni keşiflere ve yerlere getirmiştir. İnsanlar artık günümüzün doğal sorunları ile ilgilenmekten kendilerine soru sorma fırsatı bulamamaktadırlar. İnsanlar artık hazıra alışmış olmasından her türlü mekanizmayı kabul etmektedirler. Eğer okulumu uzatarak bu anlattığım olayları yaşamasaydım muhakkak ileriki dönemlerde farklı bir arayışın içine girmeye çalışacaktım. Ancak öğrenci iken gösterdiğim reaksiyonları gösteremezdim.

Kısacası okulu uzatmam tek başına bir sebebe kesinlikle bağlanamaz. Cesaret gösterebilmek ve bu cesaretin arkasını doldurabilmek ile alakalı. Ben belli bir düşünceye inanıyorum, araştırdım ancak karşımdaki insana bunu nasıl kabul ettirebilirim ve deklare edebilirim diye düşünüyordum. Arkadaşlarım bana hep deli diyorlardı. Neler ile uğraşıyorsun hep bir şeyler araştırıyorsun.

Ben öğrenci buluşmalarında tanıştığım farklı üniversitenin mimarlık öğrencileri ile görüşüp onların şehirlerinde bulunan sempozyumlara katılmak için elimden geleni yapardım. Öğrenci iken şurada bir yarışma var, ilginç bir yarışma çok fazla kişi de katılım göstermez diye katılıyordum. Yarışmalardan edindiğim bu birikimleri kitaplara ve bu tür seyahatlere harcardım. Benim herhangi bir sponsorum yoktu. Sırt çantamı alır giderdim. Tanıştığım arkadaşların evinde kalırdım okullarda kalırdım. Bazen başka şehirlere etkinliklere gittiğimde o şehirdeki öğrenci topluluklarını ben bilgilendirirdim etkinlik olduğuna dair. Ayrıca o dönemlerde hiçbir iletişim aracı ve cep telefonu olmadığını da hatırlatmak isterim. Hiçbir şekilde iletişim cihazlarının ve navigasyonun olmadığı dönemlerde benim yaptıklarımı yapmak gayet mümkünmüş ki ben yapabildim.

H.I. Bu durum bence tamamen sizin cesaretiniz ve öz güveniniz ile alakalı bir durum. Bu durum sanırım size çocukluğunuzdan gelmekte. Bazı şeyler sonradan oluşan bir durum değildir. Bu gibi hususlar çocukluktan insan karakterine yerleşir ve devam eder düşüncesindeyim.

B.D. Aslında söyle bir şey var ben çocukluğumda kendimi çok çocuk olarak görmedim. Farklı olduğumu düşünüyordum ancak farklı olduğumu değişik yetenekler ile dışarıya vurmaya çalışıyordum. Bende bir sanatsal yetenek var hissi küçüklük yaşlarımda başlamıştı. Bana herhangi bir şeyi yapabilme konusunda bu yetenekli oluş bir cesaret vermemişti ama ben ne zaman o yeteneklere ilişkin bir şeyleri ilişkilendirmeye başladım o zaman kendimi keşfetmeye başladım. Lise ve öncesinde üniversiteye gelene kadar araştırabileceğim ve öğrenebileceğim bir imkan tüm yeteneklerime rağmen birçok kişide olmadığı gibi bende de yoktu. Kendi kendime bazı imkanlar yaratabiliyordum. Mesela İstanbul'da konser var ve benim bu konsere gitmem lazım diyerek üniversite yıllarında kendime vakit ayırmaya ve imkanlar yaratmaya başladım.

Hayatımda ilk olarak mikro ekonomi çözüşünü öğrendim ve bu durumu tamamen kendi his ve bilgilerini kullanarak yapma durumunu geliştirmeye çalıştım. Aslında bu durum beni daha sonralarda mimarlık konularında çok besledi. Bu belki olanaklar ile değil de olanaksızlıklar ile bağlantılıdır. Mesela benim ailem her şeyi bana verseydi belki ben bugün araştırma isteği duymayabilirdim. Belki de araştırma ihtiyacını hiç hissetmeyecektim.

Ben başkalarının istediği yoldan değil de kendi yürümek istediğim yoldan yürümeyi tercih eden biriyim. Diğer türlü başkalarının ifadeleri ile hareket ettiğimde kendimi yeteri kadar ifade edemeyeceğimi düşünmekteyim. Bu açıdan kendimi geliştirmek ve devamlı araştıran bir kişiliğe sahip olduğumu söyleyebilirim.

H.I. Peki merak ettiğim bir konu oldu. Az önce söylemiştiniz üniversitede arkadaşlarım bana deli derlerdi diye. Çocukluğunuzda da normal çocuklar genelde oyun oynarken siz acaba farklı şeyler yaparak arkadaşlarınızı yönlendirir miydiniz?

B.D. Benim annem öğretmen olduğu için bana uzun süre ananem bakmış. Çok küçük yaşlar da iken ananem derdi ki ben en rahat seni büyüttüm çünkü sana kâğıt kalem veriyordum koltuğa koyuyordum 2 saat sonra aynı koltuktan alıyordum seni. Benim çocukluğumda böyle farklı olmaya çalışma isteğim yoktu. Keyif ve zevk aldığım ölçüde eğlenmeye çalışırdım. Çocukluğumda ayrıca uzay filmleri ve su altı belgeselleri izlemekten çok keyif alırdım. Bu durumlar bana şu an ki meslek hayatımda çeşitli materyalleri kullanabilme olanağı sunmuştur. Hatta o dönemlerde yaşadığım Dünya beni ilgilendirmez ben kendi hayal Dünyamda yaşadım.

H.I. Belki de bu geçirmiş olduğunuz çocukluğunuz hayal gücünüzün gelişmesine katkı sağlamıştır.

B.D. Belki de doğru diyorsunuz. Ben çocukluğumda izlediğim bilim kurgu filmleri ve belgeseller ile kendi roman kahramanımı ve hikayelerimi oluşturdum. Orada gördüğüm ve hayalini kurduğum materyalleri üretme ve geliştirme adına hep çabalarım olmuştur. Mesela küçükken kendi çizgi romanımı yapmaya çalışırdım. Bunun en önemli nedeni benim küçüklüğümde bu çizgi romanlar oldukça meşhur ve önemli bir durumdaydı. Çizim yeteneğimin olması ve merakımın da olmasından bu şekilde kendimi geliştirmeye hep çalışırdım.

H.I. Çocukken kafanızda kurduklarınızın çizimlerini yaparken kendi tasarımlarınızı da çıkarmaya başlamışsınız.

B.D. Birde ben küçükken görsel hafızamın normal hafızaya göre daha yüksek olduğunu fark etmiştim. Bir nesneyi tarif ederken görselliği ile tarif etmeye çalışırdım. Bunu fark ettiğimde 3,5 yaşındaydım. Ben mesela çok geç konuşmuşum. Konuştuğumda bile kimse beni anlamazmış. Kendimce bir dilde konuşup kendimi ifade etmeye çalışmışım. Çok fazla bu konu ile ilgili örnekler veremeseler de bazı örnekler söylediklerinde küçük yaşta yaşıtlarımdan farklı konuşmuşum. Küçükken bu durumdan rahatsız olan aile büyüklerim beni doktora götürdüklerinde duyma

konusunda ve görme konusunda hiçbir problemim olmadığını istediğim zaman doğru konuşmaya başlayacağımı söylemiş.

H.I. Boğaçhan bey kaç kardeşiniz?

B.D. 2 kardeşiz. Benden 4 yaş küçük erkek kardeşim var. Kardeşim benden çok daha farklı bir karaktere sahiptir. Benim ailemin müzisyen bir kabiliyeti de vardır. Ancak ben bu kanalı tercih etmedim kardeşim biraz daha müzik ve gece hayatına yakındır. Kardeşimin yeteneği de müzik yönüne gelişmiştir. Benim çocukluğum çok gezerek geçti. O yüzden sabit bir hayatım hiç olmadı.

H.I. Boğaçhan Dünderalp'in çocukluğunu dinlemek ve öğrenmek sizi daha iyi tanımama ve sizin hakkınızda başarılarınızı öngörebilmek adına oldukça keyifli ve bilgilendirici oldu. Bu hayatta elde etmiş olduğunuz başarıları kendi isteğiniz ve merakınız doğrultusunda elde ettiğinizi çocukluğunuzu dinleyerek anlamak gayet mümkün oldu. Sizi başarıya ve araştırmaya iten durumların ise çocukluğunuzdan geldiğini söylemek bence mümkün.

B.D. Beni araştırmaya iten düşünce tamamen içsel hiçbir şekilde dışsal bir güç ile başarı elde etmeye çalışmadım. Ne yazık ki diye başlayarak devam etmek istiyorum 20 yıldır Kuzguncuk'ta yaşıyorum. Bir yere ait olmak ve derinliklerine sahip çıkmak çok farklı bir duygu. Hayatımda kesinlikle belli bir yere bağlı olma ve belirli bir düzen olması anlamında sabit bir yaşamım yok. Dışsal koşulları hep kendime içselleştirdim. Benim içimde çok farklı bir denge var. Eskiden hayatımın bütününe etkileyecek kararlar alma motivasyonunda ilerlerdim şimdi ise hayatımın bütün düzenini etkileyecek şekilde değil de sadece belli bir olgunlukta ve doyumlukta yapabilecek kadarını değiştirmeye çalışmaktayım.

Benim için hep içsel faktörler dışsal faktörleri bastırmıştır. Ancak içsel gelen duyguların dışsal faktörler ve materyaller ile düzenli bir şekilde dengelenmesi ile birlikte üretkenlikte artmaktadır. Aslında içten gelen hisler ile insanlar daha etkin çalışmaktadırlar. Daha planlı çalışma isteği de oluşmaktadır. Benim hep 5 yıllık planlarım vardır. Okul bitecek şurada çalışmaya başlayacağım. Bu işi bitirip diğerine başlayacağım gibi. Ancak artık bu şekilde planlar yapmayı belli bir yaşı geçtikten sonra bıraktım. Belli bir yaşı aştıktan sonra yaşamak istediğim hayatı dengeli bir şekilde yaşama isteği oluşmaya başladı.

H.I. Artık belli bir yaştan sonra istenilen düzeye ulaşmış oluyorsunuz ve bu durumu dengeli bir şekilde sürdürmeye çalışıyorsunuz.

B.D. Eskiden bir şeyleri gerçekleştirmek ve bitirmek beni motive edebiliyorken şimdi ise herhangi bir şeyi bitirebilme motivasyonuna eriştiğimden farklı duygular ile kendimi motive etmek ve dengelemek durumundayım. Olmasını istediğim bir durumu sürdürebilme motivasyonuna sahip bir birey olarak hayatımı sürdürmeye çalışmaktayım. Sürdürülebilirlik aslında belli bir yere gelip bu durumu korumaktansa belli bir yere gelip içimdeki tohumları daha fazla yeşillendirmeye çalışmak şeklinde açıklamam mümkün olmaktadır. Tohumlar artık biraz daha yeşermeye başladı artık meyve vermeye başlayacak şeklinde motive edebilmem gerektiğini düşünüyorum. Artık piyasadayız bu işi yapıyoruz demektense yaptığımız her işin derinliğini sorgulayan bir yapıya sahibim. Bende tüm bu aşamaları sorgulayan ve olacaksa en iyisi ve tasarım açısından en ideali düşüncesi olduğundan gelecek nesiller ve genç nesiller bunu örnek almak istemektedirler.

H.I. Olmak istediğiniz yerde misiniz?

B.D. Olmak istediğim yerde miyim tam olarak bilmiyorum. Aslında hiçbir zaman olmak istediğim yeri tarif etmeye çalışmadım. Nasıl tarif edebileceğimi bilmiyorum ama hep büyük bir mimar olmak istiyordum. Ancak büyük mimar ve küçük mimar farkı olmadığını ve böyle bir kavram olmadığını biliyorum. Dünya çapında ödülleri olan bir mimar olma motivasyonum hiçbir zaman olmadı. Hiçbir zaman büyük bir ofisimiz olsun. Ofiste onlarca kişi çalışsın diye motivasyonlarım hiç olmadı. Bu sebeple niceliksel olarak kendimi görmek istediğim bir Dünya ve yapı maalesef yok. Dolayısı ile buna hedeflerine ulaşmış ya da ulaşamamış demek yerine farklı derinliklerde işini halen sürdüren bir pozisyondaymışım hissine sahibim. Çünkü her zaman içimde bir eksiklik var.

H.I. İçinizde tamamlayamadığınız daima eksik bir parça olduğunu mu düşünüyorsunuz?

B.D. Hep bir arayıştayım. Hislerim hiçbir zaman bir teslimiyet içermemektedir. Ancak bu durumu kabullenmişlik hissine de kapılmıyorum. Her zaman farklı bir yolun olabileceğine inanan bir yapım var. Bu açıdan yapılan işlerin ne için, kimin için ve neden yapıldığı hisleri daha fazla önem kazanmaya başlıyor. Yaptığım işi her açıdan farklı gözlemler ile görüntüleyebilme ve izleme fırsatım olduğu için en azından karşı

karşıya kaldığım durumlara karşı bir pozisyon geliştirebilme durumumun geliştiğine inanıyorum. Gerçekleştirdiğim bir projede işe yarar bir pozisyonum var mı? Bu iş hem bana hem de toplumsal açıdan bir şeyler ifade ediyor mu? Bir değer peşinden mi koşuyorsun? Bir düşüncenin mi peşinden koşuyorsun? Sorularını kendime niteliksel hedef olarak sormaktayım. Yaptığım iş ortam ve çevre olarak hep farklı çevrelere hitap edebildiğinden tarif edebileceğim bir durum olmaksızın stratejiler dünyası olarak nitelendirmek uygun olmaya başlıyor. Kendi merakımı, ilgimi ve arşivlerimi hep olabildiğince çeşitli durumlara karşı tetikte olabilme, reaksiyon gösterebilme adına zihinsel ve araçsal olarak hazır tutma eğiliminde bir motivasyonum var. Sonuç odaklı değil belki ancak üreteceğin her şeye karşı bir duruş geliştirebilme motivasyonu ve hedefine sahibim.

Biz her zaman kavram ve dillerin içinde hapsolmaktayız. Kendimizi sınırlandırmaktayız. Ben her defasında açıklamak istiyorum ki. Kelimeler ve anlamlar bizi hep farklı şekilde yansıtılmasını sağlayabilmektedir.

H.I. Her birey kendisine muhakkak ki bir rol model seçmektedir. Sizin meslek hayatınızın başlangıcında kendinize rol model edindiğiniz mimar ya da mimarlar var mıydı?

B.D. Aslında ilk olarak görüşmemize başladığımızda anlattığım gibi bu işte tek bir doğrunun olmadığı için herkesten alabileceğiniz mutlak suretle bilgiler olabilmekte. Akademik çalışmalar, geleneksel çalışmalar ve modern çalışmalar şeklinde her kesime hitap eden farklı kişilerden hep bir şeyler edinmeye çalıştım.

Bütün bu süreç içerisinde 1996 yılında Kuzguncu'ğa staja geldim. Nevzat Sayın'ın yanına ofise. Nevzat Sayın'ın bu yer ile kurduğu ilişki öncesinden o kişinin burada iş yapma arzusu beni etkilemişti. Ama bu etkilenmenin izleri bende çok uzun zaman sürdü. Sadece staj döneminde birlikte çalışma imkânı buldum birlikte hiçbir projede yer almadık. Ancak ofiste çalıştım. Burada rol model olmak değil de usta çırak ilişkisi gibi bir ilişkiydi. Nevzat Sayın bana rol model tam olarak olmadı ancak gerçekleştirmiş olduğu işlerde kendisine saygı duymamı sağlamıştır. Benimde mesleğe bakış açımı bir nebze de olsa etkilemiştir. Hiçbir zaman Nevzat gibi bir mimar olmadım Nevzat gibi bir mimarlıkta yapmıyorum ama temas halinde işler yaptığım insanlar arasında beni en çok etkileyen kişi Nevzat Sayın olmuştur. Onun o

deneyimlerini gözlemlediğim için çok fazla etkilenmemiş olsam da mesleğe bakış açımı etkilemiştir.

Ben hep kendi yolumu kuralıyım ben hiç kimse ile aynı değilim dedim. Ben bir rol model benimseseydim kendimi mutlu edecek bir şekilde mesleğime devam etmeyecek olurum. Öğretmenlerin mimarlıkta rol model usta çırak ilişkisidir derken Nevzat Sayın'a sorduğunda ustam Cengiz Bektaş'tır diyor. Mimarlıkta aslında herkes birbirine benziyor. Ancak bu durum mimarlık açısından gelişmelerin önüne geçmektedir.

Eğer edindiğin rol modelin mimarlık anlayışı sana iyi ölçüde adapte olmuş ve senin kendini geliştirmene katkı sağlamış ise bu iyi bir durumdur. Ancak rol modeli olduğu gibi benimsemek mesleki kariyer anlamında körelmelere neden olmaktadır. Geçmişten bazı mimarları taklit etmek bazı ölçülerde iyi olabildiği gibi bazı ölçülerde taklitçiliğin ötesine geçmemektedir.

Benim için mimarlık, sadece profesyonel iş anlayışının ötesinde düşünsel bir uğraş ya da kendini var etme biçimidir. Sadece profesyonel iş anlayışıyla ilerlemek çok daha kolay mekanizmalarla bambaşka bir yöne giden pozisyona dönüşüyor. Bu düşünceye sahip olan meslektaşlarımda sadece kendi ismini ya da kimliğini meşrulaştırma durumuna gidiyorlar. Bu durum her zaman beni çok rahatsız etmiştir çünkü kendi kimliğini meşrulaştırma çabasına girdikleri zaman kendilerinin hata yapma durumunun yoktur algısı yaratmaktadırlar. Bu durum benim meslektaşlarımdan çok uzak durmama sebep olmuştur. Benim meslek anlayışında hiçbir zaman kolay yollar, afili ünvanlar, çeşitli tarifler olmamıştır.

Bir diğer önemsediğim konu ise ödüllü mimar kategorisinin ayırt ediciliğidir. Ben ödülleri yapmış olduğum işler ya da ortamdaki bir durum ile ödüllendirildim ve bunun da karşılığını gerek kendi vicdanım gerekse aldığım olumlu dönüşlerle karşıladığımı düşünüyorum. Maalesef bazı meslektaşlarım ödül almak için para vererek çeşitli başvurularda bulunması da yine benim zihniyetimin dışında kalıyor. Sonuç olarak yine en başa dönüyorum ve ben kimse için değil kendim için en iyisi olmalıyım diyorum. Yapmış olduğumuz işin kıymetlisinin bu olduğunu düşünüyorum.

H.I. Farklı bir kimlik profiliniz var araştırıyorsunuz, yazıyorsunuz, sanat yönünüz güçlü ve sanat adına çalışmalar da yaparak tüm bunları harmanlıyorsunuz. Bu durumun mimari kimliğinize etkisi nedir?

B.D. Çok sevdiğim rahmetli hocam Sayın Ahmet Evcı beni mesleğim ve okulum uğrunda çok etkileyen kişidir. Ahmet Hocam derdi ki, çizgiden çıkıp söze sözden çıkıp çizgiye dönmeyen hiçbir şey mimarlık değildir. Yaptığımız işin sözü olması, sözün arkasında dayanak olması ve bu dayanakların başka bir dünya ile bağ kurması gibi iletişimsel sistem vardır. Küçüklüğümde geç konuştuğum gibi üniversite hayatıma kadar da kendimi geç ifade eden bir öğrenci olmuşumdur. Bu yüzden öğrencilik hayatımda çokta anlaşılır bir dilim yoktu. Kendi iç dünyam kendi içinde kaldığında bir düğüm oluşturuyordu ve bunu dışa aktaracak bir şeyler yapmam gerekiyor dediğimde yazmaya başladım. Çünkü yazma eylemi düşüncelerimizi daha iyi ifade edebilmek için ortaya çıkmış aslında.

Neden mimar oldun diye sorduğunda ise Türkiye’de sanat ortamı olsaydı şu anda uğraştığım ve temas ettiğim konuları kendi ortamımda yapabiliyor olsaydım sanatçı olmak isterdim. Bu yüzden şöyle düşünüyorum. Mimarlık benim hayatımda pergelin ucunda saplı ama diğer ucu ne kadar farklı alanlara değiyorsa sanat, edebiyat, felsefe gibi onlarla ilgileniyorum. Benim en büyük derdim pergeli ne kadar açabildiğimle alakalı bir durum. Kendi dünyamdaki motivasyonum araştırmak, yazmak, düşünmek, çizmek ve üretmektir. Bende bunu yapabileceğim kabiliyetlerim doğrultusunda kendi mimarlık mecramda yapmaya çalışıyorum.

H.I. Türkiye’de günümüzdeki inşaat sektörü ve mimarlık arasındaki ilişkiyi nasıl görüyorsunuz?

B.D. Şu an günümüzde yapılaşma çok hızlı ilerliyor. Ben her yapısal faaliyeti mimarlık olarak görmüyorum. Çünkü çevremizde baktığımızda bir sürü yapı var peki bunlar senin hayatına ya da hayatımıza ne katıyor? Yaşadığımız binalarda evlerimiz bizi çok mutlu ediyor mu, insanlarla anılar biriktirebiliyor muyuz? Bunları yapabiliyoruz diyebildiğimiz kat tane yapı var dediğimizde susuyoruz çünkü bunlar sadece yapı.

Evlerimizde hepimiz doğrudan yaşam alanına giriyoruz. Bir hobi atölyemiz var, burayı bazen mutfak bazen çalışma alanı bazen hobilerimizi yaptığımız bir yer olarak kullanıyoruz diyebildiğimiz bir yer yok çünkü bize sunulan portatlara

formatlanıyoruz. Bu bağlamda çok sevdiğim bir söz vardır, yapılar insanları biçimlendiriyor insanlarda yapıları biçimlendiriyor. Bu ilişki içerisinde günümüzde inşaat faaliyetinin sadece teknik faaliyet olduğunu görüyorum. Mimarlığın bunun içine katılabilmesi için hayatla ilgili olması gerekir. Hayatı olmayan, senaryosu olmayan bir şeyin mimarlık olduğunu düşünüyorum. Mimarlık işin içerisinde olması için yapıların senin hayatına değmesi, insanlarla ilişki kuruyor olması lazım farklı duyguları acıları ve mutlulukları paylaşıyor olması lazım. Bunları beceremiyorsa içerisinde mimarlık olmuyor.

Bugün üretilen yapılar tamamen ekonomi amaçlı üretilen gayrimenkul sektörü, kozmetik ve sadece göze hitap eden binalarda mimari belirleyici olamıyor. En büyük ayırım da burada başlıyor. Bu yapılarda çalışan mimarların binalarına duygu katılmamış ve hayata dair sorgular yapılmamış ise burada çalışan mimarlara mimar değil de teknik adam demek daha doğru olur çünkü mimar yaptığı işine duygularını katmalıdır. Günümüz yapılaşmasında ekonomi amaçlı yapılan gayrimenkul maalesef mimarları tökezlemektedir.

H.I. Metropolis antik kentinde çalışmanızın mimar olarak size ne gibi katkıları oldu?

B.D. Bir zaman tüneline bambaşka bir yolculuk yapmak gibiydi. O döneme ait yapısal kalıntıları resmediyorsun. Tabi geçmişe gidiyorsun sorguluyorsun resimler görüyorsun ya da bir şeyler buluyorsun ve o zaman yapılanların günümüzü nasıl kaldığını sorguluyorsun. Benim için keşfedici ve çok keyifliydi.

H.I. Tasarımlarınız da işlevsellik mi görsellik mi önemlidir?

B.D. Her ikisi de önemlidir. Çünkü bir işe başladığımızda ne yapıyorum, neden yapıyorum, ne işe yarayacak sorularını ilk olarak sormamız gerekmektedir. Dolayısıyla bunların bir bütün olduğunu düşünüyorum. Bir iş ortaya çıkıyor arkasında bir akıl var bu akıl olabildiğince kendi görselliğini oluşturuyor olmalıdır. Bu yüzden işin önceliğini akla ve felsefeye vermeliyiz bu da tasarımın kendi dilini oluşturmaktır. Yapılan işte ya da proje de işlevsellikte görsellikte bu bütünün bir parçası olmalıdır. Tabi bahsettiğimiz görsellik şıklık değil işlevsellik de zorunluluk değildir. Çeşitlik ve zenginlik üreten bir şeydir. Tasarımın kendisinde işlev ve zorunluluklar bulunabilir. Önemli olan görsel dil hangi mesajları veriyor olduğudur bu anlamda her ikisi de çok önemlidir.

H.I. Tasarım sürecinde nelerden etkileniyorsunuz?

B.D. Bir işin benim için bir hikayesi olması gerekir. Tasarıma başlarken sorular soruyorum. Sorduğum sorulardan en önemli soru benim için bir hikâyenin parçası oluyor. Sorduğum soruları anlamaya çalışıyorum ve yaklaşımlarda bulunuyorum bu da tasarım sürecime etkili oluyor.

H.I. Kuzguncuk Bostanı projesini bize anlatabilir misiniz?

B.D. Kuzguncuk bostanı projesi benim için çok önemli olan bir projedir. Bu proje için ben mimar arkadaşım, kuzguncuk esnafı ve halkı çok çaba harcadık. Kuzguncuk Bostanı projesi aslında biraz yeşil olmak ile ilgili bir konudur.

Eskiden İlia'nın Bostanı olan Kuzguncuk Bostanı alanı İlia'nın vefatından sonra Vakıflar Genel Müdürlüğüne kalıyor. Fakat Vakıflar Genel Müdürlüğü bu alanı yeşil alandan çıkartıp eğitim ya da sağlık açısından imar verilmesini talep ediyor. Bu talep kaşısın da Vakıflar genel müdürlüğüne imar veriliyor ve bu alan ile ilgili önce hastane daha sonra da okul yapılması için başvuruyorlar. Kuzguncuk'ta bu imar onayına karşı olan esnaf dahil tüm insanlar güçler birliği oluşturdu ve bizim çocuklarımız orada büyüdüğü için bu duruma tüm halk olarak karşı çıktık. Burası için bir şey yapılacaktır yapılması gerekenin sadece iyileştirme olması gerektiğini düşündüğümüz için Ankara'ya gittik. Projemizi anlattık. Kuzguncuk bostanı nasıl kullanılıyor, hangi alanlar var, hangi aktiviteler yapılıyor bunlarla ilgili bir diyagram hazırladık. Tüm bunları dosya haline getirip kurula gittik. Projemizi anlattık ve üst kurul tarafından onaylandı. Fakat Ankara da çevre kurulu tarafından reddedildi ve Vakıflar Genel Müdürlüğü bu alanı kiralamaya karar verdi ve ihaleye çıktı. Üsküdar belediyesi bu ihaleyi aldı. Üsküdar belediye başkanına projeyi anlattık. Tüm kuzguncuk halkıyla birlikte kabul ettirildik ve projemize başladık. Ve kuzguncuk bostanı hikayesi bugünün ofis işleri, profesyonel iş dünyasından uzak bir çalışma projemiz olmuştur. Artık kuzguncuk projemiz daha kurumsal bir şekilde ilerliyor. Gündüz belirli saatlerde açık insanlar yürüyüşlerini yapabiliyorlar, ekip biçiyorlar, çocuklar oyunlar oynuyor ve etkinliklerimiz devam etmektedir. Ve eskiden sadece kuzguncuk halkının kullandığı bir alan iken artık daha turistik bir yer oldu ve özünü koruyarak tüm insanlara farklı bir yaşam alanı ortamı haline geldi.

H.I. NP12 Evlerinin tasarım süreçlerinden bahseder misiniz?

B.D. NP12 evlerindeki en büyük şansım bir ofisimin olmaması, ilk işimi ve ofisimi o işin şantiyesinde konteynır da gerçekleştiriyor olmamdan kaynaklandığını düşünüyorum. Böyle bir ortamda ilk işimi yapmam çok farklı koşullarda çok özgün bir yapı oluşturmamı sağlamıştır.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Hülya Irmak
Doğum Tarihi Ve Yeri : 24.04.1990/Mardin
Yabancı Dil : İngilizce
E-posta : hulyairmak.arc@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU

Derece	Alan	Okul/Üniversite	Mezuniyet Yılı
Y.Lisans	Mimarlık	Mardin Artuklu Üniversitesi	2016-2019
Lisans	Mimarlık	İstanbul Aydın Üniversitesi	2008-2013
Lise	Sayısal	Ataköy Cumhuriyet Lisesi	2004-2007

İŞ TECRÜBESİ

Yıl	Firma/Kurum	Görevi
2018	Gothic Interior Design	İç tasarım-uygulama